



Budsjett 2017 Budsjettkommentarer

Kommunestyrets vedtak
K-sak 112/16
13.12.2016

Innhold

Innledning	3
Om årsbudsjettet.....	3
Årsbudsjettet i kommunens plansystem	4
Arbeidet med årsbudsjettet	5
Forslag til nasjonalbudsjett	5
Kommunalt fornyingsarbeid	6
Status kommuneøkonomi og tjenestetilbud	9
De siste års regnskapsresultat	9
Prognose inneværende år	9
Tjenestetilbudet	9
Rammebetingelser og økonomisk handlingsrom.....	10
Vurdering av inntektssiden.....	10
Handlingsregler	10
Lønns- og prisvekst	11
Pensjonskostnader	12
Renteutvikling.....	12
Utfordringer synliggjort i siste årsberetning.....	12
Kommuneplanens samfunnsdel.....	12
Investeringer	14
Kommentarer til investeringsprosjektene	16
Hovedoversikt	19
Tjenesteenhetene.....	20
Folkevalgte og rådmannen	21
Fellesposter	24
Fellestjenesten	26
Kultur	29
Barnehagene	33
Ringebu skole	36
Fåvang skole	40
Ringebu ungdomsskole	44
Helse og mestring.....	48
Hjemmebaserte tjenester	53
Linåkertunet HDO.....	57
NAV	60
Plan og teknisk	62
Interkommunale samarbeid	66
Skatt, rammetilskudd, finans	67
Midt-Gudbrandsdal Barnevernskontor.....	68
Midt-Gudbrandsdal regnskaps- og skatteoppkreverkantor	

Innledning

Årsbudsjettet bygger på økonomiplan for 2017-2020. Endringer fra denne gjelder oppdatert lønnsberegninger, endringer som følge av forslag til nasjonalbudsjett og noen enkeltforhold som ble kjent etter at økonomiplanen ble lagt.

Kommunestyret har gjennom forrige økonomiplan og nye vedtak gjennom 2016 besluttet igangsetting av flere store og viktige investeringer som får betydning for kommunens tjenestetilbud. Dette gjelder særlig:

- Etablering av bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger.
- Bygging av nytt bofellesskap for mennesker med nedsatt funksjonsevne, som også innebærer utvidelse av antall boenheter og i tillegg en avlastningsbolig.
- Ombygging av Jernbanegata 4 i Ringeby til nytt bibliotek og innovasjonssenter for næringslivet i kommunen.
- Bygging av omkjøringsveg som flomvoll rundt industriområdet i Fåvang.

Årsbudsjettet har dermed en tydelig satsing innen omsorg, næringsliv og samfunnsikkerhet og beredskap.

Satsingen på digitale ferdigheter og ressurser på ungdomsskolen vurderes som et løft i forhold til å holde tritt med samfunnsutviklingen og gi elevene godt grunnlag for å mestre framtidig voksen- og yrkesliv. Samfunnet er i stadig utvikling. Hva framtida vil bringe er vanskelig å forutsi, men en kan med sikkerhet si at både arbeidslivet og livet som samfunnsborger stiller, og vil stille, stadig høyere krav til det å mestre digitale ferdigheter på alle nivå.

Det skjer også en satsing på velferdsteknologi innen helse og omsorg. I tillegg er det lagt inn bevilgning til å øke kapasiteten ved Linåkertunet med 4-5 sykehjemsplasser. Det er usikkert om merbehovet er permanent eller forbigående.

Det nye bofellesskapet for mennesker med nedsatt funksjonsevne er utvilsomt den største satsingen i økonomiplanperioden. Bofellesskapet representerer et stort løft for denne brukergruppen og tilsvarende et stort løft økonomisk. Satsingen innebærer betydelige investeringer (37 mill. kr) og vil i tillegg medføre økt behov for bemanning som må fases inn fra midten av 2018, med årlige driftsutgifter på ca. 3,8 mill. kr (inkl. avlastningsbolig). Denne innfasingen vil bli krevende økonomisk.

Ringeby statlige asylmottak avvikles fra 01.12.2016. Det medfører tapte inntekter for kommunen og påvirker tjenestetilbudet både for helsetjenester, grunnskole og læringssenteret (voksenopplæring).

Økonomiske rammer fra staten strammes inn og gir ikke rom for videreføring av dagens driftsnivå. For kommunen innebærer det at aktivitet og tjenestenivå må tilpasses de økonomiske rammene. Tjenesteenhetene ble i økonomiplanprosessen utfordret på å synliggjøre konsekvenser av 3 % reduksjon i rammene. Etter at alle tiltak er vurdert reduseres rammene for de fleste tjenesteenheter med 1-3 %.

Tilpasning til strammere økonomiske rammer er utfordrende og vil måtte få noen merkbare konsekvenser, men generelt opprettholdes et godt tjenestetilbud til kommunens innbyggere.

Bruk av handlingsregler for kommunens økonomi er videreført for å sikre at kommunen har tilstrekkelige reserver, at lånegjeld holdes på et forsvarlig nivå og at driftsnivået ligger på et nivå som ikke forringer kommunens verdier over tid. I 2017 påløper en del utgifter som ikke er av varig art og som derfor er finansiert ved bruk av oppsparte fondsmidler. Dette gjelder bl.a. retaksering eiendomsskatt (2017 og 2018) og vedlikehold innen vann og avløp. Utgifter som finansieres ved bruk av fond virker negativt for netto driftsresultat og medfører at dette måltallet ikke oppfyller handlingsregelen for 2017. Dette anses som akseptabelt, så lenge fonsbeholdningen er svært god (bedre enn anbefalt nivå) og det er snakk om utgifter som ikke er av varig art.

For å kunne opprettholde tjenestetilbudet i størst mulig grad, må kommunen også vurdere inntektssiden i budsjettet nøye.

Investeringsbudsjettet er omfattende. Boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne, veger og nødvendig infrastruktur innen vann og avløp har høy prioritet. Budsjettet har også en tydelig miljøprofil, med store investeringer knyttet til EPC-kontrakt. Disse investeringene er selvfinansierende, gjennom besparelser i fremtidig energiforbruk.

Om årsbudsjettet

Kommuneloven § 45 inneholder bestemmelser om årsbudsjettet:

1. *Kommunestyret og fylkestinget skal innen årets utgang vedta budsjett for det kommende kalenderår.*
2. *Kommunestyret og fylkestinget vedtar selv*

årsbudsjettet og endringer i dette. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra formannskapet eller fylkesutvalget. Ved parlamentarisk styreform skal rådet avgi innstilling som nevnt.

3. Innstillingen til årsbudsjett, med alle de forslag til vedtak som foreligger, skal legges ut til alminnelig ettersyn minst 14 dager før den behandles i kommunestyret eller fylkestinget. Dette gjelder likevel ikke ved innstilling som gjelder endringer i årsbudsjettet.
4. Kommunestyrets og fylkestingets vedtak om årsbudsjett, samt formannskapets og fylkesutvalgets saksdokumenter, sendes departementet til orientering.

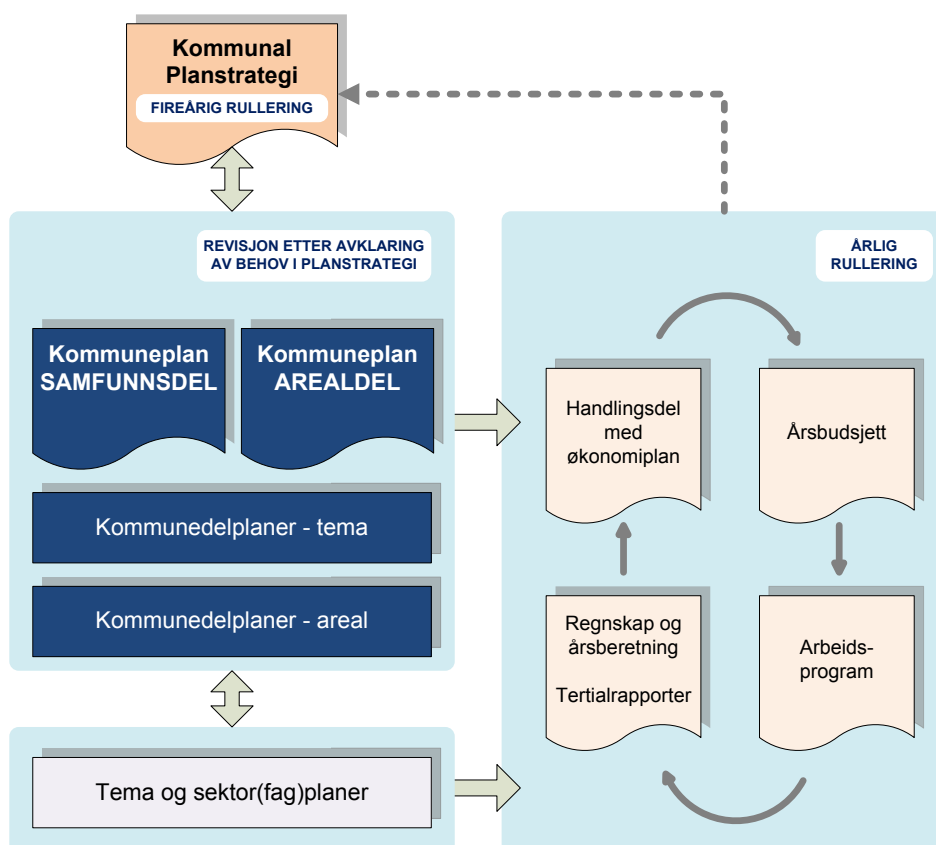
Kommuneloven § 46 inneholder bestemmelser om årsbudsjettets innhold:

1. Årsbudsjettet er en bindende plan for kommunens eller fylkeskommunens midler og anvendelsen av disse i budsjettåret. I bevilgninger til formål kan det likevel gjøres fradrag for tilhørende inntekter. Kravet om budsjettgjæmsel på utbetalingstidspunktet gjelder ikke for utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen er rettslig forpliktet til å foreta.
2. Årsbudsjettet skal omfatte hele kommunens eller fylkeskommunens virksomhet.

3. Årsbudsjettet skal være realistisk. Det skal fastsettes på grunnlag av de inntekter og utgifter som kommunen eller fylkeskommunen kan forvente i budsjettåret.
4. Årsbudsjettet skal være stilt opp på en oversiktlig måte. Kommunestyrets eller fylkestingets prioriteringer, samt de målsettinger og premisser som årsbudsjettet bygger på, skal komme tydelig fram.
5. Årsbudsjettet skal være inndelt i en driftsdel og en investeringsdel.
6. Det skal budsjetteres med et driftsresultat som minst er tilstrekkelig til å dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger.
7. I årsbudsjettet kan det avsettes midler til bruk i senere budsjettår.
8. Departementet kan gi nærmere regler om årsbudsjettet og innstilling til årsbudsjettet. I disse reglene kan det stilles krav om oversikter over inntekter og utgifter for kommunens eller fylkeskommunens samlede virksomhet.

Årsbudsjettet i kommunens plansystem

Kommuneplanens langsiktige del består av en samfunnsdel og en arealdel.



Arbeidet med årsbudsjettet

Årsbudsjettet tar utgangspunkt i forslag til økonomiplan, behandlet av kommunestyret 25.10.2016 (K-sak 86/16).

Økonomiplanen har et fireårsperspektiv, mens årsbudsjettet er en ytterligere detaljering og konkretisering av det første året i økonomiplanen.

I årsbudsjettet er lønn (fastlønn) beregnet på nytt med basis i registrerte stillingshemler og lønnsnivå etter gjennomførte forhandlinger i 2016.

Videre er sentralt avsatt pott til reduksjon av budsjettet refusjon sykelønn fordelt på tjenesteenhetene. Denne er fordelt forholdsmessig etter avvik mellom beregnet vikarbehov, vikarbudsjett og budsjettet refusjon sykelønn. Dette er et trinn i et flerårig løp for å rette opp ubalanse i vikarbudsjetten og refusjon på ca. 4,6 mill. kr.

Endringer som følger av forslag til nasjonalbudsjett for 2017 er innarbeidet (mer om dette under).

For øvrig er enkelte forhold som har blitt kjent etter at økonomiplanforslaget forelå innarbeidet.

Forslag til nasjonalbudsjett

Omtale av noen aktuelle endringer i forslaget til nasjonalbudsjett for 2017 som påvirker kommunens rammetilskudd eller øvrige statstilskudd/refusjoner.

Samlet sett økes kommunens rammetilskudd og skatteinntekter med kr 2.798.000 i forhold til Kommuneproposisjonen som var lagt til grunn ved utarbeidelse av økonomiplan for 2017-2020. I dette beløpet ligger en kompensasjon på ca. 6,2 mill. kr i inntektsgarantiordningen (INGAR), som vil trappes ned over ca. 4 år. Et stort kompensasjonsbeløp gjennom INGAR innebærer at kommunen taper mer enn gjennomsnittet av kommunene på omlegginger i inntektssystemet. For Ringebu kommune er det særlig ending i kostnadsnøkkel for psykisk utviklingshemmede over 16 år som gir stort tap. INGAR gir kommunen litt ekstra tid til å finne kompenserende tiltak, men det er viktig at kommunen er klar over inntektstapet i kommende år.

Av nye oppgaver/satsinger i nasjonalbudsjettet kan nevnes følgende:

Kommunene blir tildelt ansvaret for tilskudd til Frivillighetssentraler. For Ringebu er det synliggjort et beløp på kr 365.000 som inngår i rammetilskuddet. Ansvaret for oppfølging er lagt til Linåkertunet HDO.

Det gis nye midler til satsing til helsestasjon og skolehelsetjeneste. For Ringebu utgjør dette ca. kr 95.000 som er synliggjort under Helse og mestring.

Midler til utdanning av brannpersonell er økt fra kr 189.000 i 2016 til kr 200.000 for 2017. Ringebu kommune får disse midlene gjennom rammetilskuddet, på vegne av alle tre midtdalskommunene som samarbeider om Midt-Gudbrandsdal Brann- og Feiervesen (MGB). Som tidligere år forutsettes disse midlene videreformidlet uavkortet til MGB.

Satsingen på tidlig innsats i grunnskolen økes og for Ringebu gir dette en uttelling på kr 117.000 i rammetilskudd som er fordelt på barneskolene i årsbudsjettet.

Opptopping på rusfeltet videreføres og er beregnet til ca. kr 280.000 som er lagt til rammen for Helse og mestring.

Lovkravet om øyeblikkelig hjelp innen psykisk helse og rus er finansiert med overføring av midler fra helseforetakene til kommunene. For Ringebu utgjør beløpet ca. kr 80.000. Tiltak for å møte lovkravet var innarbeidet allerede i økonomiplanen for 2017-2020.

Opptopping av habilitering og rehabilitering er en satsing som utgjør ca. kr 93.000 for Ringebu. Beløpet er lagt til rammen for Helse og mestring.

Regjeringen å endre ordningen med refusjon av utgiftene kommunene har til enslige, mindreårige asylsøkere til en ordning med fast tilskudd pr. barn som bosettes i kommunen. Begrunnelsen er at en ordning med fast tilskudd vil være mer effektiv å administrere enn dagens ordning.

Integreringstilskuddet og tilskuddet til norsk og samfunnskunnskap økes i tråd med prisstigningen. Det innføres et ekstratilskudd på 500 000 for personer som bosettes fra forsterket mottak eller institusjon.

I forslaget til statsbudsjett 2017 økes innslagspunktet for statlig toppfinansiering ressurskrevende brukere med 50.000 kroner ut over anslått lønnsvekst. Regjeringen forventer å spare 330 millioner kroner på innstramningen i 2017. Dette er en svekkelse av finansieringen av en ordning som skal omfatte de aller svakeste. Nytt innslagspunkt for ordningen blir dermed kr 1.157.000. Et høyere innslagspunkt vil ramme kommuner med mange brukere like over dagens innslagspunkt. For Ringebu utgjør dette et inntektstap på ca. kr 300.000.

Kommunalt fornyingsarbeid



De siste årene er det lagt ned en betydelig innsats for å framheve Ringebu som en attraktiv kommune å bo i, å oppholde seg i, å besøke og arbeide i.

Ringebu har ca 4000 hyttevenner, har en fylkeskommune som heier oss fram og et lokalt næringsliv

som kan sin vertskapsrolle.

Målet er at kommunesentret skal være «det attraktive midtpunkt i Gudbrandsdalen».

Vedtatt samfunnsdel til kommuneplanen (2014) gir både i innhold og form uttrykk for kommunens ambisjoner. Ny profil bidrar med et tydeligere uttrykk, og skal reflektere kommunens sentrale verdibegreper – raus, solid og spenstig.

Å være en attraktiv kommune betyr mye – og mer enn en skulle tro. Det gir drahjelp i rekruttering av nøkkelpersonell, det skaper positivitet og bidrar til større bolyst, det trekker til seg oppmerksomhet og god omtale. Det gir oss som bor her litt større selvrespekt. Å være attraktiv krever kontinuerlig innsats og det krever at vi som kommuneorganisasjon er framoverlent, at vi tør å prøve nye ting og tør å satse på noe framfor å ville alt.

3-årig bolystprosjekt er snart gjennomført, og fokus bør være hvordan dette viktige arbeidet kan videreføres. Foreløpig er det ikke gitt noe svar på det.

Nyopprettet stilling som næringssjef har medført mer fokus på næringsutvikling. Etableringer har skjedd, og det er mye som er på gang innenfor forskjellige bransjer. Det er bevilget betydelige midler til forskjønning av tettstedene. Kommunestyret har også bevilget midler til nytt innovasjonssenter og bibliotek i Landsbyen Ringebu.

Vi er inne i en aktiv tid. Tilrettelegging av ny infrastruktur og stedsutvikling i regionen går på høygir. Ringebu må ta sin plass. Det krever en aktiv og framoverlent kommune.

Ringebu – kommunen der det er lov å lykkes!

Ringebu kommune har drevet kontinuerlig utviklingsarbeid, kommunesektoren er sterk på innovasjon. Som siste årsberetning viste skjer det

kontinuerlig utviklingsarbeid i tjenestene, i organisering, i brukerfokus og i forhold til innføring av ny teknologi.

Kommunen må ha gode ledere.

Tjenestelederne og rådmannsledelsen avsluttet lederutvikling i 2014. Målet var å trygge lederne i utøvelsen av sin lederrolle, sikre felles begrepsbruk og bruk av lederverktøy, samt å etablere en felles ledelseskultur. Det planlegges igangsatt et nytt, og noe mindre omfattende utviklingsprogram i 2017.

Lederutvikling for avdelingsledere innen helse og omsorg ble fullført i 2016. Fra Ringebu deltok seks avdelingsledere og tre tjenesteledere, totalt ni personer. Nasjonalt satses bredt på lederutdanning for rektorer og styre i barnehagene. Tre ledere har gjennomført 30 stp styrerutdanning i barnehage, mens to rektorer gjennomførte 30 stp rektorutdanning i 2015. I 2016-17 tar to inspektører rektorutdanningen. Tjenesteleder for barnevern har gjennomført 30 stp lederopplæringsprogram for barnevernsledere, og vil delta i del 2 av lederutdanning dersom det oppnås plass.

I 2016 har tilsammen 9 tjenesteledere, 10 avdelingsledere og 2 inspektører vært deltakere i kompetansegivende lederutviklingsprosesser.



I 2015-16 ble innovasjonsstudium ved Høgskolen i Lillehammer gjennomført av tre personer, finansiert av Fylkesmannen. Ved inngangen til 2017 er kommunen representert i et nytt innovasjonsstudium ved HiL, finansiert av ByR-programmet. Her vil to personer delta.

Den gode skoleeier

Utviklingsprogrammet «Den gode skoleeier» er avsluttet, men tenkingen knyttet til behovet for bedre dialog mellom nivåene, og hvordan en skal arbeide med dette, videreføres lokalt.

Inneværende skoleår prøves det ut en ny modell for dialog mellom politisk nivå og skolene. Levekårsutvalget har kommet fram til at de ønsker å få vite mer om hvordan skolene arbeider med den grunnleggende ferdigheten «Digitale ferdigheter». Spørsmålene LKU har skal drøftes i personalet, i elevrådet og i foreldrenes arbeidsutvalg før skolens samarbeidsutvalg samler

seg rundt ett svar de sender tilbake til LKU. Skolenes svar og drøfting av disse vil bli synliggjort i kvalitets- og utviklingsrapporten som legges fram for kommunestyret våren 2017.

Barnet som aktiv samfunnsdeltaker

Arbeidet i barnehagene har siden 2002 vært inspirert av Reggio-pedagogikk. De årlige sommerutstillingene i prestegarden er det synligste uttrykket for denne måten å arbeide på. Gjennom ulike kulturuttrykk viser barna at «*jeg kan, jeg kan mene, jeg kan uttrykke meg på mange måter, og ved hjelp av det kan jeg også velge og påvirke*». (Reggio)

I 2016 fikk barnehagene skjønnsmidler fra fylkesmannen til et prosjekt som skal videreutvikle arbeidet med å synliggjøre barnet som aktiv samfunnsdeltaker på barnets premisser. Prosjektet er tenkt gjennomført over en treårsperiode, forutsatt videreføring av skjønnsmidler fra fylkesmannen.

I tillegg til at barna skal sette spor i Ringeby kommune, er en del av prosjektet å utvikle et besøkskonsept der andre kommuner kommer hit for å få inspirasjon til eget arbeid.

Språkløyper

Barnehagene, barneskolene og ungdomsskolen deltar i den nasjonale satsingen «Språkløyper» som legger til rette for systematisk kompetanseheving hos ansatte i barnehage og skole. Innen barnehage hvordan stimulere språkutvikling og legge godt grunnlag for senere lese- og skriveopplæring, og innen skole (1-10) hvordan fortsette med språkutvikling og hvordan gi elevene god lese- og skriveopplæring.

Barnehage- skolemiljø og mobbing

Barnehagene og skolene har søkt og kommet med i en statlig satsing (2017-2018) som skal gi barnehager og skoler økt kompetanse i å avdekke og håndtere mobbing og andre krenkelser, opprettholde og videreutvikle gode og trygge barnehage- og skolemiljø, samt økt regelverkskompetanse innenfor området. Våren 2017 brukes til planlegging og forankring. Arbeidet blant alle ansatte i den enkelte barnehage og skole starter høsten 2017.

Omforming av helse og omsorgstilbudet

Omlegging av tjenestetilbud og organisering innenfor helse og omsorg ble iverksatt i 2013. Linåkertunet ble avhjemlet, med omlegging til HDO og korttids- og rehabiliteringsplasser. Hjemmetjenester sør, nord og J.O.B.A. ble slått sammen til én enhet. Organiseringen ble evaluert i 2015 og endringer effektivt i 2016, med reduksjon av en avdelingsleder slik at korttids-

og rehabiliteringsavdelingen ble lagt under samme avdelingsleder som hjemmetjenesten sør. Dette for å knytte rehabilitering nærmere sammen med tjenestene som skal samspille om et godt tilbud. Det ble samtidig gjort andre organisatoriske endringer. Begge institusjonskjøkken, dagsentrene og merkantil personal ble lagt under ledelse i Linåkertunet HDO og sjåførstilling ble lagt til J.o.b.a for å få en bedre samordning mellom tilliggende tjenester. Målet er hele tiden å øke samspillet mellom tjenester til beste for brukerne.

Samarbeid i Helseregion Sør Gudbrandsdal

De fire kommunene i Helseregion Sør Gudbrandsdal samarbeider om å omforme tilbudet innen helse og omsorg for å møte framtidige utfordringer angående demografi (større andel eldre) og større ansvar overført fra staten gjennom samhandlingsreformen. Tilbudet tilrettelegges slik at eldre kan bo lenger hjemme og at hverdagsrehabilitering settes i system. Ansvar for øyeblikkelig hjelp for pasienter innen rus og psykiatri blir fra januar 2017 kommunenes ansvar og søkes løst gjennom samarbeid i regionen. Ny teknologi tas i bruk for å trygge de eldre i deres bolig. Nye digitale trygghetsalarmer med flere funksjoner innføres i Ringeby fra høsten 2016. Nye løsninger innen velferdsteknologi krever en endret forståelse for hvordan man skal arbeide med mulighetene som ligger i velferdsteknologi, slik at ressursene strekker lenger.

Tildelingskriteriene er grunnlaget for å tildele tjenester i helse og omsorg. Implementering av nye tildelingskriterier kan være en utfordring for tjenesteutøverens forståelse av sin rolle, det er utvilsomt også en utfordring når det gjelder forventninger hos tjenestemottakere og hos pårørende. Denne «kulturendringen» må det arbeides med over tid.

Det arbeides med nye vertskommuneavtaler for helsesamarbeidet, der også avtale vedrørende legevakt blir innlemmet. Det har tatt lenger tid enn forventet å slutføre avtalene, noe som blant annet har sammenheng med omlegging av tilbudet som følge av bygging av nye lokaler for legevakt. Avtaler blir lagt fram til politisk behandling i løpet av 1. halvår i 2017.

Helse og omsorg på vei mot 2028 – kvalitets- og utviklingsplan

I 2015 ble arbeidet med en kvalitetsplan for helse og omsorg igangsatt, og mandat ble vedtatt av kommunestyret i K-sak 35/15. Planen ble sluttbehandlet av kommunestyret i K-sak 89/16 og framtidig tjenesteinnretning med kvalitetsmål er satt. Planen skal vise en utviklingsretning basert på nasjonale føringer og politiske mål for Ringeby, og skal vise strategiske valg for

å nå målene.

Kvalitetsplanen omfatter mål for perioden fram til 2028 og har en handlingsdel for 2016-2019. Satsingsområder for kommende 4 års periode er:

- helse og forebygging
- innovasjon og utvikling
- likeverdige og helhetlige tjenester
- ledelse og medarbeiderskap

Levekårsutvalget (LKU) har valgt fokusområdet «hverdagsrehabilitering» som medlemmene tar med inn i de tre brukerrådene i helse og omsorg. Fokus rettes mot de områdene der Ringebu har størst mulighet for forbedring fram mot 2019. Planen skal avklare kommunens ambisjonsnivå på disse områdene. Planen er under implementering i organisasjonen som et kvalitetssystem innen helse og omsorg. Fra ledersida vil det nå bli arbeidet med en mal og struktur for rapportering til bl.a LKU og kommunestyret.

Hverdagsrehabilitering

Ringebu deltar i KS sitt effektiviseringsnettverk for hverdagsrehabilitering og har dannet et tverrfaglig team som arbeider med implementering av dette i hjemmetjenestene.

Hverdagsrehabilitering er forebygging og rehabilitering mens den det gjelder bor hjemme. Hverdagsrehabilitering starter med spørsmålet: *Hva er viktige aktiviteter for deg nå?* Til spørsmålet svarer mange at det viktige er å mestre hverdagsaktiviteter som for eksempel å stelle seg selv, lage mat, gå på butikken, leke med barnebarn, hogge ved eller gå på kafe.

Hverdagsrehabilitering er basert på en intensiv innsats i oppstarten, og gradvis avvikling etter som aktivitetsfunksjonen bedres. Mestring er sentralt i hverdagsrehabilitering. Hverdagsmestring er både et rehabiliterende og et helsefremmende tankesett for å styrke den enkeltes mulighet til å mestre sine daglige gjøremål. Det er gjennomført 7 piloter innen hjemmetjenester i Ringebu så langt og disse viser et merkbart økt funksjonsnivå.

Lean

Ringebu har siden høsten 2012 arbeidet aktivt med LEAN. Da ble det gjennomført opplæring av 11 interne veiledere i Lean, fordelt på alle fagområder. Siden da er det gjennomført Lean - arbeidsprosesser på mange områder i organisasjonen, med gode erfaringer. Hittil siste prosjekt var på faktureringsområdet. Kommunen har så langt hatt veldig godt utbytte av å tenke – og bruke lean aktivt som forbedringsverktøy. Etter hvert

kan det kanskje etableres et lean-forum i midtdalen som organ for erfaringsutveksling. I vår videreføring er gevinstrealisering satt i fokus. Gevinst kan tas ut på ulike måter: forenklete arbeidsprosesser med innsparing i ressursbruk, raskere saksbehandling, bedre service, bedre rettssikkerhet eller økt kvalitet. Helse og omsorg startet senhøstes 2016 som en «pilot» i Ringebu bruk av forbedringstavler. Dette er en arbeidsmåte i Lean som kan senke terskel og øke mulighet for at viktige tema, små eller store, skal tas opp i avdelingene og håndteres på en måte som er synlig og påvirkbare for alle som arbeider der.

Miljøfyrtårn

Ringebu kommune ligger i front i Oppland, kanskje også i landet, når det gjelder miljøsertifisering. Ringebu kommune fikk alle deler av organisasjonen sertifisert i 2016. Rådhuset ble resertifisert i 2016, og etter dette er barnehagene og skolene også sertifisert. Det er inngått avtale med Oppland fylkeskommune om gjensidig (re-) sertifisering.

Det er innført ny renovasjonsløsning ved Fåvang og ved Ringebu skoler, basert på nedsenkede avfallsbrønner (Molok). Målet er at også ungdomsskolen skal ha tilsvarende løsning i 2017.

Stasjonsbyprosjektet

Jernbaneverket har som ledd i utarbeidelse av landsverneplan for jernbanestasjoner invitert Ringebu kommune til å delta i et prosjekt for å gjenskape/ta vare på verdier rundt skyss-stasjonen, og sammenkobling av stasjonen og gågata. Prosjektet faller godt sammen i tid med «tiltak på avlasta vegnett» i Statens vegvesen, altså omskaping av dagens E6 til miljøgate etter at E6 er lagt om. Samarbeidsparter i stasjonsbyprosjektet er Jernbaneverket, Statens vegvesen, Oppland fylkeskommune, Ringebu markedsforening og Ringebu kommune. Vedtak i kommunestyret om E6 har forskjøvet oppstart av prosjektet. Med behandling av prinsipp-løsning for opptrekkssarm mot slutten av 2015 ligger det an til oppstart i 2016. Jernbaneverket legger mot slutten av 2016 fram et faglig innspill til det videre arbeidet.

Planarbeid

Revidert planstrategi er ferdigstilt ved årsskiftet og ligger til grunn for planarbeid i denne kommunestyreperioden.

I løpet av foregående valgperiode ble store deler av kommunens planverk fornyet. Arealdelen til kommuneplanen er fortsatt under behandling, og forventes sluttbehandlet høsten 2017.

E6

Tidsperspektivet for planlegging og gjennomføring av ny E6 gjennom Ringebu er usikkert. Kommunestyret behandler planprogrammet i desember 2016. Planleggingsmidler til videreføring av E6 er bevilget. Reguleringsarbeidet videreføres på nyåret. Forslag til NTP blir behandlet av Stortinget våren 2017 og vil avklare når bygging av ny E6 i Ringebu vil kunne skje.

Ny E6 forbi Fåvang ligger lengre fram i tid. Kommunen bygger flomsikring rundt Fåvang næringspark i 2017.

Kunstprosjekt E6 - Vegskille

Kunstkomiteen for «Vegskille» er et samarbeid mellom Statens vegvesen, Visit Lillehammer Oppland fylkeskommune og kommunene langs E6. Målet er å bidra til kunstopplevelse langs det som er dagens E6. Ringebu har vært med i første gruppe i satsingen. Komiteen i Ringebu har ferdigstilt kunstplanen. Kunstverkene mammuthodeskalle og en drage hentet fra portalen til Ringebu stavkirke er i produksjon og skal monteres i 2017. Disse skal plasseres langs elvene Tromsa, ved badedam, og Våla, og de skal ha en tilknytning til hverandre.

Regional plan for Lågen

Regional plan for Lågen er en samordningsplan for hele Lågenvassdraget med sideelver. Arbeidet startet høsten 2013 og skjer i regi av Oppland fylkeskommune. Planen forventes ferdigstilt i løpet av tre-fire år. Sentralt i arbeidet, og styrende for tidsbruken er utforming av en simuleringsmodell for flomdempende tiltak i Lågen. Denne har tatt lenger tid enn forventet. Ringebu er representert i prosjektgruppe (leder av landbrukskontoret). Kommunen forbereder regulering av pilotprosjekt for masseavlagringsbasseng i Frya.

Innovasjonssenter og bibliotek

Kommunestyret har vedtatt realisering av et kombinert innovasjonssenter og bibliotek i Jernbanegata 4. Første etasje skal romme et flott og moderne bibliotek, og åpner sommeren 2017. I tillegg skal privat eiendomsmekler ha lokaler i første etasje. For andre etasje er det inngått utleiekontrakter med flere firma. Mange arbeidsplasser kan deles, såkalte coworking spaces. I tillegg til møterom og andre fasiliteter er det også planlagt et slektsforskningssenter og kontorer til Gudbrandsdalsmusea og Ringebu historielag. Arbeidet med andre etasje ferdigstilles med innflytting i mars 2017.

Status kommuneøkonomi og tjenestetilbud

For utfyllende informasjon om kommunens økonomiske

status og tjenestetilbud henvises til årsberetningen, som i tråd med plansystemet gir en årlig statusbeskrivelse.

De siste års regnskapsresultat

Kommunen har avlagt et årsregnskap for 2015 med et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) på kr 11.773.488. Netto driftsresultat utgjorde kr 18.222.000, som er 4,6 % av driftsinntektene.

Dette er sjuende år på rad med positivt netto driftsresultat. Etter fire år med økonomisk resultat langt over landssnittet ble resultatet for 2013 og 2014 lavere enn anbefalt nivå, mens resultatet for 2015 ligger godt over anbefalt nivå.

Det gode resultatet skyldes i hovedsak pensjonsutgifter, som ble betydelig lavere enn budsjettet. Tjenesteenhetene samlet har også et betydelig mindreforbruk. Kommunen opplevde også en positiv utvikling i netto skatteinnang/inntektsutjevning.

Prognose inneværende år

Etter 2. tertial i 2016 (K-sak 85/16) ligger det an til et mindreforbruk (overskudd) som er ca. 4 mill. kr høyere enn opprinnelig budsjettet. Dette er særlig knyttet til bedre skatteinnang og lavere pensjonsutgifter enn forventet. Tjenesteenhetene samlet ligger an til å holde budsjetttrammene.

Det vises for øvrig til tertialrapportering gjennom året.

Tjenestetilbudet

Det er prioritert å opprettholde gode rammevilkår for lag, foreninger, nærmiljøanlegg, idrett og ungdomsarbeid. Det foreslås ingen reduksjon på disse områdene. Det er varslet at Skysstasjonen vil miste billettsalg for NSB fra 2017. Ungdomshuset får økt bemanning som følge av stor oppslutning.

Innen oppvekstsektoren er de økonomiske rammene redusert. Innen skolene takles reduksjon i hovedsak gjennom naturlig avgang. Ringebu læringssenter får en større reduksjon i bemanning når asylmottaket legges ned fra desember 2016.

Innen Helse og omsorg er det mange endringer i 2017. Øyeblikkelig hjelp innen psykisk helse og rus etableres, bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger settes i drift omtrent ved årsskiftet 2016/2017, helsestasjon for ungdom etableres, det satses på velferdsteknologi og det skal påbegynnes bygging av boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne (driftsstart fra midten

av 2018). I tillegg er det lagt inn bevilgning til å øke kapasiteten ved Linåkertunet med 4-5 sykehjemsplasser. Det er usikkert om merbehovet er permanent eller forbigående.

Innen Plan og teknisk økes planleggerkapasiteten med ett årsverk og det satses tungt på energisparende tiltak.

Rammebetingelser og økonomisk handlingsrom

Vurdering av inntektssiden

Kommunens inntekter danner grunnlaget for de tjenestene kommunen kan yte.

Brukerbetalinger

Rene brukerbetalinger for kommunale tjenester utgjør ca. 2,8% av de samlede driftsinntektene. De satsene kommunen selv kan fastsette er forutsatt økt med inntil 2,5% fra 2016 til 2017 i tråd med deflator i nasjonalbudsjettet. Noen satser fastsettes av staten.

Andre salgs- og leieinntekter

Disse utgjør ca. 14,5% av de samlede driftsinntektene og kommer hovedsakelig fra selvkostområder som for eksempel vann og avløp. Disse inntektene skal dekke utgifter kommunen har og gir derfor ikke noe bidrag til finansiering av øvrig kommunal drift. Kommunale avgifter til vann og avløp forutsettes økt med 5%. Investeringer innen sektoren påvirker avgiftsgrunnlaget. Renovasjonsavgift til husholdninger går opp med 8% etter å ha vært midlertidig satt ned med 7% i 2016. Bakgrunnen for rabatten i 2016 var enighet mellom midtdalskommunene å innføre felles avgiftsområde. Innen den tid må kommunenes opparbeidede selvkostfond innen husholdningsrenovasjon brukes opp. Det er forutsatt at alle selvkostområder skal ha full inndekning (alle utgiftene dekkes av inntektene, evt. ved bruk av tidligere innkrevde midler som er plassert på bundne fond). Husleieinntekter er økt i tråd med forventet økning i konsumprisindeks.

Overføringer med krav til motytelse

Disse utgjør ca. 5,4% av de samlede driftsinntektene og dreier seg i stor grad om refusjoner for tjenester som kommunen yter (kostnadsdekning).

Rammetilskudd

Rammetilskudd fra staten utgjør ca. 38,1% av driftsinntektene og blir tildelt gjennom inntektssystemet. Tilskuddsanslaget for økonomiplanperioden er hentet fra prognosemodell utarbeidet av KS og baserer seg på forslag til nasjonalbudsjett for 2016 (grønt hefte).

Andre statlige overføringer

Disse utgjør 4,6% av de samlede driftsinntektene. En stor del av disse inntektene er knyttet til bosetting og mottak av flyktninger. Avvikling av asylmottaket fra desember 2016 medfører et større tap i inntekt.

Skatt på inntekt og formue

Disse utgjør ca. 26,3% av de samlede driftsinntektene. Både i 2013 og 2014 opplevde kommunen svikt i skatteinngang i forhold til statens prognoser, noe som også gjaldt for landet. I 2015 og 2016 er situasjonen motsatt, med svært god skatteinngang.

Skatteinntekter er lagt inn i budsjettet i tråd med prognosemodell fra KS (basert på grønt hefte).

Eiendomsskatt

Eiendomsskatten utgjør 7,2% av de samlede driftsinntektene. Det ligger et betydelig inntektspotensiale i eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer som i budsjettet for 2016 har en skattesats på 3,7‰ (maksimal sats er 7‰, kan økes med maksimalt 2‰ pr. år). I årsbudsjettet er det ikke lagt opp til endring av skattesats. Bunnfradraget foreslås endret fra kr 200.000 til kr 100.000. Eiendomsskatt for boliger og fritidseiendommer vil med dette utgjøre kr 24.956.100 i budsjettet for 2017. Fritaksperioden for nye boliger reduseres fra 5 til 2 år. Eiendomsskatt for næringsseiendommer ligger på maksimal sats med 7‰.

Renteinntekter, utbytte og eieruttak

Utbytte fra energiselskaper utgjør ca. 8,2 mill. kr, hvorav 13% avsettes til utviklingsfond og 7% til fond for kulturbasert næringsutvikling. Renteinntekter på utlån til energiselskaper utgjør ca. 1,3 mill. kr og er relatert til eierskapet i Eidsiva energi. Renteinntekter av bankinnskudd er i ca. 2,7 mill. kr.

Handlingsregler

I forbindelse med budsjettarbeidet for 2010 ble det innført handlingsregler for budsjettarbeidet som skal bidra til at kommunens økonomiske situasjon styrkes og handlingsrommet økes. Handlingsreglene fokuserer på tre sentrale elementer:

- Frie økonomiske reserver (disposisjonsfond)
- Lånegjeld
- Årlig driftsresultat (netto driftsresultat)

Frie økonomiske reserver

Kommunens økonomiske soliditet og evne til å takle uforutsette hendelser vil i stor grad avhenge av de frie økonomiske reserver som kommunen har til rådighet. Slike reserver er i hovedsak definert som

disposisjonsfond.

Disposisjonsfond er midler som kommunen fritt kan disponere både til drifts- og investeringsformål.

I løpet av perioden 2009-2013 ble disposisjonsfondet styrket med 40,7 mill. kr. Ved utgangen av 2015 utgjør disposisjonsfondet 12,2 % av driftsinntektene, som må karakteriseres som tilfredsstillende. Dette nivået har vært et viktig mål for kommunen. Anbefaling/norm som fylkesmannen opererer med er 10 % for å ha en "brukbar" fondsbeholdning.

Handlingsregel knyttet til disposisjonsfondets størrelse innebærer at dagens nivå som et minimum skal opprettholdes. Det vil i neste omgang innebære at kommunen i større grad kan bruke årlige driftsoverskudd til å egenfinansiere investeringer (se mer om lånegjeld under).

I 2017 og 2018 er det forutsatt brukt totalt kr 5.000.000 av disposisjonsfondet til retaksering eiendomsskatt.

Handlingsregel nr. 1:
Disposisjonsfond skal utgjøre minimum 10% av brutto driftsinntekter.

Handlingsregelen er overholdt i budsjettet.

Lånegjeld

Høy lånegjeld vil gjøre kommunen sårbar for renteøkninger. Selv om det brukes virkemidler som rentebinding for å redusere renterisiko vil betjening av lånegjeld legge beslag på betydelige midler i driftsbudsjettet og dermed redusere kommunens handlingsrom.

Samlet lånegjeld utgjør 374,8 mill. kr. ved utgangen av 2015. Kommunen har satt som mål at lånegjeld korrigert for lån til selvkostformål og videreutlån til andre maksimalt skal utgjøre 70 % av driftsinntektene. Ved utgangen av 2015 utgjør korrigert lånegjeld 65 % av driftsinntektene.

Fylkesmannen opererer med et måltall på maksimalt 70% av driftsinntektene, men sier samtidig at dette er avhengig av hvor mye av lånegjelden som betjenes av

Handlingsregel nr. 2:
Lånegjeld, fratrullet selvkostområder og videreutlån, skal utgjøre maksimalt 70% av brutto driftsinntekter.

andre.

Investeringsnivået i budsjettet vil øke lånegjelden til et nivå helt på grensen av, eller noe over handlingsregelen, avhengig av fremdrift.

Årlig driftsresultat

Økonomisk handlingsrom skapes først og fremst gjennom årlige driftsoverskudd. Disse kan avsettes som reserve, inngå som egenfinansiering av investeringer eller brukes til nye tiltak.

Kommunen har flere år med gode overskudd (netto driftsresultat bedre enn 4 %) bak seg i perioden 2009-2015. Positivt netto driftsresultat har gjort det mulig å bygge opp igjen disposisjonsfond på tilfredsstillende nivå. Det er allikevel en stor utfordring å holde driftsutgiftene nede på et nivå som står i forhold til de inntektene kommunen har. Alternativt kan kommunen vurdere å utnytte mulighetene for økte inntekter.

Etter at flere systemendringer trådte i kraft fra 2015 har teknisk beregningsutvalg justert ned norm/anbefaling for netto driftsresultat fra 3 % til 1,75 % årlig. Det er vurdert som hensiktsmessig å ha anbefalt nivå som målsetting. I økonomiplanarbeidet var målsettingen et netto driftsresultat på 1 % av driftsinntektene. Fondsfinansierte utgifter, som retaksering eiendomsskatt og vedlikehold innen vann/avløp drar imidlertid netto driftsresultat ned og budsjettåret 2017 kommer ut med et netto driftsresultat på 0,1%. De fondsfinansierte utgiftene er imidlertid av forbigående art (ikke varige) og kommunens fondsbeholdning er svært god. Budsjettet har et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) på rundt 5 mill. kr. Det anses derfor ikke som kritisk med negativt netto driftsresultat for ett enkelt år.

Handlingsregel nr. 3:
Netto driftsresultat skal trappes opp og innen utgangen av 2019 utgjøre minimum 1,75% av brutto driftsinntekter årlig.

Handlingsregelen er ikke oppfylt i økonomiplanen.

Lønns- og prisvekst

For 2017-oppgjøret er prognose fra SSB lagt til grunn med 2,5%.

Godtgjørelse til politikere foreslås økt med 10,8% (ordførers godtgjørelse vil utgjøre 85% av en stortingsrepresentants lønn og planlegges trappet opp til 100% fra 2019).

For utgiftspostene i budsjettet er prognose for vekst i konsumprisindeksen (KPI) fra SSB lagt til grunn. Denne prognosen tilsier en prisvekst på 2% fra 2016-nivå.

Pensjonskostnader

Sats for KLP er redusert til 17% etter signaler fra KLP. Endelig kostnad avhenger både av lønnsoppgjør og selskapets avkastning i finansmarkedet. Sats for SPK er satt til 10,25% i tråd med brev fra SPK.

Renteutvikling

Norges banks renteprognoose viser en forventet pengemarkedsrente på ca 1% i 2017, stigende til 1,2% i 2018. I tråd med uttalelser fra KS erfarer kommunen at lånebetingelser nå ligger noe over normalt påslag på pengemarkedsrenten. Dette skyldes økte egenkapitalkrav til bankene, som i sin tur fører til høyere lånerente for kommunene som låntakere. I årsbudsjettet er de nye renteprognoosene fra Norges bank lagt til grunn, med et påslag på 0,5%.

Utfordringer synliggjort i siste årsberetning

I kommuneplanens samfunnsdel er det synliggjort satsingsområder og strategier som vil innvirke på prioriteringer i kommende års budsjetter. Regnskapsresultatene for 2015 er svært godt, men det er lite av innsparingene utover budsjetterte tiltak som vil gi varig effekt i budsjettssammenheng.

Innen flere tjenesteenheter budsjetteres det med refusjon sykelønn, men ikke tilsvarende lønn til vikarer. Dette er en praksis som gradvis har gått seg til over mange år og som det er ønskelig å endre. Fra 2016 starter en flerårig nedtrapping.

Effektiv utnyttelse av samarbeidsordningene i Helseregion Sør-Gudbrandsdal må fortsatt ha stort fokus.

Stort etterslep knyttet til investeringer innen Plan og teknisk gjør det naturlig å prioritere nye tiltak nå. Kommunen har i flere år utsatt låneopptak til investeringer med bakgrunn i forsinket framdrift og har generelt lav gjennomføringsgrad, selv om mye også avhenger av eksterne (slik som avklaring/oppstart ny E6 Ringebu-Frya).

Det historisk lave rentenivået aktualiserer ekstraordinær nedbetaling av lån og/eller økt egenfinansiering av investeringer.

Fond for premieavvik pensjon vil trolig tappes med 2-3 mill. kr årlig framover. For å kunne opprettholde nivået på disposisjonsfond må det fortsatt avsettes nye

fondsmidler årlig.

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret 17.06.2014 (Ksak 40/14). Denne inneholder viktige verdier (raus, solid, spenstig), samt mål og strategier for prioriterte satsingsområder (bo, leve, arbeide) fram mot år 2026.

Samfunnsdelen inneholder strategiske veivalg i utviklingen av lokalsamfunnet og kommunale tjenester og er førende for økonomiplanen (handlingsplanen).

I en situasjon med reduserte økonomiske rammer vil prioritering av tiltak være spesielt viktig. Skjerming av tjenester er en måte å prioritere på. Samtidig må det foretas reduksjoner i en eller flere tjenester for å finne rom til ønsket ny satsing på andre. Samfunnsdelen inneholder mange mål og strategier. Under er gjengitt noen av de satsingene som er mest tydelig prioritert i denne økonomiplanen:

Innen satsingsområdet «Bo» legges det til rette for at Ringebu skal ha et variert botilbud. Kommunen ferdigstiller i 2016 gjennomgangsleiligheter for førstegangsetablerere og vanskeligstilte på boligmarkedet. Økonomiplanen inneholder satsing med tomter for boligbygging,, sentralt beliggende leiligheter med universell utforming/livsløpsstandard og oppfølging av boligpolitisk handlingsplan.

Innen satsingsområdet «Leve» er det prioritert å opprettholde gode rammevilkår for lag, foreninger, nærmiljøanlegg, idrett og ungdomsarbeid. Det forutsettes fortsatt full barnehagedekning. Skolene er oppført med investeringer i skolebygg i slutten av den 12-årige investeringsplanen. Trafikksikkerhetstiltak er innarbeidet med årlige investeringsbeløp. Vannforsyning og gode avløpsløsninger er ivarettatt i investeringsplanen, med store endringer som følge av forestående E6-utbygging. Omsorgstilbudet tuftes på en «omsorgstrapp» med tildeling av tjenester ut fra kartlagte behov og med et tjenestetilbud som i størst mulig grad ivaretar den enkeltes egenomsorg. Det legges til rette for økt kapasitet med institusjonsplasser i årsbudsjettet og utbygging av boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne påbegynnes.

Innen satsingsområdet «Arbeide» er det forutsatt videreutviklet et tilbud med språktraining for arbeidsinnvandrere. Årlige avsetninger av kraftinntekter til Utviklingsfond og Fond for kulturbasert næringsutvikling gir økonomiske virkemidler inn mot satsinger innen næringslivet. Pågående arbeid

med kommuneplanens arealdel vil sikre tilgjengelige næringsarealer. Tettstedsutvikling fortsetter med ytterligere tiltak i investeringsplanen, samtidig som Bolyst- og Landsbyutviklingsprosjektet fortsetter helt inn i 2017.

Innen Samfunnssikkerhet og beredskap er omkjøringsveg som flomvoll i Fåvang prioritert med betydelige investeringsbeløp. Prosjektet er fullfinansiert som et spleiselag mellom Ringebu kommune, Oppland Fylkeskommune, NVE og bedriftene i Fåvang næringspark.

Investeringer

(tall i hele 1.000 kr)

Prosjekt	2017
----------	------

IKT:	
Nye servere i datanettverk	130
Nye Office-lisenser	800
Ny plattform brukere (erstatning VDI)	1 000
Individuell plan (nytt system Helse/omsorg)	120
SUM IKT	2 050

KOMMUNAL TJENESTEYTING:	
Nytt Bofelleskap FH Hageskogen	20 000
Ombygging og brannsikring omsorgsboliger og eldresenter	2 000
Opprusting av kartverket	140
Ringebu ungdomsskole, tak, sv.hall, bygn.m. arbeider	5 000
Utkjøp leasingbiler (4 vaktmesterbiler)	300
Ringebuhallen, heis tribune med tilpasninger	800
Garasje og andre utbedringer v/ Ringebu brannstasjon	1 000
Ringebu prestegard, driftsbygning	200
Sentrumsnære livsløpsboliger (8 leiligh.) Fåvang	500
Solskjerming Fåvang skole	300
Nytt gjerde Ringebu skole (nytt område)	200
Utkjøp leasingbiler (helse og omsorg)	1 370
SUM KOMMUNAL TJENESTEYTING	31 810

VEG / INFRASTRUKTUR:	
Veger	1 000
Trafikksikkerhetsplan tiltak	200
Veg forbi Fåvang renseanlegg	15 000
Hovedplan veg	500
Gatebelysning	1 200
SUM VEG / INFRASTRUKTUR	17 900

BOLIG- OG NÆRINGSAREAL:	
Ingen	
SUM BOLIG- OG NÆRINGSAREAL	0

TETTSTEDSUTVIKLING:	
Sentrumsutvikling Fåvang	2 675
SUM TETTSTEDSUTVIKLING	2 675

SELVFINANSIERENDE TILTAK:	
EPC-kontrakt, ENØK-tiltak	12 000
SUM SELVFINANSIERENDE TILTAK	12 000

SELVKOSTOMRÅDER (VANN OG AVLØP):	
Driftsovervåking	300
Nytt vannverk Ringebu (tilskudd eksterne)	1 000
Venabygdstjellet vannforsyning	5 000
SUM SELVKOSTOMRÅDER	6 300

(tall i hele 1.000 kr)

Prosjekt	2017
----------	------

OPPSUMMERT:

IKT	2 050
KOMMUNAL TJENESTEYTING	31 810
VEG / INFRASTRUKTUR	17 900
BOLIG- OG NÆRINGSAREAL	0
TETTSTEDSUTVIKLING	2 675
SELVFINANSIERENDE TILTAK	12 000
SELVKOSTOMRÅDER	6 300
SUM TOTALT	72 735

FINANSIERING:

Tilskudd tilrettelagte boliger Hageskogen	-8 000
Tilskudd trafikksikkerhetstiltak	-100
Tilskudd veg forbi Fåvang RA	-14 000
Ekstern finansiering vannverk	-1 000
Bruk av disposisjonsfond, veg forbi Fåvang RA	- 1 000
Lånefinansiering	-48 635
SUM FINANSIERING	-72 735

LÅNEOPPTAK SOM BELASTER KOMMUNAL DRIFT	-31 335
--	---------

Kommentarer til investeringsprosjektene

Nye servere i datanettverk (IKT):

IKT-verktøy blir stadig viktigere og mer kritiske for utførelsen av kommunale tjenester. Teknologi og programvare er i stadig utvikling og åpner nye muligheter for bedret funksjonalitet, større effektivitet, større fleksibilitet og ikke minst bedret sikkerhet. Gjeldende IKT handlingsplan inneholder flere tiltak som dekkes gjennom denne bevilgningen, spesielt overgang til ny brukerplattform som åpner for mer fleksibel bruk av mobile enheter, enklere driftsmiljø og som samtidig ivaretar økte krav til sikkerhet. Det er av vesentlig betydning å ha en langsiktighet og forutsigbarhet i disse investeringene, ettersom kommunens IKT-verktøy stadig integreres tettere med hverandre (endring i ett system eller i teknologi får konsekvenser for andre systemer).

Nye Office-lisenser (IKT):

Kommunen benytter Microsoft Office som kontorstøtteverktøy (e-post, tekstbehandling, regneark m.m.). Office er tett integrert med nesten alle kommunens fagsystemer (som f.eks. saksbehandlersystemet). Det kreves derfor et minimum av oppgraderingstakt for Office-pakken, slik at alle systemene skal fungere sammen til en hver tid. Det legges opp til en hovedoppgradering hvert 5. år (neste i 2017), noe som anses som et minimum. Det ideelle ville trolig vært 3-års intervall.

Ny plattform brukere - erstatning VDI (IKT):

Dagens løsning for virtuelle PC'er (Citrix ViAB) fases ut, og erstattes av Xendesktop fra samme leverandør. Vi vil få mulighet til å oppgradere våre eksisterende lisenser til nye xendesktop lisenser, men vil få et behov for å supplere med noe ny maskinvare, da Xendesktop fungerer noe annerledes, og er avhengig av annen maskinvare enn vi har i dagens løsning.

Plattform for klienter er svært viktig for god utnyttelse av våre IKT systemer, og må til enhver tid holdes oppgradert og funksjonell, samt utvides og holdes vedlike i takt med at kravene til bruk og brukere øker. En del klient maskinvare (tynnklienter) begynner å bli gammelt, og modent for utskifting. Særlig innen helse og omsorg er behovet for utskifting økende.

Individuell plan - nytt IKT system (Helse/omsorg)

Innen flere tjenesteenheter (barnevern, tildelingskontor, NAV) stilles det krav til utarbeidelse av individuell plan for brukere. I dag har ikke kommunen noen felles utforming eller system for sikker arkivering av disse. Gjennomgang av norm for informasjonssikkerhet har vist at individuelle planer må underlegges de samme sikkerhetskrav som øvrige personopplysninger innen helse og omsorg.

Nytt bofelleskap FH Hageskogen, K-sak 047/16 (Plan og teknisk/Helse og omsorg)

Det bygges nytt bofelleskap der det blant annet inkluderer 11 nye leiligheter for mennesker med nedsatt funksjonsevne, en avlastningsleilighet, kontor og fellesrom på tomte nord for dagens RES på Brettingen. Prosjektet skal prioriteres og har målsetting om oppstart i 2017 med ferdigstilling 2018. Dette vil gi 1,3 mill. kr i FDV-kostnader (forvaltning, drift og vedlikehold). Husleieinntekter på 1 mill. kr. Det er innkalkulert 20 % vaktmester og 35 % renholdstilling i FDV kostnadene.

Ombygging og brannsikring omsorgsboliger og eldresenteret, vanntåkeanlegg (Plan og teknisk/Helse og omsorg):

Kommunens frittliggende omsorgsboliger har ikke direktevarslings til brannvesenet. Disse boligene er svært utsatt for alvorlige hendelser ved brannutløp da mange av disse beboerne ikke kan rømme leiligheten ved egen hjelp. Flere branner i boliger i andre kommuner viser at disse boligene er svært utsatt, og det samme kan inntreffe hos oss. Et vanntåkeanlegg kan være et svært effektivt sløkkemiddel i slike boliger. Kostnadsrammen har en total kostnadsramme på 9 mill. kr. Hvorav 5 mill. kr bevilges i 2017 og 4 mill. kr er bevilget tidligere.

Tiltaket er ment å dekke vanntåkeanlegg og garderobeanlegg i E-bygget ved Linåkertunet. Dette er en del av det gamle bygget, og det er derfor ikke vanntåkeanlegg her i dag. I tillegg er prosjektet utvidet til å omfatte heis og garderobe på Eldresenteret. Tiltakene vil bli gjennomført i 2017.

Opprusting av kartverket (Plan og teknisk):

Langsiktige samarbeidsprosjekter med andre aktører for felles oppdatering av kartverk.

Ringebu ungdomsskole, bygningsmessige arbeider og tiltak svømmehall (Plan og teknisk/Ringebu ungdomsskole):

Ihht UPT-108/13 skal tak isoleres og tekkes om. Med 32 grader i bassenget vil bassengduk spare mye energi og hindre avdamping til bygg og takkonstruksjon. Nylig ombygde garderober er universelt utformet, men bassengheis mangler. Mobil heisanordning er derfor inkludert i tiltaket. Tannklinikk var planlagt ombygd sammen med garderober men ble ikke utført. Ombygging av tannklinikken til blant annet helsestasjoner for ungdom er inkludert i prosjektet.

Utkjøp leasingbiler (Plan og teknisk):

Fire biler til vaktmestertjenesten i 2017 kjøpes ved utgått leasingavtale. Det er økonomisk å kjøpe bilene i stedet for å inngå ny leasingavtale. Bilene har lav km-stand og har lang levetid.

Ringebuhallen, heis tribune (Plan og teknisk/Kultur):

Adkomst til tribuner i hallen er ikke tilrettelagt for funksjonshemmede. Heis installeres og nødvendig platting med rekkverk i nordre ende av tribuner etableres i 2019.

Garasje og andre utbedringer ved Ringebu brannstasjon (Plan og teknisk):

Bygge carport for 5 feierbiler og utbedre setninger framfor brannstasjon. Dette er kostnadsregnet til 1 mill. kr og må utføres i 2017. Carport er kostnadsregnet til kr 800.000 og skal inngå i selvkostberegninga for feieavgifta. FDV for bygget er kr 22.000 pr. år.

Ringebu Prestegard (Plan og teknisk/Kultur):

Istandsetting av låve for framtidig bruk. Første prioritet er sikkerhetstiltak, oppgradering og tetting av bygget. Ut over dette er istandsetting av fjøs til utstillingslokaler, tilrettelegging for Artists in Residence og bruk av kjeller som garasje og lager prioritert. Driftsbygningen er 100 år i 2018.

Sentrumsnære livsløpsboliger (Plan og teknisk):

Tiltak med bygging av sentrumsnære leiligheter i tettstedene. Oppfølging av boligpolitisk plan og Ksak 65/15 vedr. antall boenheter i Helse og omsorg: «Kommunestyret ber rådmannen legge til rette for at sentrumsnære og samlokaliserte boliger med fellesareal

for eldre blir bygd innen 2-3 år, for prioritering i økonomiplan og budsjett.»

Forutsettes bygget med standard som gir rett til 45 % tilskudd gjennom Husbanken. Det er lagt inn likt mellom Ringebu og Fåvang i denne investeringsplanen, men endelig fordeling må skje etter vurdering av behov.

Solskjerming Fåvang Skole (Plan og teknisk/Fåvang skole):

Det er behov for solskjerming på Fåvang skole. Utføres i 2017.

Nytt gjerde Ringebu skole (Plan og teknisk/Ringebu skole)

Ringebu skole får utvidet sitt uteareal med i overkant av 2,7 mål. Dette medfører ekstra utgifter til inngjerding. Området ligger helt ute på kanten mot elvedalen og må sikres med 2m flettverksgjerde.

Utkjøp Leasingbiler (Helse og omsorg)

Etter helhetlig vurdering av bilbehovet innen helse og omsorg, kjøpes det inn 1 ny tilpasset bil til JOBA, 1 leasingbil kjøpes ut til nytt Omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere, 2 leasingbiler kjøpes ut til Helse og mestring, og 1 bil kjøpes ut til Miljøterapien.

Veger (Plan og teknisk)

Det er et stort etterslep på vedlikehold av kommunale veger, midlene benyttes for å utbedre dette. Det er spesielt asfalterte veger og gater som har behov for vesentlige påkostninger.

Trafikksikkerhetsplan – tiltak (Plan og teknisk)

Prosjektet dekker egenkapital for søknad om midler til trafikksikkerhetstiltak fra Statens Vegvesen etter tiltaksliste i trafikksikkerhetsplan utarbeidet av Ringebu kommune.

Veg forbi Fåvang renseanlegg, K-sak 67/16 (Plan og teknisk)

Bygging av ny veg rundt renseanlegget på Fåvang jfr. Reguleringsplan for Fåvang. Vegen vil bli bygget som flomvoll som sikrer områdene på innsiden mot flomskader. Det har de siste årene blitt brukt betydelige midler på sikring ved bygging av midlertidig voll på E6 under flom. Kostnadsanslaget er justert opp til totalt

32,1 mill. kr, hvorav Oppland Fylkeskommune bidrar med 9,7 mill. kr, NVE med 9,7 mill. kr og bedriftene i Fåvang næringspark med 2 mill. kr. Kommunen bidrar med 9,7 mill. kr som lånefinansieres og 1 mill. kr fra disposisjonsfond.

både og ledningsnett og vannkilde.

Hovedplan veg (Plan og teknisk)

Det er et ønske å få utarbeidd en hovedplan for veg der bæreevne og tilstand blir kartfestet med forslag til tiltaksplan.

Gatebelysning (Plan og teknisk):

Det kommer i 2017 nye regler om energieffektivisering samt måling av forbruk for gatelys. For å forberede for dette må det investeres i nye målepunkt for strømforbruk og utskifting av noen kvikksølvholdige armaturer.

Sentrumsutvikling Fåvang (Plan og teknisk):

Opparbeiding av parkeringsplass, takoverbygg og asfaltering på Fåvang i 2017.

EPC-kontrakt, K-sak 66/16 (Plan og teknisk):

Kommunen har inngått EPC-kontrakt (energisparkkontrakt) som garanterer energisparing. Tiltak i henhold til kontrakt vil være å anse som selvfinansierende. Bygg analyseres og tiltak gjennomføres.

Driftsovervåking (Plan og teknisk V/A):

Driftsovervåking for vann og avløp, trenger oppgradering og forbedringer for å gjøre det enklere å overvåke og oppdage hendelser, som lekkasjer. Dette vil bedre sikkerheten med tanke på både kvalitet og leveringsevne for vann og sikkerheten mot forurensning på grunn av avløpsutslipp.

Nytt vannverk Ringebu (Plan og teknisk V/A):

Avhengig av valg av ny hovedvannkilde som Statens Vegvesen utreder i forbindelse med E6-utbygging. Arbeidet blir forsinket, slik at tidligere bevilgning er forskjøvet i tid.

Venabygdsfjellet, vannforsyning (Plan og teknisk V/A):

Jfr. rammeplan for vannforsyning Venabygdsfjellet er det behov for utvidelse av vannforsyningen, dette gjelder

Hovedoversikt

Regnskap 2015 Budsjett 2016 Budsjett 2017
(tall i hele 1.000 kr)

Driftsinntekter

Brukerbetalinger	9 847	9 270	11 151
Andre salgs- og leieinntekter	58 348	57 829	58 254
Overføringer med krav til motytelse	39 139	22 522	21 941
Rammetilskudd	150 194	155 795	153 253
Andre statlige overføringer	20 379	16 342	18 720
Andre overføringer	5 693	4 476	4 457
Skatt på inntekt og formue	96 746	95 518	106 073
Eiendomsskatt	18 427	25 659	28 886
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0
Sum driftsinntekter	398 774	387 411	402 734

Driftsutgifter

Lønnsutgifter	192 480	195 060	205 332
Sosiale utgifter	45 989	52 795	53 267
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	58 977	55 436	60 142
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	40 393	41 193	43 708
Overføringer	34 100	44 631	46 750
Avskrivninger	18 755	15 678	15 678
Fordelte utgifter	-1 601	-16 044	-18 281
Sum driftsutgifter	389 093	388 749	406 597

Brutto driftsresultat **9 681** **-1 338** **-3 862**

Finansinntekter

Renteinntekter og utbytte	11 343	18 186	18 117
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	32	50	50
Sum eksterne finansinntekter	11 375	18 236	18 167

Finansutgifter

Renteutgifter og låneomkostninger	8 111	14 395	16 186
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0
Avdrag på lån	13 438	13 218	13 260
Utlån	41	50	50
Sum eksterne finansutgifter	21 590	27 663	29 496

Resultat eksterne finanstransaksjoner **-10 214** **-9 427** **-11 328**

Motpost avskrivninger 18 755 15 398 15 398

Netto driftsresultat **18 222** **4 633** **208**

Interne finanstransaksjoner

Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	0	11 773	0
Bruk av disposisjonsfond	11 128	2 828	4 645
Bruk av bundne fond	5 571	4 110	4 676
Sum bruk av avsetninger	16 698	18 712	9 321

Overført til investeringsregnskapet 1 189 2 389 0

Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk 0 0 0

Avsatt til disposisjonsfond 16 031 11 907 1 648

Avsatt til bundne fond 5 927 1 418 625

Sum avsetninger **23 147** **15 714** **2 273**

Regnskapsmessig mer/mindreforbruk **11 773** **7 631** **7 255**

Tjenesteenhetene

	Budsjett (rev.) 2016	Øk.plan 2017	Budsjett 2017	Endring fra øk.plan
Rådmannen og folkevalgte	13 114 900	13 146 200	13 469 000	322 800
Fellesposter	5 783 500	7 087 400	8 851 300	1 763 900
Fellestjenesten	9 542 000	9 528 200	9 422 400	-105 800
Kultur	10 504 600	10 440 700	10 422 200	-18 500
Barnehagene	23 153 800	23 089 800	23 114 200	24 400
Ringebu skole	12 602 800	12 382 900	12 809 500	426 600
Fåvang skole	14 035 600	14 604 900	14 856 100	251 200
Ringebu ungdomsskole	13 974 800	13 869 700	13 978 800	109 100
Helse og mestring	42 511 100	35 172 100	35 222 800	50 700
Linåkertunet	17 022 600	18 268 400	18 960 200	691 800
Hjemmebaserte tjenester	50 507 700	58 573 700	59 811 500	1 237 800
NAV	4 805 800	5 075 000	5 111 500	36 500
Plan og teknisk	27 877 500	27 887 200	27 528 600	-358 600
Sum tj.enhetene	245 436 700	249 126 200	253 558 100	4 431 900
Selvkostområder	0	0	0	0
Interkommunale samarbeid	19 827 500	20 566 750	20 167 000	-399 750
Skatt, rammetilsk., finans	-265 264 200	-274 538 500	-280 980 400	-6 441 900
SUM (negativt tall = overskudd)	0	-4 845 550	-7 255 300	-2 409 750

Folkevalgte og rådmannen

Mål:

- Bidra til ryddig og god samhandling mellom politiske styringsorgan og kommunens administrative apparat.
- Sørge for god saksbehandling og iverksetting av politiske vedtak.
- Sørge for en utviklingsorientert og lærende kommuneorganisasjon, kjennetegnet av god ledelse og profesjonalitet, omstillingsevne og fleksibilitet.
- Utøve et godt vertskap med nærhet til brukerne med fokus på myndiggjorte medarbeidere og godt arbeidsmiljø.

Agenda for 2017:

Følgende oppgaver trekkes fram:

- Gjennomføring av styringssystemets elementer i henhold til vedtatt årshjul.
- Gjennomføre folkevalgtopplæring i første del av ny valgperiode.
- Øke fokus på intern kontroll og utforming av en controllerfunksjon
- Bolyst og stasjonsbyprosjektet er viktige prosjekter for å skape positivisme og gi styrket utviklingen av kommunen.
- Arbeid med Lean og Miljøfyrtårnsertifisering videreføres i 2017.
- Oppbygging av et helhetlig bosettings—og integreringsapparat for flyktninger, og takle lokale utfordringer knyttet til nasjonal utfordring med stor tilstrømming av asylsøkere.
- Videreføre omstillingen av helse- og omsorgstjenestene som forbereder Ringebu på framtidig demografi, nye overførte statlige oppgaver og tar i bruk velferdsteknologi.
- Videreføre arbeidet med «Den gode skoleeier» for å fremme dialogbasert styring av skolene

Strategi og utvikling (SU) og fellesposter for hele organisasjonen inngår i budsjettområdet.



Kort om tiltak for å tilpasse drift til økonomisk ramme:

Folkevalgte, rådmannen og SU omfatter stort sett lønn og godtgjørelser. Bemanningen i rådmannsledelsen og SU er sentral i forhold til å opprettholde en utviklingsorientert organisasjon, og for å støtte opp under tjenesteenhetene, god tjenesteutvikling, omstilling og drift av kommunens apparat. Rådmannen ser det ikke som aktuelt å foreslå endringer i bemanning. Tilsvarende synes det ikke aktuelt å foreslå større endringer i ordning med godtgjøringer for folkevalgte.

(ØP) Utbedring løypetraser Venabygdsfjellet, F-sak 31/16

Engangstilskudd for 2016 som ikke skal videreføres i økonomiplanperioden.

(ØP) Stortingsvalg i 2017

Erfaringstall for kostnader knyttet til gjennomføring av stortingsvalg.

(ØP) Kommunevalg 2019

Erfaringstall for kostnader knyttet til gjennomføring av kommunevalg.

(ØP) Økning budsjett kontrollutvalg og revisjon

Kontrollutvalget har i sak 18/16 foreslått en økning i budsjettet for kontrollutvalg og revisjon ut over lønns- og prisvekst.

(ØP) Besparelse innkjøp - nye avtaler

Nye innkjøpsavtaler for kontorrekvisita forventes å gi en besparelse på kr 40.000 årlig. Besparelsen vil være fordelt på hele organisasjonen, men synliggjøres her hvor innkjøpsarbeidet utføres.

(ØP) Korreksjon tilskudd utviklingsfond (660)

Posten for tilskudd til private fra utviklingsfondet er prisjustert (maskinelt) ved utarbeidelse av budsjettgrunnlaget. Posten justeres ned igjen, slik at budsjettert tilskudd samsvarer med budsjettert bruk av fondet (med kr 1.550.000). Disse beløpene er bare anslag, det er konkrete saker/bevilgninger i årsbudsjett eller søknader som vil ligge til grunn for utbetalinger

(ØP) Bortfall overføring til inv.regnskapet

I forbindelse med etalering av infrastruktur for datanettverk i Ringebu og Fåvang (Wifi og fiberoptiske kabler), er dette budsjettområdet belastet med overføring til investeringsbudsjettet. Tas ut fra 2017.

(ØP) Valg: elektronisk stemmetelling og avkryssing manntall

Ta i bruk nye IKT-verktøy knyttet til avvikling av valg (elektronisk manntall og maskinell stemmetelling). Reduserer bemanningsbehov/tellekorps og forenkler det administrative arbeidet med gjennomføring av valg.

(ØP) Miljøsertifisering

Midler til årlig resertifisering av kommunale bygg (Miljøfyrtårn). Strategi og utvikling er koordinator for miljøfyrtårnsertifisering. Det vil påløpe årlige utgifter til resertifisering av enheter (totalt 15 virksomheter) hvert 3. år. Det er etablert et samarbeid med Oppland Fylkeskommune (OFK), slik at Ringebu kommune sertifiserer bygg tilhørende OFK og motsatt. Dette vil kunne redusere utgifter til konsulentbistand, som ellers måtte vært lagt inn som økte utgifter i framover.

(ØP) Klimatiltak

Kr 80.000 til klimatiltak er for iverksettelse av disse tiltak

i Energi- og klimaplanen:

- 50.000 utskifting vedovner (årlig)
- 30.000 tilskudd skogplanting (årlig)

Tilskudd til utskifting av vedovner (i størrelsesorden kr 3.000 for hver) vil dermed kunne gis til de 16-17 første som søker hvert år (ved praktisering slik Lillehammer kommune har lagt opp til for sin del). Midler til klimatiltak vil kunne sette kommunen i posisjon til å få tildelt tilskudd fra andre, f.eks. Klimasatsmidler.

(B) Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene

I økonomiplanen for 2017-2020 ble det lagt inn en besparelse på kr 40.000 som midlertidig ble plassert på budsjettområdet for Strategi og utvikling i påvente av fordelingsnøkkel. Denne besparelsen er i årsbudsjettet fordelt ut på tjenesteenhetene.

Strategi og utvikling er også koordinator og pådriver for LEAN-prosjekter, som forventes å gi mer effektiv drift. Effekten vil komme på tjenesteenhetene.

Strategi og utvikling er sentrale i overordnet økonomifunksjon og koordinering av kommunens beredskapsarbeid.

(B) Økt godtgjøring folkevalgte

Ordførers godtgjørelse er grunnlag for godtgjørelse til alle folkevalgte. Fra 2017 relateres ordførers godtgjørelse til en stortingsrepresentants lønn. For 2017 vil ordførers godtgjørelse utgjør 85% av en stortingsrepresentants lønn.

Endringer fra årsbudsjett 2016**2017**

Revidert budsjett 2016 (pr. 13.06.2016)	13 114 900
Korreksjon for budsjettendringer 2016	
Fsak 31/16 - Utbedring løypetraser Venabygdsfjellet	0
Ksak 57/16 - Redusert lønnsoppgjør 2016 og KLP	-265 900
Tiltak fra økonomiplan 2016-2019	
Stortingsvalg i 2017	112 900
Endring pensjon (KLP 17,0% + SPK 10,25%)	130 000
Lønnsvekst (2,5% + pensjon og arb.g.avg.)	247 300
Prisvekst (2% på driftsposter)	117 100
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)	13 456 300
Tiltak innarbeidet i økonomiplan 2017-2020	
Økning budsjett kontrollutvalg og revisjon (KU-sak 18/16)	16 600
Besparelse innkjøp - nye avtaler	-40 000
Korreksjon tilskudd utviklingsfond (660)	-59 400
Bortfall overføring til inv.regnskapet	-389 000
Valg: elektronisk stemmetelling og avkryssing manntall	66 700
Miljøsertifisering (re-sertifisering)	15 000
Klimatiltak	80 000
Sum ramme økonomiplan 2017-2020	13 146 200
Nye tiltak som er innarbeidet i årsbudsjett 2017	
Revidert lønnsberegning basert på stillingshjemler	17 400
Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene	40 000
Økt godtgjøring folkevalgte	265 400
Sum ramme årsbudsjett 2017	13 469 000

Fellesposter

Innen budsjettområdet fellesposter ligger utgiftsposter som er felles for flere tjenesteenheter, samt tidsbegrensede sektorovergripende prosjekter.

I budsjettområdet inngår blant annet

- Frikjøp hovedtillitsvalgte
- Læringer
- Logoped
- Kontingent KS
- Skoleskyss
- Spesialundervisning private skoler
- Refusjoner knyttet til elever i fosterhjemsplasing andre kommuner
- Prosjektet Bolyst og Landsbyutvikling

Beskrivelse av tiltak

(ØP) Tvist Statnett og tre LVK medl.kommuner, F-sak 20/16

Engangsbevilgning i 2016, finansiert ved bruk av fondsmidler.

(ØP) Utvidet inntak av læringer, F-sak 55/16

Utvidet inntak av læringer var finansiert ved bruk av fondsmidler ved innføring i 2016. Fra 2017 innarbeides tiltaket i ordinært driftsbudsjett.

(ØP) Bestillingsruter, K-sak 17/16

Bestillingsruter var finansiert ved bruk av fondsmidler ved innføring i 2016. Fra 2017 innarbeides tiltaket i ordinært driftsbudsjett.

(ØP) Bolystprosjekt (nedtrapping, kommunal andel)

Det 3-årige prosjektet knyttet til bolyst og landsbyutvikling fullføres i 2017.

(ØP) Fornyet Devold-analyse i 2016

Engangsbevilgning for året 2016, som ikke skal videreføres i økonomiplanperioden. Analysen skal gi svar på om de siste års endringer i organisering og tjenestetilbud innen helse og omsorg har ført til en bedre ressursbruk i forhold til brukernes behov.

(ØP) Avvikling asylmottak

Kommunen fikk fredag 26.08.2016 melding fra Utlendingsdirektoratet (UDI) om at Ringeby statlige mottak legges ned fra 01.12.2016. Mottaket, lokalisert på tidligere Ringeby hotell, ble i denne omgang startet



01.01.2013 og har 100 plasser.

Koa omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere på Kløverhagen ble ikke berørt av UDIs kutt i denne omgangen, men det er verdt å ta med seg at UDI har varslet at det kan bli aktuelt med ytterligere nedgang i antall asylplasser i løpet av høsten 2016.

Avvikling av asylmottaket får konsekvens for mange budsjettområder, noen direkte og andre indirekte:

- Fellesposter: bortfall av vertskommunetilskudd med kr 748.100 årlig.
- Barnehagene: bortfall av frikjøp en plass som asylmottaket har hatt til rådighet (gir samtidig en ledig plass som kan tildeles til andre).
- Grunnskole: kommunen har mottatt særtilskudd til opplæring.
- Ringeby læringssenter: vil miste mange elever og bemanningen reduseres med 1,7 årsverk, tilsvarende kr 983.100 årlig. Læringssenteret vil også miste statstilskudd til norskopplæring med anslagsvis 1,5 mill. kr.
- Helsestasjon: bemanning helsesøster reduseres med 0,8 årsverk.

Rammetilskudd: asylsøkere som får innvilget opphold blir registrert i folkeregisteret med kommunen som bostedskommune, inntil endelig bosetting i annen kommune skjer. I så måte påvirkes kommunens folketall, som gir grunnlag beregning av rammetilskudd fra staten. Antallet er variabelt og det er ikke mulig å gi noe konkret tall for hva dette vil utgjøre i økonomisk tap for kommunen.

(B) Reviderte lønnsberegninger

I revidert lønnsbudsjett inngår lønn til læringer med helårsvirkning. Læringer er nå budsjettert samlet under

Fellesposter. Dette sikrer at kommunen oppfyller sine samlede forpliktelser når det gjelder lærlingeplasser (1 lærling per 1.000 innbyggere, jfr. tidligere kommunestyrevedtak). Lærlingene skal fortsatt brukes i tjenesteenhetene, men budsjetteres og lønnes sentralt.

(B) Fordeling opprydding refusjon sykkelønn og vikarer
Gammel praksis med å budsjettere refusjon sykkelønn på tjenesteenhetene avvikes og det er lagt et løp med opptrapping i økonomiplanen for å fjerne ubalanse i budsjettet.

(B) Tiltak HDO

Tiltaket er kommentert utførlig under Hjemmebaserte tjenester. Bevilgning for perioden mai-desember 2017 er plassert under Fellesposter i påvente av ny vurdering litt ut i 2017.

Endringer fra årsbudsjett 2016	2017
Revidert budsjett 2016 (pr. 13.06.2016)	5 783 500
Korreksjon for budsjettendringer 2016	
Fsak 20/16 - Twist Statnett og tre LVK medl.kommuner	0
Fsak 55/16 - Utvidet inntak av lærlinger. (endret finansiering)	63 000
Ksak 17/16 - Bestillingsruter, ikke fondsfinansiert fra 2017	25 000
Ksak 57/16 - Redusert lønnsoppgjør 2016 og KLP	-45 300
Tiltak fra økonomiplan 2016-2019	
Opptrapping reduksjon budsjettert refusjon sykkelønn (til fordeling)	500 000
Bolystprosjekt (nedtrapping, kommunal andel)	-107 400
Fornyet Devold-analyse i 2016, ikke aktuelt i 2017	-100 000
Endring pensjon (KLP 17,0% + SPK 10,25%)	50 500
Lønnsvekst (2,5% + pensjon og arb.g.avg.)	73 400
Prisvekst (2% på driftsposter)	96 600
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)	6 339 300
Tiltak innarbeidet i økonomiplan 2017-2020	
Avvikling asylmottak (tapt vertskommunetilskudd)	748 100
Sum ramme økonomiplan 2017-2020	7 087 400
Nye tiltak som er innarbeidet i årsbudsjett 2017	
Revidert lønnsberegning basert på stillingshjemler	729 000
Fordeling opprydding refusjon sykkelønn og vikarer	-1 000 000
Tiltak HDO, alternativ 2 (mai-desember 2017)	2 034 900
Sum ramme årsbudsjett 2017	8 851 300

Fellestjenesten

Mål:

- Fellestjenestens hovedoppgave er å yte service og være en sterk stab / støttefunksjon for både innbyggere, politikere, rådmannen, ledere og alle ansatte. Fellestjenesten skal være "grunnpilaren" i Ringebu kommune og levere god service og gode tjenester, slik at andre tjenesteenheter skal kunne fokusere på sine primæroppgaver.

Agenda for 2017:

Fellestjenesten mål i 2017 fortsatt fokusere på utvikling av digitale tjenester, samt se på hvordan man kan imøtekomme innbyggernes ønske om en mer døgnåpen forvaltning, forventninger om kontakt i flere kanaler og kjappere respons.

Suksesskriterier for å lykkes med dette er; mer fokus på digital kompetanse, tilgjengelige tjenester, oppdatert informasjon, elektroniske skjema, «oppetid», enkel pålogging, faglandets eierskap til web-tjenester, forståelse av forholdet mellom elektroniske tjenester og et fysisk mottak. Det er viktig at innbyggerne kan få løst sine oppgaver så raskt, effektivt og så «nære» som mulig, først og fremst digitalt.

Fellestjenesten har avgang på en lærling i februar 2017 og det vil bli sendt innspill om å ta inn en ny lærling på IKT. Dette vil styrke muligheten til å jobbe fremtidsrettet og utviklingsorientert for de øvrige ved IKT, da lærlingen med tiden vil kunne bistå brukere med support.

Det blir stadig større fokus på mobilitet og fleksibilitet, noe som preger måten man må bygge IKT-infrastrukturen på.

Arbeidet med å revidere kommunens overordnede arbeidsgiverpolitikk må startes i 2017, med god og bred involvering.

Personalavdelingen vil fortsatt avsette og bruke ressurser til opplæring, rådgivning og veiledning i nærværs- og personalarbeid innen alle tjenesteenheter.

Stortings- og Sametingsvalg 2017. To av de ansatte ved Fellestjenesten er sterkt involvert i valgarbeidet, med både IKT- og valgansvar. Dette er oppgaver knyttet til administrative oppgaver for at valget skal kunne gjennomføres, nedsette stemmestyre, valglokaler, tellekorps osv., samt gjennomføring og administrering av valgdagen med etterarbeid.



De ansatte i Fellestjenesten skal fokusere på å være utviklingsorienterte, innovative og være et godt vertskap.

Kort om tiltak for å tilpasse drift til økonomisk ramme:

For å tilpasse driften til økonomisk ramme mot 2017/2018, er Fellestjenesten avhengig av å gå til innkjøp av moduler, verktøy som kan bidra til å effektivisere dagens drift. Dette gjelder spesielt med hensyn til å redusere antall manuelle lønnsbilag, samt legge til rette for mer elektronisk saksbehandling, noe som vil bidra til mindre arbeid for arkivpersonalet. Arbeidsoppgavene vil dreies over fra skanning til mer kontroll av bilag som legges elektronisk inn i arkivet.

En videre satsing med utvikling av digitale tjenester og nettløsninger, kombinert med trangere økonomiske rammer fra 2018, kan medføre behov for å endre åpningstidene ved rådhuset. Det kan også bli gjort endringer på sentralbordet. I tillegg vil det gjennomføres en kartlegging av hvilke oppgaver som evt. må overføres til andre enheter, og/eller linja. Det kan også være nødvendig med en justering av prisene i kantina/møtemat.

Merinntekt med hensyn til økning i avgifter på kopiering o.l vil ikke være betydelig, da dette er tjenester som ikke ytes i stor utstrekning.

(ØP) Reduserte kostnader leide samband Eidsiva

Det er varslet endrede priser på kommunens avtaler med Eidsiva bredbånd, med hensyn til dagens samarbeidsavtales klausul (punkt 3.11) som tilsier en mulighet for å endre priser dersom markedet endrer seg. Siden prolongering av avtalen gjeldende fra 2012, har markedsprisen endret seg og en justering vil medføre en reduksjon på årlige kostnader til leie av bredbånd på ca. kr 200.000.

(ØP) Visma Expende

Ansvar 114 IKT: Innkjøp av modul Visma Expende - fagsystem / integrasjon til lønssystem HRM som gir brukere elektronisk reiseregning, som i neste omgang leveres direkte i lønssystem, og fjerner behovet for manuell registrering av slike lønnsbilag. Systemet kan også brukes på møtegodtgjørelse / utlegg for politikere, og vil være arbeidsbesparende for både møtesekretær og lønningsavdeling.

(ØP) Økte kostnader skjenkekontroll

Ansvar 109 Skjenkesaker: På grunn av endringer i Alkoholforskriftens § 9-5 med virkning fra 1. januar 2016, som sier at kontroll av skjenkesteder skal gjennomføres med minst to kontrollører, noe som medfører økt årlig kostnad på art 1370 – driftsavtaler med private pålydende ca. kr 50.000.

(B) Fordeling opprydding refusjon sykkelønn og vikarer

Gammel praksis med å budsjettere refusjon sykkelønn på tjenesteenhetene avvikes og det er lagt et løp med opptrapping i økonomiplanen for å fjerne ubalanse i budsjettet.

(B) Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene

I økonomiplanen for 2017-2020 ble det lagt inn en besparelse på kr 40.000 som midlertidig ble plassert på budsjettområdet for Strategi og utvikling i påvente av fordelingsnøkkel. Denne besparelsen er i årsbudsjettet fordelt ut på tjenesteenhetene.

Endringer fra årsbudsjett 2016

2017

Revidert budsjett 2016 (pr. 13.06.2016)	9 542 000
Korreksjon for budsjettendringer 2016	
Ksak 57/16 - Redusert lønnsoppgjør 2016 og KLP	-240 200
Tiltak fra økonomiplan 2016-2019	
Vertskaptorg / kommunetorg - utviklingsprosjekt ikke realiserbart	0
Endring pensjon (KLP 17,0% + SPK 10,25%)	60 600
Lønnsvekst (2,5% + pensjon og arb.g.avg.)	176 900
Prisvekst (2% på driftsposter)	88 900
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)	9 628 200
Tiltak innarbeidet i økonomiplan 2017-2020	
Reduserte kostnader leide samband Eidsiva	-200 000
Visma Travel / Xpense	50 000
Økte kostnader skjenkekontroll	50 000
Sum ramme økonomiplan 2017-2020	9 528 200
Nye tiltak som er innarbeidet i årsbudsjett 2017	
Revidert lønnsberegning basert på stillingshjemler	-127 200
Fordeling opprydding refusjon sykkelønn og vikarer	24 400
Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene	-3 000
Sum ramme årsbudsjett 2017	9 422 400

Side 28 av 69

Kultur

Mål:

Tjenesteenheten kulturs målsetning er en best mulig innfrielse av målene som berører aktuelle satsningsområder i kommuneplanens samfunnsdel. Rammen er beskrevet i forhold til satsingsområde:

- Leve, tema ungdom, Ringebu skal ha aktiv og sunn ungdom.
- Leve, tema Kultur for folket, Ringebu skal ha et aktivt og mangfoldig kulturtilbud.
- BO, tema arenavikling, Ringebu skal ha gode arenaer til ulike formål.
- BO, tema kollektivtilbud, Ringebu skal ha et bredt, allsidig og godt tilbud innen kollektivtransport.

Agenda for 2017:

Tjenesteenheten har et høyt aktivitetsnivå med produksjon av mange egne aktiviteter og arrangement. Det er stort fokus på forebyggende ungdomsarbeid både på ungdomshuset og via samarbeid med Ung i Midtalen samt MOT, HSA og SLT arbeid. Gjennom sekretariatfunksjonen til Ringebu markedsforening har tjenesteenheten også hovedansvar for Fårikålfestivalen, Ringebudager og er delaktig i sommerens torghandel og småarrangement. Arrangement og aktivitet er Ringebu kommunes spydspiss og bygger opp under målene i kommuneplanens samfunnsdel Leve Ungdom og Leve Kultur for folket.

Kulturskolen har hatt en nedgang i elevtall de 2 siste årene, dette gjelder nedgang i gruppeaktiviteter som kor og skolekorps, samt at dansetilbudet er nedlagt fra høsten 2016. Elevtall høsten 2016 er på ca 160 elever. Kulturskolen vil drive en mer aktiv rekrutteringsprosess enn det som har vært nødvendig tidligere på bakgrunn av at barnetallet i kommunen har gått ned. Det arbeides med å videreføre «talentutviklingsprosjekt» som er rettet mot elever som ønsker å gå lenger med sin musikkutvikling. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom kulturskolene i Midt-Gudbrandsdal og musikklinja på VVS og finansieres med midler fra Regionrådet i Midt-Gudbrandsdal, kommunene og OFK. Kulturskolen har personalansvar for dirigenter til voksen kor og korps og dekker 30 % av personalkostnadene. Elevtall i Ringebu og Fåvang skolekorps har også gått ned og behov for ekstra stillingsressurs til aspirantopplæring som var varslet i økonomiplanarbeidet bortfaller.

Bibliotek vil få et stort løft når det flyttes til nye lokaler i 2017. Et tidsriktig bibliotek med nye muligheter, et sted man vil oppholde seg, ikke bare for å låne bøker, men også bare for å møtes og ved ulike arrangement og



tilstelninger. Det forventes økning i bruk av biblioteket, både med tanke på tradisjonelle tjenester som lån av medier, men også økte besøkstall som resultat av at moderne bibliotek erfaringsmessig appellerer til bruk utover dette. Budsjettet legger ikke til grunn økt personalressurs og arrangementsmidler, og derav må dagens åpningstider/betjent bibliotek videreføres. Det er i dag åpent for publikum mandag og onsdag kl. 12-19, tirsdag og fredag kl. 10-14, torsdager er lokalene stengt. Det planlegges Meråpent bibliotek i de nye lokalene, kostnader på vel kr 250.000 forsøkes inkludert i investeringsprosjektet. Meråpent bibliotek gir lånerne tilgang til biblioteket utenom åpningstid og innebærer selvbetjent bruk av bibliotekstjenester. Møteplassfunksjonen til biblioteket er bedre egnet i åpningstid hvor alle kan bruke biblioteket uavhengig om de har et lånekort eller ei. Meråpent bibliotek vil ikke være åpne for møter, arrangement osv. i privat regi uten at de ansatte er til stede og at dette er avtalt med biblioteket.

Skysstasjonen er bygdas storstue med en god vertskapsfunksjon til besøkende og innbyggere. Produksjon av RingebuPosten tre ganger årlig er en god informasjonskilde til innbyggere og hytteinnbyggere. NSB har sagt opp agentavtalen på salg av togbilletter fra 1.1.2017, dette medfører et inntektstap på kr 40.000 som det er lagt inn kompensasjon for i budsjettforslaget. Ringebu skysstasjon er en av de 3 siste agentene som mister agentavtale. Deler av stillingsressurs på skysstasjonen er tilknyttet ungdomsarbeid og samarbeid med Ung i Midtdalen og drift av ungdomshuset. Personalet på skysstasjonen er også svært delaktige i arrangement og utførelse av sekretariat for Ringebu markedsforening.

Ringebu ungdomshus har hatt en gledelig besøksøkning det siste året og budsjettet inkluderer økt stillingsressurs

på 7% for å dekke behovet for 2 ansatte i åpningstiden annenhver fredag.

Kirkelig fellesråds driftstilskudd for 2017 er kr 3.520.900. Rammen inkluderer justering for prisøkning, økte lønnskostnader og en effektivisering på 3 % som øvrige enheter.

Ringebu prestegard. Budsjettet inkluderer Ringebu kommunes andel på 50 % av kostnadene, kr 247.500 fra 1. april 2017, finansiert via utviklingsfond. Arbeidet med forprosjekt til masterplan er gjennomført i 2016, målet med masterplanarbeidet er å utvikle området i sin helhet og ikke minst sikre varig drift og utvikling av kunstnerisk innhold i Ringebu prestegard. For å ferdigstille masterplanarbeidet er det behov for 3-årig prosjektstilling i 100 % i perioden 1.4.2017 -31.3.2020, prosjektstillingen er tenkt finansiert ved 50 % kommunal andel, belastet Utviklingsfond med totalt kr 990.000 over 3 år og ekstern finansiering på tilsvarende beløp og tidsperiode.

Stiftelsen Ringebu prestegard (SRP) har drevet på frivillig basis siden oppstart, det er viktig å ta vare på den frivillige innsatsen også i framtida, men det er et klart behov for å sikre varig drift og inntekter i Ringebu prestegard. Forprosjekt til masterplan utdyper bl.a. driftsbygningens utviklingspotensial med bl.a utstilling av Kvasbøs kunstverk, keramikkverksted for å starte opp prosjekt med «Artists in residence» (gjestekunstnere) og annet. Potensialet er stort, men det er uoverkommelig for SRP å makte nødvendig utvikling innenfor frivillig basis. Målet med masterplanprosjektet skal munne ut i økte inntekter som sikrer fast lønnet ledelse av SRP.

Tankeplass langs pilegrimsleia er inkludert i budsjettet med kr 37.500, finansiert via utviklingsfond. Vedtatt i egen Ksak. Tankeplass er fylkeskommunens prosjekt og vil bli et kunstprosjekt langs pilegrimsleia til en kostnad på ca. kr 500 000 i hver kommune hvor den enkelte kommune dekker kr 75.000 fordelt over 2 år, 2017 og 2018.

Kort om tiltak for å tilpasse drift til økonomisk ramme:

(ØP) NM Saueklipping

Innarbeidet i Fsak 138/15 - Engangstilskudd i 2016 som ikke skal videreføres.

(ØP) Redusert volum elevtall kulturskole

Mindre volum på tjeneste med bakgrunn i synkende barnetall.

(ØP) Bortfall av tilskudd Opplandsarkivet m.m.

Kr 90 000 gjelder bortfall av kostnader til Opplandsarkivet da kostnader for Midtdalsarkivet er inkludert i kommunens overføring til Gudbrandsdalsmusea og generelt kutt på ansvar 252 kultur og kirke. Tiltaket har ingen konsekvens for tjenestetilbudet.

(ØP) Økte inntekter annonsesalg RingebuPosten

Det forventes høyere inntekter på salg av annonser i RingebuPosten og lavere utgiftsposter på produksjon tilsvarende kr 80.000. Annonsepriser i RingebuPosten justeres ikke i forhold til prisøkning, da prisnivået på annonseplass har nådd sin smertegrense, det er bedre å øke antall solgte annonser. Tiltaket har ingen konsekvens for tjenestetilbudet.

(ØP) Bortfall av undervisningstilbudet dans og prisøkning brukerbetaling kr 85.300 i kulturskolen

Undervisningstilbudet dans/ballett er tatt ut som undervisningstilbud fra høsten 2017 som følge av for få søkere til tilbudet høsten 2016, besparelse kr 44.000. Tjenestetilbudet reduseres, men søkergruppa på dans er sterkt redusert, dette kan ha sammenheng med godt tilbud på Loftet dansestudio.

(ØP) Innsparing tilskuddsramme til Kirkelig fellesråd

Innsparing tilsvarer 3% reduksjon i driftsbudsjettet på kr 24.000. Beløpet er utregnet etter at KF har fått kompensasjon for lønns og prisvekst. KF har ikke varslet at tiltaket har konsekvens for tjenestetilbudet.

(ØP) Bortfall billettsalg Ringebu skysstasjon

Ringebu kommune ble 23.09.2016 varslet om at billettsalg NSB skilles ut i eget selskap og at satsingsområde framover vil være elektronisk billettsalg via «App». Kommunens avtale om billettsalg ved Skysstasjonen vil dermed opphøre fra 01.01.2017.

(ØP) Økt personalressurs ungdomshus

Det er behov for økt personalressurs tilsvarende 7 % stilling som utgjør kr 32.500 i personalkostnader årlig. Besøkstallet på ungdomshuset har hatt en betydelig økning som følge av revitalisering og oppussing.

Ungdomshuset skal være en uhøytidelig møteplass for ungdom, en møteplass hvor involvering i kulturaktiviteter som skaper samhold og trivsel står i fokus og er en trygg arena for ikke formell læring. Det er stort fokus på holdningsskapende arbeid, særlig tiltak som retter seg mot rasisme, vold, netthets, mobbing og bruk av rusmidler. Det er viktig å styrke den arenaen som favner alle uten å stigmatisere.

Særlig ungdom som vokser opp i familier med dårlig råd, deltar mindre på fritidsaktiviteter og har mindre sosial omgang med venner enn annen ungdom, derfor kan ungdomshuset være en fin mulighet til delta i kulturaktiviteter som ikke koster noe.

Ringebu ungdomshus skal også være en arena hvor ungdom kan få informasjon om ulike instanser for råd og hjelp til ungdomsspørsmål som seksualitet, rus, netthets med mere. I disse tider med stort trykk på sosial omgang på nettet skal Ringebu ungdomshus være et sted du kan møte venner «live». Besøktallet på fredager varierer fra 30 til 60 ungdommer noen ganger også flere (opp til 90). For at tilbudet skal være forsvarlig i forhold til trygghet og innhold må det være minimum to voksne ungdomsarbeidere til stede under åpningstiden.

(B) Fond for kulturbasert næringsutvikling:

Det er innarbeidet en avsetning på 7 % for 2017 i utbytte fra energiselskaper til fond for kulturbasert næringsutvikling, jfr. oppfølgingspunkt i kommunestyrets vedtak vedr. økonomiplan for 2013-2016.. Beholdning fond for kulturbasert næringsutvikling per 1.1.2016 var kr

1.013.748 pluss andel utbytte GE 1. og 2. halvår 2016 kr 507.150 minus bruk av fondet i 2016 kr 490.000. Saldo per 27.10.2016 kr 1.136.834. Rådmannen legger fram egen sak vedr. fordeling av midler til Fyrtårnarrangement for 2017.

(B) Brukerbetaling Ringebu kulturskole

Ordinær avgiftsøkning på 2,5 % tilsvarer ca kr 20.000 i økte inntekter. Avgiftssatser for 2017 er økt med 2,5 %, men budsjettposten er ikke økt i budsjettforslaget da man også har reduksjon i inntektene p.g.a færre elever. (Budsjettposten inkluderer også fakturerte kostnader til kor og korps som betaler 70 % av faktiske lønnsutgifter).

(B) Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene

I økonomiplanen for 2017-2020 ble det lagt inn en besparelse på kr 40.000 som midlertidig ble plassert på budsjettområdet for Strategi og utvikling i påvente av fordelingsnøkkel. Denne besparelsen er i årsbudsjettet fordelt ut på tjenesteenhetene.

Endringer fra årsbudsjett 2016

2017

Revidert budsjett 2016 (pr. 13.06.2016)	10 504 600
Korreksjon for budsjettendringer 2016	
Fsak 138/15 - NM Saueklipping (kun 2016, fondsfinansiert)	0
Ksak 57/16 - Redusert lønnsoppgjør 2016 og KLP	-206 100
Tiltak fra økonomiplan 2016-2019	
Redusert volum elevtall kulturskole	-28 700
Endring pensjon (KLP 17,0% + SPK 10,25%)	54 600
Lønnsvekst (2,5% + pensjon og arb.g.avg.)	155 700
Prisvekst (2% på driftsposter)	167 400
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)	10 647 500
Tiltak innarbeidet i økonomiplan 2017-2020	
Tankeplass (2017 og 2018), finansiert ved utviklingsfond	0
Bortfall av tilskudd Opplandsarkivet m.m.	-90 000
Økt salg av annonser Ringebuposten	-80 000
Bortfall undervisningstilbud dans/ballett i kulturskolen	-85 300
Innsparing i tilskuddsramme til Kirkelig fellesråd	-24 000
Tre-årig prosjekt Prestegarden, finansiert ved utviklingsfond	0
Bortfall billettsalg Ringebu Skystasjon	40 000
Pluss- ungdomshus økt stillingsressurs	32 500
Sum ramme økonomiplan 2017-2020	10 440 700
Nye tiltak som er innarbeidet i årsbudsjett 2017	
Revidert lønnsberegning basert på stillingshjemler	-15 500
Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene	-3 000
Sum ramme årsbudsjett 2017	10 422 200

MÅLEKART KULTUR:				
Perspektiv, hovedmål og suksessfaktor	Målemetode	Ambisjonsnivå	Rapportnivå	Rapporttidspunkt
Bruker				
Ha fornøyde brukere som møtes med respekt ved å - legge til rette for god dialog og medvirkning i saker som angår brukere - levere tjenester av god faglig kvalitet med fokus på tidlig innsats.	- Svarprosent på interne brukerundersøkelser - Brakerundersøkelse, grad av fornøydhet med tjenestene - Dialog med brukerråd - Utlån alle medier i folkebibliotek per innbygger	50 %	TE	Årlig
		5 av 6 poeng	TE	Årlig
		Ikke aktuelt	TE	Årlig
		5,8 utlån (5,7)	TE	Årlig
	Antall besøkende bibliotek (jfr. endret brukerfokus bibl.)	10500 besøk	TE	Hvert andre år
	Andel av elever i kommunens musikk- og kulturskole	35 % andel	TE	Hvert andre år
	Andel på venteliste til musikk- og kulturskole	0 % andel	TE	Hvert andre år
Medarbeider				
Beholde og rekruttere dyktige og kompetente medarbeidere ved å ha - godt arbeidsmiljø - tydelig lederskap - høyt nærvær - oppdatert rekrutterings- og kompetanseplan	Medarbeiderundersøkelsen		TE	Hvert andre år
	Svarprosent:	80%		
	1. Oppgavemotivasjon	4,4		
	2. Mestringstro	4,5		
	3. Selvstendighet	4,4		
	4. Bruk av kompetanse	4,2		
	5. Mestringsorientert ledelse	4,1		
	6. Rolleklarhet	4,4		
	7. Relevant kompetanseutvikling	3,8		
	8. Fleksibilitetsvilje	4,6		
	9. Mestringsklima	4,1		
	10. Nytteorientert motivasjon	4,7		
	- Andel gjennomførte medarbeidersamtaler - Nærværstatistikk	100 % gj.ført	TE	Årlig
		98 % nærvær (98,1 % i 2013)	TE	Tertial
	Godkjent formell kompetanse i tråd med krav og målsetting	100 %	TE	Årlig
Økonomi				
Tjenesteenhetens bidrag til sunn kommune-økonomi er å - ha samsvar mellom budsjett og regnskap - ha gode økonomirutiner - gjennomføre planlagte investeringer	Balanse i regnskap	0-2 % pos res	TE	Tertial
	Andel (målt i kr) gjennomførte investeringer	100 % ved årsslutt	TE	Tertial

Barnehagene

Mål:

- Full barnehagedekning i kommunen.
- Gi barn under opplæringspliktig alder, bosatt i Ringeby kommune, et pedagogisk tilbud som gir trygge og gode utviklingsmuligheter i nært samarbeid med barnas hjem.
- Ha dyktige og kompetente medarbeidere som opplever trivsel og godt samarbeid på arbeidsplassen.
- Ha god budsjettkontroll innenfor tildelte rammer og gode økonomirutiner.

Agenda for 2017:

Barnehagene har pr. i dag 186 barn i alderen 0-6 år. Kommunen har full barnehagedekning. Tjenesteområdet opplever en økning i størrelser på barnehageplassene både når det gjelder antall dager og oppholdstid pr. dag. Dette er utfordrende for å opprettholde stor nok voksentetthet i løpet av barnehagedagen (06.45-16.30).

Det har det siste året vært et høyt langtidsfravær i barnehagene. Dette er fravær som i stor grad skyldes slitasjeplager hos ansatte. Det jobbes forebyggende innen tjenesteområdet ved bla. Veiledning fra bedriftshelsetjenesten innen ergonomi og støy, innkjøp av diverse utstyr som påkledningsbenker, stoler osv. Utfordringene rundt fravær og slitasje kan sees i sammenheng med økning i størrelser på plasser.

For å kunne opprettholde full barnehagedekning må barnehagetilbudet inneværende barnehageår opprettholdes også i kommende år. I forhold til de minste barna reguleres antall plasser i familiebarnehagene ved opprettelse/nedleggelse av plasser.

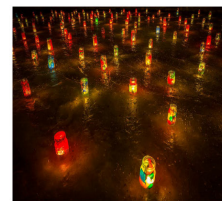
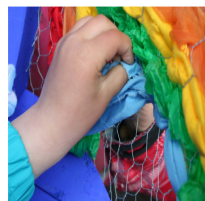
Barnehagetilbudet i kommunen er av høy faglig kvalitet og det jobbes aktivt for å markedsføre Ringeby kommune på en positiv måte. Barnehagene tar i mot studiebesøk fra andre barnehager for å fortelle om sitt arbeid.

Barnehagene jobber med et prosjekt med barn som aktive samfunnsborgere. Barna i Rinebubarnhagene skal sette spor etter seg i nærmiljøet og ellers. Deltakelse i den årlige sommerutstillingen i Ringeby prestegard er god omdømmebygging for barnehagene i kommunen, og for kommunen generelt. Dette er noe som tjenesteområdet ønsker å videreføre i årene fremover.

Barnehagene har stort fokus på kvalitet og barns trivsel. Dette er satsningsområder fra departement og fylke.

RINGEBUBARNEHAGENE

MED HJERTE FOR BARNA



• Familiebarnehagen

• Ringeby barnehage

• Fåvang barnehage

For at barn skal oppnå læring og utvikling i barnehagen, er det avgjørende at de trives. Tilstedeværende, omsorgsfulle og gode voksne er avgjørende for trivsel og kvalitet i barnehagen.

Budsjettering av tilskudd til private barnehager er utfordrende. Tilskuddet utbetales på bakgrunn av antall barn med oppholdstid i de private barnehagene.

Tilskuddet til private barnehager utgjør ca. halvparten av tjenesteområdets ramme.

Kort om tiltak for å tilpasse drift til økonomisk ramme:

(ØP) Reduksjon i tilskudd private barnehager

Pga. synkende barnetall vil tilskudd til private barnehager gå ned. Prognosen viser at det vil føre til en reduksjon i tilskudd på ca. kr 500.000. Tilskudd til private barnehager reguleres ut ifra antall barn og oppholdstid.

(ØP) Inntekt ved studiebesøk

Barnehagene har studiebesøk som det tas betalt for. Det kalkuleres med kr 25.000 i inntekter innen dette området.

(ØP) Reduksjon i bemanning - barn med særskilte behov

Det er foreslått en reduksjon i bemanning på bakgrunn av reduksjon i spes.ped. fra 15.08.2017. Det er et behov og et ønske å kunne legge denne resursen inn i grunnbemanningen. Som nevnt tidligere er det en økning i størrelser på barnehageplassene når det gjelder oppholdstid pr. dag. Det er utfordringer at de ansatte blir lenge alene med et stort antall barn. Dette gir seg utslag i større slitasje på de ansatte.

(B) Fordeling opprydding refusjon sykelønn og vikarer

Gammel praksis med å budsjettere refusjon sykelønn på tjenestestenehetene avvikles og det er lagt et løp med opptrapping i økonomiplanen for å fjerne ubalanse i budsjettet.

(B) Økt bemanning - barn med særskilte behov

I etterkant av økonomiplanprosess er det avklart et nytt behov for bemanning på bakgrunn av barn med særskilte behov. Økt bemanning på 60 % stilling ut barnehageåret 2017.

(B) Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene

I økonomiplanen for 2017-2020 ble det lagt inn en besparelse på kr 40.000 som midlertidig ble plassert på budsjettområdet for Strategi og utvikling i påvente av fordelingsnøkkel. Denne besparelsen er i årsbudsjettet fordelt ut på tjenesteenhetene.

Endringer fra årsbudsjett 2016

2017

Revidert budsjett 2016 (pr. 13.06.2016)	23 153 800
Korreksjon for budsjettendringer 2016	
Ksak 57/16 - Redusert lønnsoppgjør 2016 og KLP	-554 500
Ksak 57/16 - Barn med særskilte behov (helårsvirkning)	350 000
Tiltak fra økonomiplan 2016-2019	
Helårseffekt red. komm. finansiering vikarassistent 50 %	-160 000
Endring pensjon (KLP 17,0% + SPK 10,25%)	139 500
Lønnsvekst (2,5% + pensjon og arb.g.avg.)	407 200
Prisvekst (2% på driftsposter)	232 300
Administrativ innspillsfase	
Utvidet ordning gratis kjernetid 3-åringer	150 000
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)	23 718 300
Tiltak innarbeidet i økonomiplan 2017-2020	
Reduksjon tilskudd private bhg. (barnetall priv.bhg.)	-500 000
Inntekt studiebesøk	-25 000
Reduksjon i bemanning fra 15.08.2017 (særsk. behov)	-103 500
Sum ramme økonomiplan 2017-2020	23 089 800
Nye tiltak som er innarbeidet i årsbudsjett 2017	
Revidert lønnsberegning basert på stillingshjemler	-209 800
Fordeling opprydding refusjon sykelønn og vikarer	39 900
Barn med særskilte behov	199 300
Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene	-5 000
Sum ramme årsbudsjett 2017	23 114 200

MÅLEKART BARNEHAGENE:				
Perspektiv, hovedmål og suksessfaktor	Målemetode	Ambisjonsnivå	Rapportnivå	Rapporttidspunkt
Bruker				
Ha fornøyde brukere som møtes med respekt ved å - legge til rette for god dialog og medvirkning i saker som angår brukere - levere tjenester av god faglig kvalitet med fokus på tidlig innsats.	- Svarprosent på brukerundersøkelse - Brukerundersøkelse, grad av fornøydhet med tjenestene - Dialog med brukerråd	75 % 4 av 6 poeng 2-4 møter per avdeling	TE TE TE	Årlig Årlig Årlig
	- Barneintervju /trivselsundersøkelse blant barn - Andel av minoritetsspråklige barn som går i barnehage - Andel av barnehager med åpningstid 10 timer eller mer - Antall barn per årsverk - Oppholdstimer per årsverk	100 % t 90 % (87 %) 6 % (6 %) < 6,5 (6,4) < 10.500 (10.515)	TE Komm. Komm. TE TE	Årlig Årlig Årlig Årlig Årlig
Medarbeider				
Beholde og rekruttere dyktige og kompetente medarbeidere ved å ha - godt arbeidsmiljø - tydelig lederskap - høyt nærvær - oppdatert rekrutterings- og kompetanseplan	Medarbeiderundersøkelsen	70 %	TE	Hvert andre år
	Svarprosent: 1. Oppgavemotivasjon 2. Mestringstro 3. Selvstendighet 4. Bruk av kompetanse 5. Mestringsorientert ledelse 6. Rolleklarhet 7. Relevant kompetanseutvikling 8. Fleksibilitetsvilje 9. Mestringsklima 10. Nytteorientert motivasjon	4,5 4,5 4,5 4,5 4,5 4,5 4,5 4,5 4,5 4,5		
	- Andel gjennomførte medarbeidersamtaler - Nærværstatistikk - Godkjent formell kompetanse i tråd med krav og målsetting	100 % gj.ført 95 % nærvær 100 %	TE TE TE	Årlig Tertial Årlig
Økonomi				
Tjenesteenhetens bidrag til sunn kommune-økonomi er å - ha samsvar mellom budsjett og regnskap - ha gode økonomirutiner - gjennomføre planlagte investeringer	Balanse i regnskap	0-2 % pos res	TE	Tertial
	Andel (målt i kr) gjennomførte investeringer	100 % ved årsslutt	TE	Tertial

Ringebu skole

Mål:

- Gi elever opplæring ut i fra de kravene som er hjemlet i opplæringsloven. Det innebærer å gjennomføre Kunnskapsløftet i et læringsfokuset og godt psykososialt arbeidsmiljø.

Agenda for 2017:

Det ser ut til at elevtallet ved skolen har stabilisert seg mellom 120 og 130 elever.

Det har i 2016 vært 16 elever ved skolen som har vedtak om rett til særskilt opplæring i norsk. I 2017 er det planlagt økt bosetning av flyktninger, noe som kan føre til nye fremmedspråklige elever. Skolen har 2 elever fra omsorgssenteret for enslige mindreårige asylsøkere på Kløverhagen. Når Ringebu statlige mottak blir lagt ned 1. desember 2016 vil skolen miste to elever derfra.

«Ringebuskolen på vei mot 2027» er en viktig rettesnor i arbeidet for å gjøre skolen enda bedre. Skolen har fokus på trivsel for både store og små. Dette gir et stadig høyere nærvær blant de ansatte.

Opplæringslovens § 9A er førende for skolens arbeid. Skolen vil ha fokus på integrering, inkludering og mestring.

Skolen har en lærer som tar videreutdanning i norsk for minoritetsspråklige, og inspektøren tar rektorskolen.

Kort om tiltak for å tilpasse drift til økonomisk ramme:

(ØP) Innsparing lærer og assistent

Redusert driftsramme innebærer at det kuttes 30 % av ei lærerstilling og 30 % av ei assistentstilling fra 01.01.17.

Skolen jobber hele tiden for å nå målsetningene i kommuneplanens samfunnsdel for en god skole. Ringebu skole skal være en framtidsrettet og utviklingsrettet organisasjon som jobber for å gi elevene et enda bedre tilbud innenfor de rammer vi har.

SFO behovet er endret etter at 1. og 2. klasse fikk 5 dagers skoleuke. Før var det SFO tilbud hele onsdagen for de yngste elevene. Timetallet blir omtrent det samme, men åpningstidene blir spredt mer utover hele uken.

(B) Fordeling opprydding refusjon sykkelønn og vikarer

Gammel praksis med å budsjettere refusjon sykkelønn på tjenesteenhetene avvikles og det er lagt et løp med



opptrapping i økonomiplanen for å fjerne ubalanse i budsjettet.

(B) Økte inntekter SFO

Skolene har lagt inn en liten prisøkning på SFO i takt med ordinær prisvekst.

(B) Tidlig innsats grunnskole

Enheten fikk tilskudd, ekstra midler gjennom statsbudsjettet 2016 til tidlig innsats i skolen, til økt lærertetthet for 1.-4. trinn. Dette er ytterligere styrket i statsbudsjettet 2017. For Ringebu skole utgjør tilskuddet i alt en 35 % lærerstilling.

(B) Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene

I økonomiplanen for 2017-2020 ble det lagt inn en besparelse på kr 40.000 som midlertidig ble plassert på budsjettområdet for Strategi og utvikling i påvente av fordelingsnøkkel. Denne besparelsen er i årsbudsjettet fordelt ut på tjenesteenhetene.

Endringer fra årsbudsjett 2016
2017

Revidert budsjett 2016 (pr. 13.06.2016)	12 602 800
Korreksjon for budsjettendringer 2016	
Ksak 57/16 - Redusert lønnsoppgjør 2016 og KLP	-103 500
Tiltak fra økonomiplan 2016-2019	
Ingen	
Endring pensjon (KLP 17,0% + SPK 10,25%)	-81 700
Lønnsvekst (2,5% + pensjon og arb.g.avg.)	337 500
Prisvekst (2% på driftsposter)	8 900
Delsum før omfordeling skoler jfr Ressurstildelingsmodell	12 764 000
Omfordeling jfr. Ressurstildelingsmodell	-169 400
Revidert omfordeling	169 400
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)	12 764 000
Tiltak innarbeidet i økonomiplan 2017-2020	
Innsparing 30% lærerstilling (reduert klassedeling og støtte)	-219 400
Innsparing 30% assistentstilling (reduert hjelp og støtte)	-161 700
Sum ramme økonomiplan 2017-2020	12 382 900
Nye tiltak som er innarbeidet i årsbudsjett 2017	
Revidert lønnsberegning basert på stillingshjemler	300 300
Fordeling opprydding refusjon sykelønn og vikarer	84 800
Økte inntekter SFO	-12 000
Tidlig innsats grunnskole	58 500
Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene	-5 000
Sum ramme årsbudsjett 2017	12 809 500

MÅLEKART RINGEBU SKOLE:				
Perspektiv, hovedmål og suksessfaktor	Målemetode	Ambisjonsnivå	Rapportnivå	Rapporttidspunkt
Bruker				
Ha fornøyde brukere som møtes med respekt ved å - legge til rette for god dialog og medvirkning i saker som angår brukere - levere tjenester av god faglig kvalitet, med fokus på tidlig innsats.	- Svarprosent på SFO undersøkelse - Fornøydhet SFO-undersøkelsen	50 % 4 av 6 poeng	TE TE	Hvert andre år Hvert andre år
	Elevundersøkelsen:	100 %	TE	Årlig
	Svarprosent på elevundersøkelse		TE'	Årlig
	- Trivsel - Støtte fra lærerne - Støtte hjemmefra - Vurdering for læring - Læringskultur. - Mestring - Motivasjon - Mobbing	4,5 4,7 4,4 4,0 4,1 4,2 4,2 <1,2		
	- Dialog med brukerråd - Nasjonale prøver 5. trinn	8 møter Andel elever på laveste nivå er redusert fra 2014 til 2018 Andel elever på høyeste nivå er økt fra 2014 til 2018	TE TE	Årlig
	Andel elever med enkeltvedtak om spes.ped.	Er redusert til <7,5% innen 2018	TE	Årlig
	Foreldreundersøkelsen 2., 5., 7.,trinn, fornøydhet kommunikasjon hjem/skole	90% svarer svært fornøyd/fornøyd	TE	Hvert andre år

Side 39 av 69

Fåvang skole

Mål:

- Gi elevene opplæring ut fra de kravene som er hjemlet i opplæringsloven. Det innebærer å gjennomføre Kunnskapsløftet i et læringsfokustert og godt psykososialt miljø.

Agenda for 2017:

Elevtallet ved skolen er rimelig stabilt. Fra høsten 2016 har Fåvang skole 162 elever fordelt på 7 klasser. Flere elever søkes inn på SFO og ca. 50 elever vil være brukere av SFO skoleåret 2016/-17.

Kommuneplanens samfunnsdel skisserer målsettingene for en god skole. Disse forholder Fåvang skole seg aktivt til. Disse målsettingene er ytterligere konkretisert i planen «Ringebuskolen på veg mot 2027».

- Opplæringslovens § 9A er førende. Fokus settes på trivsel, mestingsopplevelse og inkludering. Brukere og ansatte høres jevnlig for å gi et best mulig analysegrunnlag i dette arbeidet.
- Resultater i tråd med «Skolepolitisk kvalitets- og utviklingsplan».
- Høyt nærvær.
- Planmessig folkehelsearbeid og daglig fysisk aktivitet.
- Bygge en utviklingsfokustert organisasjon gjennom egevaluering, analyse og tiltaksplaner.
- Kunnskapsbasert praksis danner grunnlaget for vårt møte med elevene og deres foresatte.
- Videre kvalitetsutvikling av tilpasset undervisning og spesialundervisning gjennom organisatoriske og faglige kompetanseutviklingstiltak.

Kort om tiltak for å tilpasse drift til økonomisk ramme:

(ØP) Økte inntekter SFO og tilskudd kompetanseheving

Økning av elevtall håndteres innen dagens ramme når det gjelder både pedagogisk personale og assistentressurs. SFO vurderes fortløpende i forhold til hvorvidt økt foreldrebetaling gir rom for noe økt bemanning. Høsten 2017 vil skolen ha elever med særskilte behov som krever omfattende individuell oppfølging både i skole og SFO. Tiltak for å tilpasse drift til økonomisk ramme er to-delt. Enheten budsjetterer med økte inntekter ved at antallet barn på SFO øker. SFO-takstene justeres kun for prisstigning. Videre foretas intern omorganisering ved kortvarige vikarbehov, slik at skolen dekker disse med egne ressurser. Som ledd i skolens plan for kompetansebygging deltar en pedagog



i den statlige ordningen for videreutdanning. Dette innebærer frikjøp i størrelsesordenen 37,5. Deler av vikarbehovet dette medfører håndteres ved intern omorganisering.

(ØP) Barn med særskilte behov

Det begynner en elev med sammensatte behov i 1. klasse. Vedkommende har 1:1 dekning i barnehagen i dag. I skolesammenheng (22 t/u undervisning + 24 t/u sfo) vil dette gi en merutgift på en 100 % assistentstilling. (helårsvirkning kr 385.000 + KLP/arbeidsgiveravgift).

(B) Fordeling opprydding refusjon sykelønn og vikarer
Gammel praksis med å budsjettere refusjon sykelønn på tjenesteenhetene avvikles og det er lagt et løp med opptrapping i økonomiplanen for å fjerne ubalanse i budsjettet.

(B) Økte inntekter SFO

Skolene har lagt inn en liten prisøkning på SFO i takt med ordinær prisvekst.

(B) Tidlig innsats grunnskole

Barneskolen fikk i forrige statsbudsjett tildelt statlige midler til «Tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsats fra 1. – 4. trinn». Disse midlene videreføres, og økes noe. For Fåvang skole sin del vil dette si at småskoletrinnet styrkes med ca. 52 % fast lærerstilling.

(B) Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene

I økonomiplanen for 2017-2020 ble det lagt inn en besparelse på kr 40.000 som midlertidig ble plassert på budsjettområdet for Strategi og utvikling i påvente av fordelingsnøkkel. Denne besparelsen er i årsbudsjettet fordelt ut på tjenesteenhetene.

Endringer fra årsbudsjett 2016

2017

Revidert budsjett 2016 (pr. 13.06.2016)	14 035 600
Korreksjon for budsjettendringer 2016	
Ksak 57/16 - Redusert lønnsoppgjør 2016 og KLP	-95 700
Tiltak fra økonomiplan 2016-2019	
Ingen	0
Endring pensjon (KLP 17,0% + SPK 10,25%)	-87 500
Lønnsvekst (2,5% + pensjon og arb.g.avg.)	344 100
Prisvekst (2% på driftsposter)	14 300
Administrativ innspillsfase	
Merbehov SFO, utvidet fra 4 til 5 dager	100 000
Delsum før omfordeling skoler jfr Ressurstildelingsmodell	14 310 800
Omfordeling jfr. Ressurstildelingsmodell	663 600
Revidert omfordeling	-169 400
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)	14 805 000
Tiltak innarbeidet i økonomiplan 2017-2020	
Økte inntekter SFO og tilskudd kompetanseheving	-449 200
Barn med særskilte behov	249 100
Sum ramme økonomiplan 2017-2020	14 604 900
Nye tiltak som er innarbeidet i årsbudsjett 2017	
Revidert lønnsberegning basert på stillingshemler	127 600
Fordeling opprydding refusjon sykelønn og vikarer	83 300
Økte inntekter SFO	-12 200
Tidlig innsats grunnskole	58 500
Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene	-6 000
Sum ramme årsbudsjett 2017	14 856 100

MÅLEKART FÅVANG SKOLE:				
Perspektiv, hovedmål og suksessfaktor	Målemetode	Ambisjonsnivå	Rapportnivå	Rapporttidspunkt
Bruker				
Ha fornøyde brukere som møtes med respekt ved å - legge til rette for god dialog og medvirkning i saker som angår brukere - levere tjenester av god faglig kvalitet med fokus på tidlig innsats.	- Elevundersøkelse svarprosent - Trivsel - Støtte fra lærerne - Læringskultur - Faglig utfordring - Mestring - Vurdering for læring - Motivasjon - Mobbing - Svarprosent på SFO undersøkelse - Fornøydhet SFO undersøkelse - Dialog med brukerråd - Nasjonale prøver 5. trinn - Andel elever med enkeltvedtak om spes. ped. - Foreldreundersøkelsen 2., 5., 7. trinn, fornøydhet kommunikasjon hjem/skole	95 % 4,6 4,4 3,9 3,9 4,1 3,9 4,2 <1,2 50 % 4 av 6 poeng 8 møter Andel elever på laveste nivå er redusert fra 2013 til 2018 Andel elever på høyeste nivå er økt fra 2013 til 2018 Er redusert til <7,5 % innen 2018 90 % svarer svært fornøyd/fornøyd	TE TE TE TE TE TE	Årlig Hvert andre år Hvert andre år Årlig Årlig Hvert andre år

Medarbeider				
Beholde og rekruttere dyktige og kompetente medarbeidere ved å ha - godt arbeidsmiljø - tydelig lederskap - høyt nærvær - oppdatert rekrutterings- og kompetanseplan	Medarbeiderundersøkelsen			
	Svarprosent: 1. Oppgavemotivasjon 2. Mestringstro 3. Selvstendighet 4. Bruk av kompetanse 5. Mestringsorientert ledelse 6. Rolleklarhet 7. Relevant kompetanseutvikling 8. Fleksibilitetsvilje 9. Mestringsklima 10. Nytteorientert motivasjon	80 % positiv utvikling på alle parametere i forhold til forrige us.	TE	Hvert andre år
	Andel gjennomførte medarbeidersamtaler	100 % gj.ført	TE	Årlig
	- Nærværstatistikk - Godkjent formell kompetanse i tråd med krav og målsetting	95 % nærvær (91,6 % i 2015) 100 %	TE TE	Tertial Årlig
Økonomi				
Tjenesteenhetens bidrag til sunn kommune-økonomi er å - ha samsvar mellom budsjett og regnskap - ha gode økonomirutiner - gjennomføre planlagte investeringer	Balanse i regnskap	0-2 % pos res	TE	Tertial
	Andel (målt i kr) gjennomførte investeringer	100 % ved årsslutt	TE	Tertial

Ringebu ungdomsskole

Mål:

- Gi elever og voksne opplæring ut i fra de kravene som er hjemlet i opplæringsloven. Det innebærer å gjennomføre Kunnskapsløftet i et læringsfokuset og godt psykososialt arbeidsmiljø.
- Gi fremmedspråklige voksne opplæring i grunnskole, norsk og samfunnskunnskap.

Agenda for 2017:

Et av hovedmålene i Ringebuskolen på vei mot 2027 er at skolen skal bidra til at elevene utvikler seg til robuste barn og unge med god fysisk og psykisk helse. For å imøtekomme dette er skolens visjon like viktig hver dag, året gjennom; Alle skal oppleve trygghet, mestring og respekt.

Ringebu ungdomsskole vil møte utfordringer på flere plan kommende år. Uavhengig av elevenes forutsetninger, skal tilbudet fra ungdomsskolen være så bredt og godt at det motiverer elevene til å fortsette utdanningen etter endt grunnskole. Det å gi elevene en reell mulighet til å velge innenfor ulike valgfag og arbeidslivsfag som et alternativ til 2.fremmedspråk, vil føre til at både mestring og motivasjon økes jf. St.meld. 22.

Høsten 2017 starter ungdomsskolen med en stegvis innføring av elev-PCer, altså at nye elever i 8. klasse får utdelt egen PC ved oppstart. For personalet vil dette også bety at den skolebaserte kompetanseutvikling vil dreie seg om digitale ferdigheter.

Ved å sikre stabile ressurser til skolen som gjør driften forutsigbar, vil dette kunne være en medvirkende positiv faktor til rekruttering av nye lærere. Som kommuneplanen sier: Ringebu kommune er en god og attraktiv arbeidsgiver og tjenestene er av høy kvalitet.

§2-1 i Opplæringsloven sier at alle har rett og plikt til grunnskoleopplæring. Dette innebærer at alle elever uansett forutsetninger og funksjonsnivå skal inn i grunnskolen. Dette gir rom for mangfold og ulikhet i skolen, samtidig krever det stor grad av tilpassing for den enkelte elev, noe som videre gir skolen utfordringer i forhold til kvalifisert personale. Dersom det ikke er mulig å rekruttere personale med godkjent utdanning, må skolen gis mulighet til å bygge opp egen kompetanse.

Som en viktig del av arbeidet med elevenes psykososiale miljø § 9A, vil skolen i 2017 fortsette arbeidet med MOT.



I perioden 2014-2017 skal skolen arbeide med Ungdomstrinn i Utvikling, «Motivasjon og mestring for bedre læring – Strategi for ungdomstrinnet». Dette arbeidet går ut på å utvikle de ansattes kompetanse innenfor lesing og skriving som grunnleggende ferdigheter, som skal øves i alle fag.

Innenfor satsningen Kompetanse for Kvalitet har ungdomsskolen våren 2017 to lærere som tar videreutdanning innenfor fagene engelsk og matematikk. Inspektøren ved Læringscenteret tar rektorutdanning. Høsten 2017 vil det også være lærere som tar videreutdanning, inspektøren ved RUS vil også starte opp rektorutdanning.

Ringebu Læringscenter vil i 2017 ha tilbud om undervisning til voksne som har rett til grunnskoleopplæring, språktrening for afasirammede voksne, voksne med rett til spesialundervisning og norsk opplæring for bosatte innvandrere/flyktninger, samt kurs for arbeidsinnvandrere. Arbeidet med norskopplæring og grunnskole for bosatte flyktninger og ved tilflytting ved familiegjenforening må ses på som en viktig del av kommunenes arbeid med integrering. Bosetting av flyktninger krever at kommunen har et godt tilbud innen norskopplæring og introkurs, samtidig går elevgrunnlaget ved Læringscenteret drastisk ned etter nedleggingen av det statlige mottaket i 2016.

Kort om tiltak for å tilpasse drift til økonomisk ramme:

Ringebu ungdomsskole vil våren 2017 ha ca. 140 + 11 elever fra omsorgssenter og høst 2017 ca. 138 elever. Det er en usikkerhet i antall elever fordi skolen tar i mot elever fra omsorgssenteret på Kløverhagen.

(ØP) Innsparing assistent og lærer

Selv om det er et mål å redusere mengden med spesialundervisning, er det til en hver tid et antall elever med rett til spesialundervisning etter opplæringsloven § 5. Ungdomsskolen har i 2016 noen elever med rett til slik spesialundervisning, dette har gått ned i fra tidligere

år. Denne undervisningen kan foregå i fellesskap med andre elever, men enkeltelever kan ha behov som tilsier at en-til-en opplæring er nødvendig.

Innføring av valgfag– St.meld. 22 (2010-2011)
”Motivasjon – Mestring – Muligheter”. Tiltak som er beskrevet i denne meldingen ble fra skoleåret 2014/2015 innført på alle trinn. Valgfag og arbeidslivsfag vil i stor grad være praktisk rettet, noe som fører til økte kostnader på driftsbudsjettet. Antall valgmuligheter for elevene vil kunne bli redusert som følge av reduksjon i ramme.

Innsparing lærerstilling fører til mer undervisning i større grupper med mindre voksentetthet. Mindre grad av individualisering og tilrettelegging.

(ØP) Økt inntekt Ringebu læringssenter

På læringssenteret legges det opp til noe økte inntekter som følge av språkkurs for arbeidsinnvandrere.

(ØP) Bortfall asylmottak

Ringebu Læringssenter har lovfestet grunnskoleopplæring for voksne, språktrening for afasirammede og norskopplæring for innvandrere/flyktninger. Elevtallet her har ligget på +/- 25 elever. Økt bosetting i kommunen fører til økt behov. I 2016 er driften til denne gruppen redusert til et minimum i forhold til å opprettholde forsvarlig tilbud.

Læringssenteret vil få dramatisk nedgang i inntekter som følge av nedleggelsen av det statlige mottaket. Det vil allikevel være viktig å opprettholde aktiviteten og kompetansen som innehas av lærerne der. Den vedtatte bosettingen av flyktninger bidrar positivt til aktiviteten ved Læringssenteret.

(ØP) Innføring av elev-pc

Satsingen på digitale ferdigheter og ressurser på ungdomsskolen vurderes som et løft i forhold til å holde tritt med samfunnsutviklingen og gi elevene godt grunnlag for å mestre framtidig voksen- og yrkesliv. Samfunnet er i stadig utvikling. Hva framtida vil bringe er vanskelig å forutsi, men en kan med sikkerhet si at både arbeidslivet og livet som samfunnsborger stiller, og vil stille, stadig høyere krav til det å mestre digitale ferdigheter på alle nivå.

Tenkt som en innstegsmodell hvor nytt 8. trinn får egen skole-pc. Full innføring i ungdomsskolen etter tre år.

Innføringen av elev-PCer og økt satsning på digitale ferdigheter er en kostnad hvor størrelsesorden kan endre seg noe. Dette både med tanke på elevtall, prisutvikling og anbudsresultat.

(B) Fordeling opprydding refusjon sykelønn og vikarer

Gammel praksis med å budsjettere refusjon sykelønn på tjenesteenhetene avvikles og det er lagt et løp med opptrapping i økonomiplanen for å fjerne ubalanse i budsjettet.

(B) Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene

I økonomiplanen for 2017-2020 ble det lagt inn en besparelse på kr 40.000 som midlertidig ble plassert på budsjettområdet for Strategi og utvikling i påvente av fordelingsnøkkel. Denne besparelsen er i årsbudsjettet fordelt ut på tjenesteenhetene.

Endringer fra årsbudsjett 2016
2017

Revidert budsjett 2016 (pr. 13.06.2016)	13 974 800
Korreksjon for budsjettendringer 2016	
Ksak 57/16 - Redusert lønnsoppgjør 2016 og KLP	-191 200
Tiltak fra økonomiplan 2016-2019	
Ingen	0
Endring pensjon (KLP 17,0% + SPK 10,25%)	-76 600
Lønnsvekst (2,5% + pensjon og arb.g.avg.)	438 500
Prisvekst (2% på driftsposter)	30 000
Delsum før omfordeling skoler jfr Ressurstildelingsmodell	14 175 500
Omfordeling jfr. Ressurstildelingsmodell	-494 300
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)	13 681 200
Tiltak innarbeidet i økonomiplan 2017-2020	
Innsparing assistent 25% (oppfølging enkeltelever)	-124 200
Innsparing lærer 65% (mindre deling og valgfag)	-293 400
Økt inntekt RLS (BKA og norskkurs næringslivet)	-40 000
Bortfall asylmottak RLS reduksjon 170% stilling	-983 100
Bortfall statstilskudd norskopplæring asylmottak	1 500 000
Elev-pc (leasing), hver elev får sin pc ved oppstart på ungd.sk.	129 200
Sum ramme økonomiplan 2017-2020	13 869 700
Nye tiltak som er innarbeidet i årsbudsjett 2017	
Revidert lønnsberegning basert på stillingshjemler	33 300
Fordeling opprydding refusjon sykelønn og vikarer	82 800
Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene	-7 000
Sum ny ramme for årsbudsjett 2017	13 978 800

MÅLEKART RINGEBU UNGDOMSSKOLE:				
Perspektiv, hovedmål og suksessfaktor	Målemetode	Ambisjonsnivå	Rapportnivå	Rapporttidspunkt
Bruker				
Ha fornøyde brukere som møtes med respekt ved å - legge til rette for god dialog og medvirkning i saker som angår brukere - levere tjenester av god faglig kvalitet med fokus på tidlig innsats.	- Svarprosent på elevundersøkelse - Fornøydhet elevundersøkelse, sosial trivsel - Dialog med brukerråd - Nasjonale prøver 9. trinn - Grunnskolepoeng	95 % 4,4 av 5 poeng 4 møter Andel elever på laveste nivå er redusert fra 2013- 2018 Andel elever med mindre enn 30 poeng er redusert, og elever med mer enn 45poeng er økt fra 2013-2018	TE TE TE TE TE	Årlig Årlig Årlig
Medarbeider				
Beholde og rekruttere dyktige og kompetente medarbeidere ved å ha - godt arbeidsmiljø - tydelig lederskap - høyt nærvær - oppdatert rekrutterings- og kompetanseplan	- Medarbeiderundersøkelsen - Svarprosent: - Oppgavemotivasjon - Mestringstro - Selvstendighet - Bruk av kompetanse - Mestringsorientert ledelse - Rolleklarhet - Relevant kompetanseutvikling - Fleksibilitetsvilje - Mestringsklima - Nytteorientert motivasjon - Andel gjennomførte medarbeidersamtaler - Nærværstatistikk - Godkjent formell kompetanse i tråd med krav og målsetting	75% 1. 4,3 2. 4,3 3. 4,6 4. 4,3 5. 4,1 6. 4,4 7. 3,5 8. 4,5 9. 4,6 10. 4,7 100 % gj.ført 96 % nærvær (93,8 % i 2013) 100 %	TE TE TE TE	Hvert andre år Årlig Tertial Årlig
Økonomi				
Tjenesteenhetens bidrag til sunn kommune-økonomi er å - ha samsvar mellom budsjett og regnskap - ha gode økonomirutiner - gjennomføre planlagte investeringer	- Balanse i regnskap - Andel (målt i kr) gjennomførte investeringer	0-2 % pos res 100 % ved årsslutt	TE TE	Tertial Tertial

Helse og mestring

Tjenesteenheten "Helse og mestring" består av tidligere Helsetjenesten, Frisklivssenteret og Tildelingskontoret. EM bofellesskap som er under planlegging er også tenkt underlagt tjenesteenheten.

Mål:

- Gi brukervennlige, samordnede og kompetente helsetjenester
- Bidra til at brukere av tjenestene skal settes i stand til å ta større ansvar for egen helse, behandling og omsorg, slik at den enkelte kan oppnå bedret funksjonsnivå og livskvalitet.

Agenda for 2017:

Tjenesten skal ha fokus på:

- Et likeverdig tjenestetilbud og den enkelte brukers behov.
- Gjensidighet, økt livskvalitet og egenmestring.
- Den enkeltes mulighet til å bo i eget hjem så lenge som mulig.
- Kulturendring fra «Hva trenger du hjelp til?» til «Hva er viktig for deg?»

Satsningsområder for kommende 4 års periode er:

- helse og forebygging
- innovasjon og utvikling
- likeverdige og helhetlige tjenester
- ledelse og medarbeiderskap

Den statlige satsning på områdene rus og psykisk helse og helsestasjon fortsetter i 2017. Innenfor begge områder er det søkt prosjektmidler.

Fra 01.01.17 blir det innført kommunale akutte døgnplasser og betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter også for psykisk helse og rus. Regjeringen vil lovfeste kommuners plikt til å ha psykologkompetanse innen 2020.

Rekruttere og beholde fastleger er en utfordring. Kravene blir stadig høyere i forhold til lønn og tilrettelegging. Flere fastleger ønsker fast ansettelse i stedet for avtaler som private. Dette medfører økte utgifter i form av lønn og tilsvarende økte inntekter inn mot pasientbetaling og refusjon fra Helfo.

Det er planlagt oppstart av bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger. Tjenesten skal da være klar for å ta i mot 5 enslige mindreårige fra desember 2016 og 5 i 2017 jf. Kommunestyrevedtak i mai 2016.



Tildelingskontoret er i dag godt etablert og man ser at det bidrar til riktig omfang og plassering av tjenester i omsorgstrappa. Ringebu kommune har i dag kvalitetssikret saksbehandlingsrutiner og har få klagesaker.

Ringebu kommune har et godt utbygd og tverrfaglig helsesenter, som gir gode tjenester til kommunens innbyggere.

Kommunen har gjennom flere år satset på forebygging og friskliv, noe som gir et godt utgangspunkt for videre arbeid. Tjenesten har ledet arbeidet med å utarbeide en sektorovergripende helseoversikt, noe som er hjemlet i folkehelseloven.

Tjenester innen fysioterapi, ergoterapi, rus og psykisk helsetjeneste skal bli vedtaksfestet, noe som vil bedre rettssikkerheten til den enkelte tjenestemottaker.

Høsten 2016/våren 2017 vil det bli innført et sykepleierkontor ved legekantoret, der kronikere kan følges opp av en sykepleier i stedet for lege. Tiltaket er i tråd med nasjonale satsninger og er bl.a omtalt i St. melding 26. Det arbeides med å utarbeide rutiner for hvilke pasienter og problemstillinger dette skal gjelde.

Kommunen plikter å tilby helsestasjons- og skolehelsetjeneste til barn og unge under 20 år. Kommunen skal gi informasjon, råd og veiledning om hva den enkelte selv og befolkningen kan gjøre for å fremme helse og forebygge sykdom. For å kunne oppfylle lovkravet til aldersgruppen 16-20 år er det viktig å ha et godt organisert og lett tilgjengelig tilbud. Ringebu kommune planlegger å starte opp en helsestasjon for ungdom høsten 2016 som et strakstilbud ved Ringebu helsesenter.

Kort om tiltak for å tilpasse drift til økonomisk ramme:

(ØP) Kommunale akutte døgnplasser (KAD) innen rus og psykisk helse

Fra 1.januar 2017 blir det innført plikt for kommunene til å ha øyeblikkelig hjelp (KAD) for personer innenfor rus og psykisk helse, slik en kjenner det fra somatikken. Helsedirektoratet har utgitt en revidert veileder for kommunenes plikt til øyeblikkelig hjelp døgnopphold. Veilederen gir uttrykk for at det er opp til kommunene å velge organisering og til en viss grad også faglig nivå på denne tjenesten. Veilederen er derfor lite konkret på form, innhold og omfang i et slikt tilbud. Det er usikkert hvor mye tilbudet vil koste kommunen ut fra hvilken organisasjonsform og lokalisering som blir valgt av kommunene i Helseregion Sør-Gudbrandsdal.

(ØP) Kjøp av tjenester ressurskrevende brukere

Tiltaket gjelder bruker som har behov for døgnkontinuerlige, sammensatte og tjenester med høy kompetanse nær videregående opplæring. Opprinnelig anslått behov på kr 1.414.000 ble redusert med kr 589.000 senere i økonomiplanprosessen.

(ØP) Bofellesskap enslige mindreårige flyktninger

Nytt bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger vil være i full drift fra 2017. Det er forutsatt at alle kostnader ved driften dekkes av statlige tilskudd.

(ØP) Økte utgifter legevakt

Ny legevakt ved sykehuset innlandet vil stå ferdig våren 2017. Dette medfører økte driftsutgifter, som fordeles på de samarbeidende kommunene.

(ØP) Økte utgifter Helseregion Sør-Gudbrandsdal

Som følge av økte lønnsutgifter vil det bli økte utgifter inn mot intermediærplasser, øyeblikkelig hjelp plasser, kreftkoordinator og administrasjon.

(ØP) Lisenskostnadene fra Microsoft

Etter nye satser på lisenskostnadene fra Microsoft vil det komme økte utgifter fra Ikomm fra 2017 og ut økonomiplanperioden.

(ØP) Reduksjon helsesøsterstilling

Siste året har det vært en 80% stilling inn mot asylmottaket i Ringebu. 40% stilling var planlagt som en delvis nedskjæring inn mot mottaket, fordi det den senere tiden har vært færre barnefamilier ved mottaket. Tjenesten vil fra 01.04.2017 ha en naturlig reduksjon av personell, det er derfor ønskelig at tiltaket ikke trer i kraft før denne dato.

Den 26.08.2016 ble kommunen varslet om at mottaket legges ned med virkning fra 01.12.2016. Det må

påregnes en del oppfølging i etterkant av nedleggelsen. Resterende 40 av stillingen reduseres fra 01.01.2017.

Helsestasjonens oppgaver har vært i stor endring og ansvarsområdet har hatt en betydelig økning de senere årene. Helsestasjon og skolehelsetjeneste er pekt ut som satsningsområde fra Helsedirektoratet og tjenesten skal styrkes med 667 millioner kr for 2017 på landsbasis.

(ØP) Økte inntekter legetjenesten

Forventet økt inntjening i forhold til refusjon fra HELFO og pasientbetaling

(ØP) Inntekter fysioterapi

Innføring av automatisk frikort for egenandelstak i kommunal fysioterapi fra 01.01.2017. Fritak fra egenandel på diagnoser som i dag gir pasienter fritak fra egenbetaling hos fysioterapeut, foreslås fjernet, alle må da betale egenandel.

(ØP) Individuell plan

Innkjøp og drift av et nettbasert verktøy for opprettelse og oppfølging av individuelle planer (IP). En IP skal, ved å være en personlig og overordnet plan, gi oversikt og tydeliggjøre sammenhenger og ansvar, for eksempel på tvers av etablerte tjenesteområder. Tiltaket er viktig for å ivareta taushetsbelagte opplysninger og koordinering av tjenester. Tiltaket ivaretar kravene i norm for informasjonssikkerhet.

(ØP) Gynekologisk undersøkelsesbenk

Opprettelse av Helsestasjon for ungdom fordrer en del utstyr deriblant Gynekologisk undersøkelsesbenk.

(ØP) Psykolog

Fra 2020 vil det bli lovkrav om psykologtjeneste i kommunene. I perioden frem til lovkravet vil det gis et driftstilskudd til kommuner som ansetter psykolog. For 100% stilling utgjør tilskuddet kr 500.000 første driftsår, deretter med en årlig reduksjon på tilskuddet med kr. 100.000.

I gjeldende økonomiplan er det avsatt penger til ruskoordinator. I tillegg har kommunen fått prosjektmidler i 2016 tilsvarende en 50% stilling og fått lovnad på tilsvarende i 2017 og sannsynligvis videre. Ringebu har dermed finansiert en halv del med prosjektmidler og det er ønskelig å omprioritere de avsatte midlene til en 50% psykologstilling i 2017. Grunnen er at det kan åpne seg mulighet for samarbeid med Øyer kommune allerede fra 2017, da de uansett må finne en annen løsning enn den de har hatt sammen med Lillehammer til nå. Ringebu må ha midler til en 50% stilling klar når dette blir aktuelt, sannsynligvis i 2017.

(ØP) Bortfall leasingbiler

Etter en helhetlig vurdering av utkjøp/leasing av biler innen helse og omsorg vil noen leasingavtaler utgå.

(B) Fordeling opprydding refusjon sykelønn og vikarer

Gammel praksis med å budsjettere refusjon sykelønn på tjenesteenhetene avvikles og det er lagt et løp med opptrapping i økonomiplanen for å fjerne ubalanse i budsjettet.

(B) Besparelse Helseregion Sør-Gudbrandsdal 2017

Administrativ bemanning innen Helseregion Sør-Gudbrandsdal reduseres i 2017, i første omgang som en prøveordning.

(B) Manglende refusjon ved svangerskapspermisjon

Utgifter ved en permisjon vil være høyere enn maksbeløpet kommunen får dekket gjennom refusjon fra staten.

(B) Økning helsestasjon og skolehelsetjeneste

I statsbudsjettet er det gitt midler (i rammetilskuddet) til økt innsats innen helsestasjon og skolehelsetjeneste. For 2017 disponeres midlene til inventar, medisinsk utstyr, venterom, kontor og undersøkelsesrom til helsestasjon for ungdom.

(B) Opptrapping habilitering og rehabilitering

I statsbudsjettet er det gitt midler (i rammetilskuddet) til opptrapping habilitering og rehabilitering. Ringebu kommune har i dag 60 frisklivsbrukere som skal følges opp i en 50% stilling. Hver frisklivsbruker følges opp i 3-6 mnd. Omfanget på frisklivsbrukere er i dag så stort at det går utover funksjonen som daglig leder, som også er 50%. Frisklivsveilederen har i dag et godt samarbeid med både leger, rus og psykisk helse og fysioterapeuter i kommunen. Den enkeltes bevissthet for å ta ansvar for egen helse er et viktig satsningsområde fremover både på nasjonalt og kommunalt nivå. Opptrappingsmidlene disponeres til styrking av funksjonen som Frisklivsveileder.

(B) Økning stilling som helsefagarbeider ved legekantoret

I statsbudsjettet er det gitt midler (i rammetilskuddet) til opptrapping innen rus- og psykiatrifeltet. Tjenesten er i økonomiplanen styrket, med tiltaket om psykolog. Midlene i statsbudsjettet disponeres dermed inn mot legetjenesten, der behovet er størst. I tråd med st. melding 26 Fremtidens primærhelsetjeneste er det nå i gang et utviklingsarbeid i forhold til primærhelseteam. Oppstartsvil dette involvere leger og sykepleiere på legekantoret. Utviklingsarbeidet vil føre til at tradisjonelle legeoppgaver fremover kan utføres av en sykepleier med spesialkompetanse på feltet. For å

frigjøre sykepleierne til denne typen oppgaver trengs det en økning på ressursen som helsesekretær. Eksempel på slike oppgaver vil være sårskift og oppfølging av personer med diabetes. Flere oppgaver skal løses i førstelinjetjenesten og medfører økt etterspørsel etter tjenester på legekantoret. Legeressursen er økt som følge av etterspørselen, men det er ikke økt på hjelpepersonell siden. Større aktivitet på legekantoret gir økt inntjening. I dag begrenses aktiviteten noe pga. mangel på hjelpepersonell.

(B) Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene

I økonomiplanen for 2017-2020 ble det lagt inn en besparelse på kr 40.000 som midlertidig ble plassert på budsjettområdet for Strategi og utvikling i påvente av fordelingsnøkkel. Denne besparelsen er i årsbudsjettet fordelt ut på tjenesteenhetene.

Endringer fra årsbudsjett 2016

2017

Revidert budsjett 2016 (pr. 13.06.2016)	42 511 100
Korreksjon for budsjettendringer 2016	
Ksak 57/16 - Redusert lønnsoppgjør 2016 og KLP	-974 100
Tiltak fra økonomiplan 2016-2019	
Ingen	0
Endring pensjon (KLP 17,0% + SPK 10,25%)	253 600
Lønnsvekst (2,5% + pensjon og arb.g.avg.)	808 300
Prisvekst (2% på driftsposter)	281 900
Administrativ innspillsfase	
Overføring av korttids/rehab til Hjemmebaserte tjenester	-9 147 100
Kommunale akutte døgnplasser (KAD) rus og psykisk helse	250 000
Kjøp tjenester ressurskrevende brukere	1 414 000
Bofellesskap enslige mindreårige (driftes i balanse)	0
Økte utgifter legevakt	500 000
Økte utgifter Helseregion Sør-Gudbrandsdal	425 000
Lisenskostnader fra Microsoft	80 000
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)	36 402 700
Tiltak innarbeidet i økonomiplan 2017-2020	
Reduksjon 40% helsesøster (færre barn asylmottak)	-190 800
Reduksjon kjøp tjenester ressurskrevende brukere	-589 000
Økte inntekter legetjenesten	-100 000
Inntekter fysioterapi (bortfall fritak egenbetaling)	-200 000
Individuell plan (årlig support og vedlikehold)	35 000
Gynekologisk undersøkelsesbenk (helsestasjon ungdom)	40 000
Avvikling asylmottak (40% helsesøster)	-190 800
Psykolog (lovkrav fra 2020, finansiert v/ruskoord.)	0
Bortfall leasing 2 biler (utkjøp hj.tj.)	-35 000
Sum ramme økonomiplan 2017-2020	35 172 100
Nye tiltak som er innarbeidet i årsbudsjett 2017	
Revidert lønnsberegning basert på stillingshjemler	800
Fordeling opprydding refusjon sykelønn og vikarer	85 000
Reduserte utgifter Helseregion Sør-Gudbrandsdal	-800 000
Manglende refusjon svangerskapspermisjon	300 000
Økning helsestasjon og skolehelsetjeneste, jfr statsbudsj.	94 800
Opptrapping habilitering og rehabilitering, jfr statsbudsj.	93 500
Helsefagarbeider legekantoret	280 600
Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene	-4 000
Sum ramme årsbudsjett 2017	35 222 800

MÅLEKART HELSE OG MESTRING:				
Perspektiv, hovedmål og suksessfaktor	Målemetode	Ambisjonsnivå	Rapportnivå	Rapporttidspunkt
Braker				
Ha fornøye brukere som møtes med respekt ved å - legge til rette for god dialog og medvirkning i saker som angår brukere - levere tjenester av god faglig kvalitet med fokus på tidlig innsats. - økt valgmuligheter for mennesker med kartlagt bistandsbehov	- Svarprosent på brukerundersøkelse - Brakerundersøkelse, grad av fornøydhet med tjenestene - Dialog med brukerråd - Andel legeårsverk per 10.000 innbygger - Solgte årskort og halvårskort Freskus - Antall Frisklivsavtaler - Årsverk psykiatrisk sykepleier per 10.000 innbygger - Netto utgifter til forebygging per innbygger	60 % 4,7 av 6 poeng 4 møter 10,5 350 50 3,0 150 (130)	TE TE TE TE TE TE TE	Årlig Årlig Årlig Årlig Årlig Årlig
Medarbeider				
Beholde og rekruttere dyktige og kompetente medarbeidere ved å ha - godt arbeidsmiljø - tydelig lederskap - høyt nærvær - oppdatert rekrutterings- og kompetanseplan	- Medarbeiderundersøkelsen Svarprosent: - Oppgavemotivasjon - Mestringstro - Selvstendighet - Bruk av kompetanse - Mestringsorientert ledelse - Rolleklarhet - Relevant kompetanseutvikling - Fleksibilitetsvilje - Mestringsklima - Nytteorientert motivasjon - Andel gjennomførte medarbeidersamtaler - Nærværstatistikk - Godkjent formell kompetanse i tråd med krav og målsetting	50 % 4,4 4,4 4,4 4,4 4,0 4,4 4,0 4,4 4,4 4,8 100 % gj.ført 96 % nærvær 100 %	TE TE TE TE	Hvert andre år Årlig Tertial Årlig
Økonomi				
Tjenesteenhetens bidrag til sunn kommune-økonomi er å - ha samsvar mellom budsjett og regnskap - ha gode økonomirutiner - gjennomføre planlagte investeringer	- Balanse i regnskap - Andel (målt i kr) gjennomførte investeringer	0-2 % pos res 100 % ved årsslutt	TE TE	Tertial Tertial

Hjemmebaserte tjenester

Hjemmebaserte tjenester består av tidligere Hjemmetjenesten sør med korttids rehabiliteringsavdelingen, Hjemmetjenesten nord og J.o.b.a.

Mål:

- Sikre et kvalitativt godt og tilpasset tjenestetilbud til brukere av pleie- og omsorgstjenester i Ringebu kommune
- Å gi den enkelte bruker et individuelt tilrettelagt tilbud som skal gi en trygg og forutsigbar hverdag, med størst mulig grad av livskvalitet og selvstendighet.

Agenda for 2017:

Tjenesten skal ha fokus på:

- Et likeverdig tjenestetilbud og den enkelte brukers behov.
- Gjensidighet, økt livskvalitet og egenmestring.
- Den enkeltes mulighet til å bo i eget hjem så lenge som mulig.
- Kulturendring fra «Hva trenger du hjelp til?» til «Hva er viktig for deg?»

Satsningsområder for kommende 4 års periode er:

- helse og forebygging
- innovasjon og utvikling
- likeverdige og helhetlige tjenester
- ledelse og medarbeiderskap

Hjemmebaserte tjenester består nå av hjemmetjenesten sør med korttids- rehabiliteringsavdeling, hjemmetjenesten nord, og J.o.b.a. På grunn av stenging av 8 plasser ved Linåkertunet bo og rehabilitering i 2016 har tjenesten hatt pasienter med alvorlig grad av demens boende i omsorgsboliger og ved korttids-rehabiliteringsavdelingen. Omgivelsene er lite egnet for å ivareta disse pasientene på en god og forsvarlig måte. Tjenesten må arbeide for at det kommer på plass andre og bedre løsninger for denne gruppen i 2017.

Brukerne som får plass ved Ringebu eldresenter er mer hjelpeavhengig enn tidligere og det merkes at de brukerne som betjenes hjemme er dårligere enn før. Med denne økte belastningen vil det være viktig å bygge en forsterket hjemmebasert tjeneste. Dette er viktig for at omsorgstrappen skal fungere og at de eldre skal kunne bo hjemme så lenge som mulig. For å tilnærme seg denne problemstillingen blir et av de store satsingsområdene fremover hverdagsrehabilitering. Det



betyr i praksis rehabilitering i eget hjem. Det blir satt inn store tverrfaglige ressurser, som avtar ettersom mestring oppnås. Med brukeren i sentrum er erfaringene på området positive, og de fleste trenger mindre hjelp i etterkant.

En annen utfordring er for få tilrettelagte sentrumsnære boliger. Det kan føre til at brukerne fort bli dyttet oppover i omsorgstrappen, i mangel på alternativer. Dette fordyrer tjenesteytingen. Det samme gjelder hvis brukerne bor i boliger som er dårlig tilrettelagt, langt fra sentrum. Dette resulterer i at det brukes mye tid på kjøring i stedet for pleie. Mange kunne klart seg uten hjelp i en bedre tilrettelagt bolig. Derfor blir det viktig med økt tilgang på sentrumsnære boliger med livsløpstandard.

J.o.b.a. arbeider med fokus på mestring i egen hverdag. Dette gjelder både på J.o.b.a. arbeid og Hjemmetjenesten miljøterapi. Disse elementene kommer sterkt inn i fremtidens helse og omsorgstjenester. Det er mange likhetstrekk mellom dette og hverdagsrehabilitering. Brukergruppen på hjemmetjenesten miljøterapi er stabil, og det er små endringer. På J.o.b.a.-arbeid jobbes det med forebygging, habilitering og rehabilitering, og har tett samarbeid med blant annet Nav. Her ytes tjenester med fokus på arbeidsbasert aktivitet, for å gi et bidrag til samfunnet rundt oss, som andre bedrifter og ansatte normalt gjør. Jobben som gjøres her kommer også andre virksomheter i kommunen til gode, på den måten at brukerne holdes i aktivitet og unngår at de blir passive og får behov for mer hjelp hjemme. Det er lite ressurser ved J.o.b.a. arbeid i utgangspunktet, så tjenesten er sårbar.

Produksjonen med varmepumpe hus, paller og ved forsetter. Kundene virker godt fornøyd med produktene. Det å fremstå som attraktive er viktig overfor samarbeidspartnere for dem som velger å kjøpe

produktene våre. Nøkkelen til dette er å være presise og levere kvalitative produkter, og ha tett og god oppfølging med kundene.

Kort om tiltak for å tilpasse drift til økonomisk ramme:

(ØP) Leasingavtale ang digitale trygghetsalarmer

Ringebu kommune har i år inngått avtale med Telenor Objects vedrørende nye digitale trygghetsalarmer. Med disse alarmene følger mulighet til å ta i bruk ulike sensorer. Planlegging for utskiftingen av de gamle alarmene startet sommeren 2016, og utrulling av de nye alarmene starter i november 2016. Det er om lag 80 alarmer som skal byttes i kommunen så det er et omfattende arbeid som skal gjøres. Dette må gjøres i samarbeid med brukere og pårørende slik at de føler seg trygge og ivaretatt på en best mulig måte.

Hjemmebaserte tjenester har tidligere tatt i bruk meldingsutveksling og mobile håndholdte enheter i pleien. Det arbeides nå for en utvidelse av denne løsningen der en ser på muligheten og effekten ved å ta i bruk håndholdte enheter for ansatte inne på Omsorgsleilighetene inn på Linåkertunet og Ringebu Eldresenter.

(ØP) Vedlikehold av elektromedisinsk utstyr

Etter forskrift om elektromedisinsk utstyr har kommunen gjennom INNOF inngått en rammeavtale om årlig systematisk vedlikehold av elektromedisinsk utstyr. Tiltaket gir økt trygghet og kvalitet for bruker.

(ØP) 70 % stillingsreduksjon i praktisk bistand

Kuttet blir fordelt med 45 % ved hjemmetjenesten sør og 25 % ved hjemmetjenesten nord. Tiltaket vil medføre endring av kriterier for praktisk bistand og eksisterende vedtak må gjennomgås. Konsekvensen vil være at færre får tjenesten og at de som mottar tjenesten får færre vedtakstimer. Praktisk bistand bidrar i dag til at flere kan bo lengre hjemme og forebygger for tidlig behov for HDO bolig. Private aktører innen praktisk bistand kan bli et alternativ, men er ikke på plass i dag.

(ØP) 70 % stillingsreduksjon i hjemmetjenesten miljøterapi

Tjenesten flyttet i sommer midlertidig inn på Ringebu eldresenter. Etter flytting har det blitt utarbeidet ny grunnturnus, som har gitt rom for en reduksjon i tjenesten. Konsekvensen vil bli mindre tilgjengelig ressurser og mindre rom for fleksible løsninger. Det er ikke rom for å ta i mot nye brukere. Tiltaket medfører ikke personalkonsekvenser.

(ØP) Økning i brukerbetaling

En gjennomgang av regnskapstallene i fjor og hittil i år, viser at det er rom for å legge inn brukerbetaling ved

hjemmetjenesten nord og hjemmetjenesten sør. Det er da også lagt inn en 2 % økning for 2017.

(ØP) Oppstart multidoser og multidose dispenser

I 2016 ble det inngått en avtale med Apotek1 for levering av medikamenter som administrerer. Denne avtalen gir mulighet for etablering og bruk av multidoser. Budsjettet for 2017 gir mulighet for etablering av en slik løsning. Planleggingen er allerede startet og løsningen vil komme på plass første kvartal 2017. Likt med dette arbeidet vil tjenesten sette i gang arbeidet med uttesting av multidosedispensere etter hvert som løsningen blir etablert. I helseregion Sør Gudbrandsdal blir det nå utarbeidet en avtale med leverandør på dispensere. Planen er i første omgang å teste ut 5 multidosedispensere.

(ØP) Bortfall leasingbiler

Etter en helhetlig vurdering av utkjøp/leasing av biler innen helse og omsorg vil noen leasingavtaler utgå.

(B) Fordeling opprydding refusjon sykelønn og vikarer

Gammel praksis med å budsjettere refusjon sykelønn på tjenesteenhetene avvikes og det er lagt et løp med opptrapping i økonomiplanen for å fjerne ubalanse i budsjettet.

(B) Høyere innslagspunkt ressurskrevende brukere

I statsbudsjettet ligger en forutsetning om justering av grensen for refusjon for ressurskrevende brukere. Dette vil medføre et innteksttap for helse og omsorg med kr 300.000 i 2017.

(B) Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene

I økonomiplanen for 2017-2020 ble det lagt inn en besparelse på kr 40.000 som midlertidig ble plassert på budsjettområdet for Strategi og utvikling i påvente av fordelingsnøkkel. Denne besparelsen er i årsbudsjettet fordelt ut på tjenesteenhetene.

(B) Tiltak HDO (alternativ 2)

Åpning av 3-5 institusjonsplasser vil gi et tilrettelagt og fleksibelt tilbud til de brukerne som har en demens diagnose og som pr. dato har behov for en plass. Åpning av denne typen institusjonsplasser vil i tillegg kunne benyttes til utredning av brukere med en demens diagnose samt avlastningsplasser for samme brukergruppen. Utredningsplasser tilpasset personer med en demens diagnose vil fordre en kombinasjon av helsefagarbeider kompetanse og sykepleierkompetanse på boenheten. Helse og omsorg vil styrke helsefagarbeider kompetanse i vikarpool og utlyse etter sykepleiere i den stillingsprosenten som må til for å gjenåpne plasser. Tanken bak forslaget om å benytte

ledig kapasitet i utredning og avlastning til brukere med en demens diagnose vi lette det trykket tjenesten har opplevd inn mot kort-rehab avdelingen de siste 6 mnd. Brukere med en demens diagnose vil ved dette tiltaket få et mer tilpasset utrednings og avlastningstilbud i lokaliteter som er tilrettelagt for denne bruker gruppen.

Tiltaket budsjetteres for perioden januar-april under Hjemmebaserte tjenester. Restperioden av året (mai-desember) er budsjettert under budsjettområdet Fellesposter, i påvente av en oppdatert evaluering av situasjonen i løpet av første tertial.

Innovasjonsprosjektet Omsorg 3.0

I helseregion Sør Gudbrandsdal har siden høsten 2015 vært gjennomført et innovasjonsprosjekt. Omsorg 3.0 er et prosjekt som delvis har vært finansiert av fylkesmannen og kommunene selv. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom de fire kommunene i regionen, Høgskolen i Lillehammer, og Østlandsforskning. Målet var å få frem nye ideer til hvordan regionen kan løse fremtidens utfordringer på. Det regionale prosjektet er nå i avslutningsfasen, og neste trinn blir å ta ideene og arbeidet inne i egen kommune. Arbeidet med dette starter i 2017.

Endringer fra årsbudsjett 2016

2017

Revidert budsjett 2016 (pr. 13.06.2016)	50 507 700
Korreksjon for budsjettendringer 2016	
Ksak 57/16 - Redusert lønnsoppgjør 2016 og KLP	-1 742 900
Ksak 57/16 - Reversering av forutsatt tiltak 2016 (jfr FM klagebehandling)	800 000
Tiltak fra økonomiplan 2016-2019	
Leasingavtale traktor utløper (JOBA)	-40 000
Endring pensjon (KLP 17,0% + SPK 10,25%)	449 200
Lønnsvekst (2,5% + pensjon og arb.g.avg.)	1 321 300
Prisvekst (2% på driftsposter)	84 400
Administrativ innspillsfase	
Overføring av korttids/rehab fra Helse og mestring	9 147 100
Overføring av dagsenter og kjøkken Ringebu til Linåkertunet HDO	-1 798 100
Leasingavtale digitale trykksalmer	100 000
Oppfølging og vedlikehold medisinsk utstyr	120 000
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)	58 948 700
Tiltak innarbeidet i økonomiplan 2017-2020	
Reduksjon i praktisk bistand 70% stilling	-323 500
Reduksjon Hjemmetjenesten miljøterapi 70% stilling	-323 500
Økning egenbetaling 2%	-47 000
Plusstiltak Innføring multidoser	254 000
Plusstiltak Innføring multidosedispensere (velf.tekn)	100 000
Endring leasing biler	-35 000
Sum ramme økonomiplan 2017-2020	58 573 700
Nye tiltak som er innarbeidet i årsbudsjett 2017	
Revidert lønnsberegning basert på stillingshjemler	-334 200
Fordeling opprydding refusjon sykelønn og vikarer	258 800
Høyere innslagspunkt ressurskrevende brukere	300 000
Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene	-4 000
Tiltak HDO, alternativ 2 (januar-april 2017)	1 017 200
Sum ramme årsbudsjett 2017	59 811 500

MÅLEKART HJEMMEBASERTE TJENESTER:				
Perspektiv, hovedmål og suksessfaktor	Målemetode	Ambisjonsnivå	Rapportnivå	Rapporttidspunkt
Bruker				
Ha fornøyde brukere som møtes med respekt ved å - legge til rette for god dialog og medvirkning i saker som angår brukere - levere tjenester av god faglig kvalitet med fokus på tidlig innsats. - økt valgmuligheter for mennesker med kartlagt bistandsbehov	- Svarprosent på brukerundersøkelse - Brukerundersøkelse, grad av fornøydhet med tjenestene - Dialog med brukerråd - Antall liggedøgn sykehus utskrivningsklare pasienter - Sykepleierkompetanse tilgjengelig 24/7 - Antall klagesaker	60 % 5 av 6 poeng 4 møter 4 100 % 0	TE TE TE TE TE TE	Årlig Årlig Årlig Årlig Årlig Årlig
Medarbeider				
Beholde og rekruttere dyktige og kompetente medarbeidere ved å ha - godt arbeidsmiljø - tydelig lederskap - høyt nærvær - oppdatert rekrutterings- og kompetanseplan	- Medarbeiderundersøkelsen Svarprosent: - Oppgavemotivasjon - Mestringstro - Selvstendighet - Bruk av kompetanse - Mestringsorientert ledelse - Rolleklarhet - Relevant kompetanseutvikling - Fleksibilitetsvilje - Mestringsklima - Nytteorientert motivasjon - Andel gjennomførte medarbeidersamtaler - Nærværstatistikk - Godkjent formell kompetanse i tråd med krav og målsetting	60 % 4,2 4,3 4,2 4,1 3,8 4,2 3,7 4,2 3,9 4,7 100 % gj.ført 94 % nærvær 95 %	TE TE TE TE	Hvert andre år Årlig Tertial Årlig
Økonomi				
Tjenesteenhetens bidrag til sunn kommune-økonomi er å - ha samsvar mellom budsjett og regnskap - ha gode økonomirutiner - gjennomføre planlagte investeringer	- Balanse i regnskap - Andel (målt i kr) gjennomførte investeringer	0-2 % pos res 100 % ved årsslutt	TE TE	Tertial Tertial

Linåkertunet HDO

Under ansvar Linåkertunet ligger heldøgns omsorg, institusjonsskjøkken Linåkertunet, kjøkken Ringebu eldresenter, dagsenter Ringebu eldresenter, dagsenter Linåkertunet og, kontorpersonelet innen helse og omsorg.

Mål:

- Gi brukervennlige, samordnede og kompetente helse og omsorgstjenester
- Gi innbyggere med behov for heldøgns pleie og omsorg et trygt og godt tilbud ved Linåkertunet Bo og Rehabilitering.
- Gi Innbyggere med behov for dagtilbud et tilrettelagt tilbud ved dagsenteret på Linåkertunet eller ved Ringebu eldresenter.

Agenda for 2017:

Tjenesten skal ha fokus på:

- Et likeverdig tjenestetilbud og den enkelte brukers behov.
- Gjensidighet, økt livskvalitet og egenmestring.
- Den enkeltes mulighet til å bo i eget hjem så lenge som mulig.
- Kulturendring fra «Hva trenger du hjelp til?» til «Hva er viktig for deg?»

Satsningsområder for kommende 4 års periode er:

- helse og forebygging
- innovasjon og utvikling
- likeverdige og helhetlige tjenester
- ledelse og medarbeiderskap

Linåkertunet ønsker å være et naturlig samlingspunkt på tvers av generasjoner. Fellesarealet i den renoverte delen er godt tilrettelagt for at dette skal være et hus som kan brukes til aktiviteter av ulik art som f. eks. møter, musikkøvinger, sosiale sammenkomster og lignende. Fellesarealene benyttes bl.a til klessalg og sosiale sammenkomster.

Kompetanseheving innen aldersdemens blir fortsatt satsningsområde for 2017. I tillegg skal det arbeides videre med demensvennlig samfunn, i det ligger informasjon og opplæring av lokalt næringsliv.

Linåkertunet samarbeider svært godt med frivillige. Aldershjemmets venner bidrar med gaver, hyggekvelder og lignende. Det legges ned utallige timer fra pårørende til tidligere og nåværende pasienter. Sanitetsforeningene



i kommunen, bygdekvinnelag, Rotary og Lions bidrar med gaver og sosiale tilstelninger. Tjenesten har målsetting om å arbeide for et tettere og mer forpliktende samarbeid med Nærmiljøsentralen i Ringebu i 2017.

Kort om tiltak for å tilpasse drift til økonomisk ramme:

Samhandlingsreformen med krav til kommunene om å forebygge mer og kortere liggetid innenfor spesialisthelsetjenesten utfordrer kommunen innenfor både økonomi og kompetanse. Omorganiseringen som er gjennomført i Ringebu kommune har som mål å bygge robuste tjenester med god kvalitet innenfor tildelte rammer. Samarbeid på tvers innen helse og omsorg med felles stor turnus, egen sykepleierturnus og felles vikar pool skal bidra til større fleksibilitet og felles forståelse av tjenester på tvers i organisasjonen.

(ØP) Reduksjon 0,4 årsverk kjøkken på Linåkertunet

Institusjonsskjøkken ved Linåkertunet skal for 2017 nedbemanne med 40%. Stillingsreduksjonen vil medføre at hjemmeboende ikke lenger vil få tilkjørt mat produsert ved Linåkertunet.

(ØP) Økte inntekter

2 % Økning på husleie er i tråd med konsumprisindeksen og i samsvar med innlagt økning på øvrige kommunale boliger. Forutsatt økning på 2 % er lagt inn på salg av mat fra kantinedrift, vaskeritjenester og på fullpensjon mat for beboere i heldøgns omsorgsbolig tilrettelagt for aldersdemente (Linåkertunet HDO).

60 % reduksjon på merkantil ressurs

Tiltaket vil medføre at tjenesten blir sårbar ved ferieavvikling og sykdom, det vil bli mindre bistand til administrative oppgaver, mindre tilgjengelighet og et redusert kundemottak. Flere henvendelser som i dag håndteres i resepsjonen på Linåkertunet vil måtte ivaretas av tjenesteledere og avdelingsledere innen helse og omsorg.

(B) Fordeling opprydding refusjon sykkelønn og vikarer
Gammel praksis med å budsjettere refusjon sykkelønn på tjenesteenhetene avvikles og det er lagt et løp med opptrapping i økonomiplanen for å fjerne ubalanse i budsjettet.

(B) Tilskudd til frivillighetssentraler
Fra 01.01.2017 endres overføring av tilskudd til frivillighetssentralen fra å komme direkte til sentralen til å komme som en del av rammeoverføringen til kommunen. Beløpet for 2017 er kr 365.000.

(B) Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene
I økonomiplanen for 2017-2020 ble det lagt inn en besparelse på kr 40.000 som midlertidig ble plassert på budsjettområdet for Strategi og utvikling i påvente av fordelingsnøkkel. Denne besparelsen er i årsbudsjettet fordelt ut på tjenesteenhetene.

Endringer fra årsbudsjett 2016	2017
Revidert budsjett 2016 (pr. 13.06.2016)	17 022 600
Korreksjon for budsjettendringer 2016	
Ksak 57/16 - Redusert lønnsoppgjør 2016 og KLP	-658 600
Tiltak fra økonomiplan 2016-2019	
Ingen	0
Endring pensjon (KLP 17,0% + SPK 10,25%)	170 400
Lønnsvekst (2,5% + pensjon og arb.g.avg.)	494 500
Prisvekst (2% på driftsposter)	49 500
Administrativ innspillsfase	
Overføring av dagsenter og kjøkken Ringebu fra Hjemmebaserte tjenester	1 798 100
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)	18 876 500
Tiltak innarbeidet i økonomiplan 2017-2020	
Reduksjon kjøkken Linåkertunet 40%, middag hj.b.	-194 100
Økning priser kantiner 2%	-30 000
Økning husleie og tjenester HDO 2%	-60 500
Merkantil ressurs 60%	-323 500
Sum ramme økonomiplan 2017-2020	18 268 400
Nye tiltak som er innarbeidet i årsbudsjett 2017	
Revidert lønnsberegning basert på stillingshemler	3 500
Fordeling opprydding refusjon sykkelønn og vikarer	326 300
Tilskudd til Frivillighetssentraler	365 000
Fordeling besparelse innkjøp på tjenesteenhetene	-3 000
Sum ramme årsbudsjett 2017	18 960 200

MÅLEKART LINÅKERTUNET:				
Perspektiv, hovedmål og suksessfaktor	Målemetode	Ambisjonsnivå	Rapportnivå	Rapporttidspunkt
Bruker				
Ha fornøyde brukere som møtes med respekt ved å legge til rette for god dialog og medvirkning i saker som angår brukere	Svarprosent på brukerundersøkelse	60 %	TE	Årlig
	Brukerundersøkelse, grad av fornøydhet med tjenestene	5 av 6 poeng	TE	Årlig
	- Dialog med brukerråd - Antall liggedøgn sykehus - utskrivningsklare pasienter	4 møter 6	TE Komm.	Årlig Årlig
	Antall klagesaker	0	TE	Årlig
Medarbeider				
Beholde og rekruttere dyktige og kompetente medarbeidere ved å ha - godt arbeidsmiljø - tydelig lederskap - høyt nærvær - oppdatert rekrutterings- og kompetanseplan	Medarbeiderundersøkelsen			
	Svarprosent:	40 %	TE	Hvert andre år
	1. Oppgavemotivasjon	4,4		
	2. Mestringstro	4,4		
	3. Selvstendighet	4,4		
	4. Bruk av kompetanse	4,4		
	5. Mestringsorientert ledelse	4,2		
	6. Rolleklarhet	4,4		
	7. Relevant kompetanseutvikling	4,0		
	8. Fleksibilitetsvilje	4,5		
	9. Mestringsklima	4,4		
	10. Nytteorientert motivasjon	4,8		
	Andel gjennomførte medarbeidersamtaler	100 %	TE	Årlig
	Nærværstatistikk	93 %	TE	Tertial
	Godkjent formell kompetanse i tråd med krav og målsetting	90 %	TE	Årlig
Økonomi				
Tjenesteenhetens bidrag til sunn kommune-økonomi er å - ha samsvar mellom budsjett og regnskap - ha gode økonomirutiner - gjennomføre planlagte investeringer	Balanse i regnskap	0-2 % pos res	TE	Tertial
	Andel (målt i kr) gjennomførte investeringer	100 % ved årsslutt	TE	Tertial

NAV

Mål:

- levere tjenester på minst samme kvalitetsmessige nivå i 2017 som i 2016
- andel mottakere av økonomisk sosialhjelp 18-67 år – maks 1,5 %
- andel unge som mottar økonomisk sosialhjelp (under 25 år) – maks 1,5 %
- andel mottakere av økonomisk sosialhjelp med forsørgelsesplikt for barn under 18 år i husholdningen – maks 42 %
- antall deltakere i Kvalifiseringsprogram – 5 stk. i snitt pr mnd.
- nærværprosent kommunalt ansatte (sum egen-/legemeldt) – min 95 %
- andel ansatte med gjennomført medarbeidersamtale – 100 %
- unngå økning i utbetalingene av økonomisk sosialhjelp (unntatt flyktninger)
- bosette inntil 15 flyktninger i løpet av året (IMDi har anmodet oss om bosetting av 10, så hva vi får er usikkert)

Agenda for 2017:

Det er god drift på NAV-kontoret. Både oppnådde resultater og bruker- og medarbeiderundersøkelser viser at det leveres gode tjenester og at både brukere og ansatte er godt fornøyd med jobben som gjøres. Utfordringen blir derfor å videreføre, og ytterligere forbedre, det arbeidet som gjøres.

Det er krevende med to styringslinjer, derfor er det viktig med fokus på at NAV Ringebu har én brukergruppe; innbyggerne i Ringebu kommune. Samtidig har NAV Ringebu både statlige og kommunale virkemidler til benyttelse og dette gir selvsagt også muligheter. I tillegg benyttes personellet fleksibelt, det vil si at enhetens oppgaver løses uavhengig av den enkeltes tilsettingsforhold.

Det sosialfaglige arbeidet som drives er godt, men en kan alltid bli enda bedre. Nytt i 2017 er at den 1. jan kommer det en ny forskrift som stiller aktivitetsplikt knyttet til det å motta økonomiske ytelser etter Sosialtjenesteloven (utsatt fra 1. jan 16). NAV Ringebu kan få en utfordring knyttet til dette, da det ikke finnes gode aktiviteter å bruke til formålet. Økt bosetting av flyktninger f.o.m. 2015 har ført til en økning i



utbetalingene til økonomisk sosialhjelp, noe som antar å fortsette noe.

Det er vedtatt å bosette inntil 15 flyktninger pr år. Det er skaffet til veie nok boliger for 2017, men på sikt blir det å skaffe tilstrekkelig antall boliger en utfordring som det må arbeides aktivt med. Den største utfordringen er imidlertid å drive så godt integreringsarbeid at flyktningene kommer raskes mulig over i lønnet arbeid, og derigjennom blir selvforsørget. Det er mange forhold som må bidra til dette, alt fra godt barnehagetilbud, god avklaring av den enkelte, yrkesrettet norskopplæring, tilgjengelige språk-/arbeidstreningsplasser, fritidstilbud mm. Et krevende stykke arbeid, som krever prioritet. I 2017 vil en fortsette arbeidet med å få til et godt tverrfaglig samarbeid, både i og utenfor kommuneorganisasjonen.

Kort om tiltak for å tilpasse drift til økonomisk ramme: (ØP) Språk-/arbeidstreningsoppfølging i egenregi (Tidligere benevnt Ringebumodellen).

Ansette én jobbspesialist som prosjektmedarbeider (f.eks. 3 år) for å arbeide med flyktningene opp mot ordinære arbeidsgivere. Knytte kontakter, få utplassert, og fulgt opp flyktningene. Dette i kombinasjon med språkopplæring på Læringssenteret vil gi bedre resultater i overgang til arbeid og selvforsørging (forskning viser dette). Denne løsningen blir billigere enn å kjøpe tjenesten av andre.

(B) Fordeling opprydding refusjon sykelønn og vikarer Gammel praksis med å budsjettere refusjon sykelønn på tjenesteenhetene avvikles og det er lagt et løp med opptrapping i økonomiplanen for å fjerne ubalanse i budsjettet.

Det er foretatt en god del endringer mellom ulike poster, uten av nettorammen har blitt påvirket. Pga endret nasjonal flyktningsituasjon er det stor usikkerhet knyttet til tallstørrelse på mange poster.

NAV har felles målekart for stat og kommune, og benytter derfor ikke Ringebu kommune sitt målekart.

Endringer fra årsbudsjett 2016	2017
Revidert budsjett 2016 (pr. 13.06.2016)	4 805 800
Korreksjon for budsjettendringer 2016 Ksak 57/16 - Redusert lønnsoppgjør 2016 og KLP	-102 500
Tiltak fra økonomiplan 2016-2019	
Utgiftsbuffer flyktninger	38 000
Bosetting flyktninger økes fra 5 til 10-15 per år (fordeles flere omr)	195 300
Endring pensjon (KLP 17,0% + SPK 10,25%)	25 800
Lønnsvekst (2,5% + pensjon og arb.g.avg.)	158 100
Prisvekst (2% på driftsposter)	111 500
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)	5 232 000
Tiltak innarbeidet i økonomiplan 2017-2020 Språk-/arbeidstreningssoppfølging i egenregi	-157 000
Sum ramme økonomiplan 2017-2020	5 075 000
Nye tiltak som er innarbeidet i årsbudsjett 2017	
Revidert lønnsberegning basert på stillingshjemler	21 800
Fordeling opprydding refusjon sykelønn og vikarer	14 700
Sum ramme årsbudsjett 2017	5 111 500

Plan og teknisk

Mål:

- Produsere plan og tekniske tjenester for å dekke innbyggernes behov.

Agenda for 2017:

Plan og teknisk sine økonomiske rammer går med til egenproduksjon og kjøp av varer og tjenester av offentlige og private aktører. Derfor er prisutviklingen i markedet avgjørende for om tjenestetilbudet for 2016 blir opprettholdt inn i 2017. Med en reduksjon i rammen vil tilbudet reduseres.

Det er utfordrende å rekruttere ingeniører og folk med fagbrev i dagens marked, og det kan også være utfordrende å beholde de som er tilsatt i dag. Dette er avgjørende for å opprettholde den høye servicegraden avdelingen leverer. Derfor må aktiviteten tilpasses bemanningen slik at avdelingen klarer å opptre som serviceorgan for brukerne, og et organ for framtidsretta planlegging. Målet for 2017 er et nærvær på minst 95 %.

- Revisjon av kommuneplanens arealdel pågår med full tyngde. Arbeidet omfatter hele kommunen, unntatt Kvittfjell, hvor det er en fersk kommunedelplan. Et utkast til revidert kommuneplan vil bli lagt fram til sluttbehandling behandling innen høsten 2017.
- Planlegging av ny E6 gjennom kommunen pågår for fullt. Det pågår to reguleringer av vegtrase for ny E6 gjennom Ringebu, herunder vegforbindelse fra E6 til Ringebu sentrum (opptreksarm). Samtidig pågår arbeid med kommunedelplan for ny E6 gjennom Fåvang. I arbeidet med E6 ligger også planlegging av nytt vannverk til erstatning for dagens vannverk i Ringebu.
- Plan og teknisk skal også i 2017 fortsette arbeidet med å jobbe for å redusere etterslepet på vedtatte investeringsprosjekt.
- Innenfor plan blir tjenesten styrket med en 100 % stilling i 2017 for å ta unna planrestansen samtidig som en har resurser for framtidige reguleringsplaner.

Etter ny endring av plan og bygningsloven er regulativet lagt om litt, men i hovedsak er det lagt opp til en 5 % økning av gebyrer innenfor byggesak, plan, utleiebygg, vann og avløp og en reduksjon på 10 % på septik jf. økonomiplan 2017 – 2020. Reduksjonen innen septik blir midlertidig for å kvittere ut opparbeidet



fond. Kommunen åpnet i 2015 for spredt avløp på fritidseiendommer. Behandling av utslippstillatelse for mindre avløpsanlegg er økt med 30 % for å dekke behandlingskostnaden.

Husleieinntektene blir regulert med konsumprisindeks jf. Husleieloven.

Kort om tiltak for å tilpasse drift til økonomisk ramme:

I 2016 startet fysiske tiltakene på EPC prosjektet. Det vil bety at vaktmesterne blir sysselsatt en god del med utprøving og testkjøring av nye anlegg og system. Effekten av det som blir utført på byggene er lagt inn som en innsparing i 2017 budsjettet og i resten av økonomiplanperioden.

Det er et mål for renheten at alle tjenester der det er lovfestet krav til behandlingstid ikke skal ha avvik. Avvik vil også medføre at det ikke kan faktureres fulle gebyr. Det er ikke lagt inn tapte behandlingsgebyr ved avvik.

(ØP) Overtakelse av driftsansvar Badedammen Fåvang
Innarbeidet i Fsak 60/16

(ØP) FDV-kostnader Hageskogen, jfr K-sak 47/16
Hageskogen bygges om til bofelleskap for mindreårige flyktninger i 2016. Det installeres nye tekniske anlegg som krever mere oppfølging og serviceavtaler. Det er utregnet et ekstra vedlikeholdsbehov på kr 50.000.

(ØP) FDV-kostnader Jernbanegata 4
1 halvår 2017 skal det bygges nytt bibliotek. Nye areal krever mere vedlikehold, renhold og vaktmestertjenester. Nye netto driftskostnader er kr 155.000

(ØP) Inntektstap tidligere leietakere Jernbanegata
DNB: etter at kommunen kjøpte Jernbanegata 4 ble leietagerne borte. Dette medførte at kommunen mistet leieinntekter fra 2016 på kr 892.000.

(ØP) Leieinntekter innovasjonssenter

Nytt innovasjonssenter skal stå klart rett over nyttår i 2017. Innovasjonssenteret er utleid og vil gi en inntekt på kr 425.000 for plan og teknisk.

(ØP) FDV-kostnader Omkjøringsveg Fåvang

Ringebu kommune skal investere i flomsikringstiltak og omkjøringsveg rundt Fåvang sentrum. Driftskostnaden er usikker pt, men er fastsatt til kr 100.000 pr år

(ØP) 4 % besparelse EPC-kontrakt

Det er lagt inn et grovt anslag på besparelse i energikostnader som følge av tiltak knyttet til EPC-kontrakt. Fordeling på år er ikke kvalitetssikret mot endelig framdrift i de enkelte tiltak.

(ØP) Helårsvirkning utleie St. Olavs plass

Helårseffekt økte leieinntekter for de siste leilighetene på St. Olavs plass.

(ØP) Helårsvirkning FDV St. Olavs plass

Helårseffekt av økte forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdskostnader for de siste leilighetene på St. Olavs plass.

(ØP) Økte husleieinntekter (indeksregulering)

Konsumprisindeksregulering av alle utleieobjekter kommunen eier frem til indeks for november 2016.

Økte plan- og byggesaksgebyr 5 %

Dette er en økning som skal dekke pris og lønnsvekst i tillegg til at det er et ønske om å øke selvkostgraden. For 2015 var selvkostgraden 51,6 %

(ØP) Kart-og oppmålinggebyr, Indeks

Gebyrene skal i henhold til gjeldende gebyrregulativ indeksreguleres etter konsumprisindeksen.

(ØP) Kutt vegvedlikehold- drift egenregi

Et kutt på kr 250.000 i vedlikeholdet vil medføre at det blir lengere perioder mellom vedlikeholdsgrusing, asfaltlapping, salting og høvling av grusvegene. For myke trafikanter vil ikke dette merkes slik kuttet er innrettet.

(ØP) Kutt i eiendomsdrift

Dette er en reduksjon som vil medføre at man må prioritere enda strengere mellom de oppgavene vaktmesterne skal utføre. Kuttet vil medføre at det bare blir helt de nødvendige oppgavene som vil bli utført. En økning i kommunale utgifter ut over prisstigning er også med å reduserer driftsbudsjettet på vedlikehold.

(ØP) Økte inntekter infoland

Kommunen leverer ut mye informasjon til eiendomsmeglere og konsulenter gjennom et firma som heter infoland. Dette får kommunen betalt for. Vi ser

for oss å økte disse gebyrene med 10% for å dekke de faktiske kostnaden vi har med dette arbeidet.

(ØP) Leieinntekter ny tomannsbolig Ulberg fra

01.05.2017 Ny tomannsbolig på Ulberg med 4 roms leiligheter skal stå ferdig 1 halvår 2017. Leieprisen er utregnet til kr 7.000 pr mnd. For 2017 vil bygget ikke medføre annet en selvkost. Det vil for 2018 gi en netto inntekt på kr 36.000.

(ØP) Leieinntekter carport MGB

Carport brannstasjon er et behov som brannvesenet har for sine feierbiler. Det vil bli inngått leiekontrakt som vil gi en nett inntekt på kr 8.000.

(ØP) Kartlegging av friluftsområder

Kartlegging av friluftsområder er et fellestiltak for kommunene Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu. Ringebus andel av prosjektet er kr 50.000.

(ØP) Gjeninnføre stilling som arealplanlegger

Det er stor pågang etter nye reguleringsplaner for tida. Ny areadel vil også utløse nye planbehov. For å ikke hindre utvikling må plankompetansen utvides. Kostnad kr 600.000. i 2017.

(ØP) Retaksering eiendomsskatt

I 2019 er det 10 år siden forrige taksering av eiendommer i kommunen som grunnlag for eiendomsskatt. Det forutsettes oppstart i 2017, slik at takseringsarbeidet fordeles på 2 år. Tiltaket finansieres ved bruk av disposisjonsfond.

Endringer fra årsbudsjett 2016

2017

Revidert budsjett 2016 (pr. 13.06.2016)	27 877 500
Korreksjon for budsjettendringer 2016	
Ksak 57/16 - Redusert lønnsoppgjør 2016 og KLP	-750 400
Fsak 60/16 - Overtakelse av driftsansvar Badedammen Fåvang	92 600
FDV-kostnader Hageskogen, jfr K-sak 47/16	50 000
FDV-kostnader Jernbanegata 4	155 000
Inntektstap tidligere leietakere Jernbanegata	892 000
Leieinntekter innovasjonssenter	-425 000
FDV-kostnader Omkjøringsveg Fåvang	100 000
Tiltak fra økonomiplan 2016-2019	
4% besparelse EPC-kontrakt	-910 000
Helårsvirkning utleie St. Olavs plass	-250 000
Helårsvirkning FDV St. Olavs plass	100 000
Tiltak fra årsbudsjett 2016	
Bortfall statlig finansiering stilling (tilbakeføring til V/A)	0
Endring pensjon (KLP 17,0% + SPK 10,25%)	195 500
Lønnsvekst (2,5% + pensjon og arb.g.avg.)	578 900
Prisvekst (2% på driftsposter)	384 100
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)	28 090 200
Tiltak innarbeidet i økonomiplan 2017-2020	
Økte husleieinntekter (indeksregulering)	-178 000
Økte plan- og byggesaksgebyr 5%	-109 000
Kart- og oppmålingsgebyr, indeks	-30 000
Kutt vegvedlikehold - drift egenregi	-250 000
Kutt eiendomsdrift	-250 000
Økte inntekter Infoland	-10 000
Leieinntekter ny tomannsbolig Ulberg fra 01.05.2017	-18 000
Leieinntekter carport MGB	-8 000
Kartlegging av friluftsområder (andel)	50 000
Gjeninnføre stilling som arealplanlegger (100%)	600 000
Retaksering eiendomsskatt	2 000 000
Bruk av disposisjonsfond retaksering eiendomsskatt	-2 000 000
Sum ramme økonomiplan 2017-2020	27 887 200
Nye tiltak som er innarbeidet i årsbudsjett 2017	
Revidert lønnsberegning basert på stillingshjemler	-358 600
Fordeling opprydding refusjon sykelønn og vikarer	0
Sum ramme årsbudsjett 2017	27 528 600

MÅLEKART PLAN OG TEKNISK:

Perspektiv, hovedmål og suksessfaktor	Målemetode	Ambisjonsnivå	Rapportnivå	Rapporttidspunkt
Bruker				
Ha fornøyde brukere som møtes med respekt ved å - legge til rette for god dialog og medvirkning i saker som angår brukere - levere tjenester av god faglig kvalitet med fokus på tidlig innsats.	- Svarprosent på brukerundersøkelse - Brugerundersøkelse, grad av fornøydhet med tjenestene - Artikler på hjemmesida - Avvik fra saksbehandlingsfrister - Kommunale vedtak omgjort av andre instaser etter klage	70 % 4 av 6 poeng 50 stk 0 stk 0 stk	TE TE TE TE TE	Årlig Årlig Årlig Årlig Årlig
Medarbeider				
Beholde og rekruttere dyktige og kompetente medarbeidere ved å ha - godt arbeidsmiljø - tydelig lederskap - høyt nærvær - oppdatert rekrutterings- og kompetanseplan	- Medarbeiderundersøkelsen Svarprosent: - Oppgavemotivasjon - Mestringstro - Selvstendighet - Bruk av kompetanse - Mestringsorientert ledelse - Rolleklarhet - Relevant kompetanseutvikling - Fleksibilitetsvilje - Mestringsklima - Nytteorientert motivasjon - Andel gjennomførte medarbeidersamtaler - Nærværstatistikk - Godkjent formell kompetanse i tråd med krav og målsetting	80 % (36 %) 4,0 4,0 4,0 4,0 4,0 4,0 4,0 4,0 4,0 4,0 100 % gj.ført 95 % nærvær (97 %) 100 %	TE TE TE TE	Hvert andre år Årlig Tertial Årlig
Økonomi				
Tjenesteenhetens bidrag til sunn kommune-økonomi er å - ha samsvar mellom budsjett og regnskap - ha gode økonomirutiner - gjennomføre planlagte investeringer	- Balanse i regnskap - Andel (målt i kr) gjennomførte investeringer	0-2 % pos res 100 % ved årsslutt	TE TE	Tertial Tertial

Interkommunale samarbeid

Budsjett for interkommunale samarbeid i Midt-Gudbrandsdal ble vedtatt av felles representantskap i oktober 2016.

Endringer fra årsbudsjett 2016	2017
Revidert budsjett 2016 (pr. 13.06.2016)	19 827 500
Prisvekst (2% på driftsposter)	739 250
Sum rammebehov (konsekvensjustert budsjett)	20 566 750
Nye tiltak som er innarbeidet i årsbudsjett 2017	
Representantskapsvedtak	-399 800
Sum ramme årsbudsjett 2017	20 167 000

Selskap	Overføring
701 MIDT-GUDBRANDSDAL RENOVASJONSSELSKAP (renovasjonsavgift)	5 777 000
702 MIDT-GUDBRANDSDAL BRANN- OG FEIERVESEN (inkl. feieavgift)	6 229 500
703 MIDT-GUDBRANDSDAL LANDBRUKSKONTOR	2 965 000
704 MIDT-GUDBRANDSDAL BARNEVERNSKONTOR	6 923 300
705 MIDT-GUDBRANDSDAL REGNSKAPS- OG SKATTEOPPKREVERKONTOR	2 781 800
706 FRYA INDUSTRIANLEGG	90 000
707 FRYA RENSEANLEGG	1 790 000
708 MIDT-GUDBRANDSDAL PP-TENESTE	1 879 700
709 INTERKOMMUNAL AVTALE OM VETERINÆRVAKT	778 000
710 GEODATA	892 500
SUM BRUTTO OVERFØRING	30 106 800
Fradrag for inntekter/dekning fra selvkostområder	-9 939 800
SUM NETTO OVERFØRING	20 167 000

Skatt, rammetilskudd, finans

Endringer fra årsbudsjett 2016

2017

Revidert budsjett 2016 (pr. 13.06.2016)	-265 264 200
Uttrekk budsjettert overskudd 2016	-6 065 700
Endret volum eiendomsskatt	-400 000
Endret anslag renter og avdrag	525 200
Endret dekning kapitalkostnader fra selvkostområder	-75 600
Avsetning til nye tiltak i statsbudsjettet	1 000 000
Lokal vurdering av skatteanslag (lavere enn modell)	1 000 000
Avsetning endringer helsesamarbeid (legevakt/psykisk helse/rus)	750 000
Redusert skatt og rammetilskudd jfr modell KS 1603 revidert	800 000
Prisvekst (versjon 704 + 2% på driftsposter)	16 800
Deflator 1,025, ny skatt/rammetilskuddsberegning	-7 015 000
Redusert utbytte Eidsiva Energi	190 000
Sum ramme økonomiplan 2017-2020	-274 538 500
Nye tiltak som er innarbeidet i årsbudsjett 2017	
Skatt og rammetilskudd jfr statsbudsjettet	-2 798 000
Endret dekning kapitalkostnader fra selvkostområder	933 000
Bruk avsetning ØP, statsbudsjettet nye tiltak	-1 000 000
Bruk avsetning ØP, øyeblikkelig hjelp	-750 000
Økt anslag eiendomsskatt (volumendring)	-469 000
Endret bunnfradrag eiendomsskatt fra kr 200.000 til kr 100.000	-2 357 900
Sum ramme årsbudsjett 2017	-280 980 400

Skatt og rammetilskudd er justert i henhold til prognosemodell fra KS etter forslaget til nasjonalbudsjett (grønt hefte). I økonomiplanen ble skatteanslaget nedjustert med kr 1.000.000 i tråd med siste års praksis.

Renter og avdrag er beregnet med utgangspunkt i investeringsbudsjettet.

Endret dekning av kapitalkostnader fra selvkostområdene vann, avløp og septikrenovasjon i økonomiplanen var basert på anslag, mens det i årsbudsjettet bygger på konkret selvkostberegning for ordningene.

I økonomiplanen ble kr 1.000.000 avsatt som reserve til nye tiltak i statsbudsjettet. Disse tiltakene er nå kjent og innarbeidet i årsbudsjettet, slik at reserven tas ut.

I økonomiplanen ble kr 750.000 satt av som reserve fordi det var stor usikkerhet til endringer i helsesamarbeidet i Sør-Gudbrandsdal og omfang av tilbudet kommunen skal etablere knyttet til øyeblikkelig hjelp innen psykisk helse og rus. Dette er nå konkretisert i årsbudsjettet og reserven tas ut.

Redusert utbytte Eidsiva er i tråd med varslet utbytteplan.

Ny beregning av eiendomsskatt for 2017 viser at det er rom for oppjustering av budsjettert inntekt med kr 469.000. Bunnfradrag for boliger og fritidseiendommer endres fra kr 200.000 til kr 100.000, mens satsene forøvrig holdes uendret. Fritaksperioden for nye boliger endres fra 5 til 2 år.

Midt-Gudbrandsdal Barnevernskontor

Midt-Gudbrandsdal Barnevernskontor har 5,9 stilling. DIL med 20 % stilling er lagt inn i merkantilstillingen og utgiftsføres på Ringebu 761 da Sør-Fron ikke er med på dette.

Budsjettet for MGBV er integrert i Ringebu kommunens totale budsjett og er delt inn i tre ansvarsområder.

- **760 BARNEVERNSKONTORET** (Funksjon 244)
- **761 BARNEVERNSTILTAK RINGEBU KOMMUNE**
- **762 BARNEVERNSTILTAK SØR-FRON KOMMUNE.**

Barnevernstiltakene har både funksjon 251 (I hjemmet) og funksjon 252 (Utenfor hjemmet).

ANSVAR: 760 BARNEVERNSKONTORET - Funksjon 244

Dette er barneverntjenestens daglige drift og utgiftene fordeles etter folketallet pr.1 januar året forut for budsjett- og regnskapsåret. Dette er i samsvar med vedtektene for selskapet.

MGBV har blitt utfordret på 3% innsparing i perioden 2017-2020 som dessverre ikke kunne innfris ift. driftspostene på ansvar 760. Dersom dette kravet skal innfris, må dette tas i stillinger. Konsekvensen av dette vil være en ikke forsvarlig drift både ift kvalitet på tjenesten og oppfølging av lovkravene.

ANSVAR 761 OG 762 BARNEVERNSTILTAK RINGEBU OG SØR-FRON KOMMUNE

Dette er utgifter til konkrete barnevernstiltak i den kommunen som klienten har som bostedsadresse eller klienter barnevernet har overtatt omsorgen for, og som bor i fosterhjem i egen eller andre kommuner. Det er barneverntjenestens faglige vurdering som er lagt til grunn for tiltakene.

Barnevernsbarnet er barn som bor sammen med sine foreldre, de bor i fosterhjem og i noen tilfeller bor de på institusjon. De aller fleste får hjelpetiltak fra barnevernet da de bor hjemme.

Det kommunale barnevernet har og får, store utfordringer med spesielt utgifter til tiltak utenfor hjemmet. Dette er fosterhjemsplasseringer, institusjonsplasseringer, advokatbistand og psykologutredninger.

Tiltak som iverksettes finansieres fullt ut av den kommunen tiltaket gjelder for. Dette er i samsvar med § 8- Økonomi, i vedtektene for selskapet.

Stipulert budsjett for 2017 er satt opp etter budsjett for 2016 og aktiviteten pr. i dag med tiltak som er iverksatt og besluttet iverksatt. Omhandler tiltak både i og utenfor hjemmet. Funksjon (251 – 252).



De største utgiftspostene er:

761 RINGEBU:

- 1270 (konsulenttenester) omhandler advokatbistand, tilsyn, veiledningstiltak, spesielle avlastningstiltak, utredninger av sakkyndig i spesielt vanskelige saker.
- 1056 (arbeidsgodtgjørelse fosterhjem) Der barnet bor fast.
- 1126 (utgiftsdekning fosterhjem) Økonomisk dekning av basale behov som mat, klær etc.

762 SØR – FRON:

- 1270 (konsulenttenester) omhandler advokatbistand, tilsyn, veiledningstiltak, spesielle avlastningstiltak, utredninger av sakkyndig i spesielt vanskelige saker.
- 1056 (arbeidsgodtgjøring fosterhjem) Der barnet bor fast.
- 1126 (utgiftsdekning fosterhjem) Økonomisk dekning av basale behov som mat, klær etc.

MGBV har til sammen for begge kommunene pr. i dag 16 fosterhjemsplasserte barn og en ungdom plassert på omsorgsinstitusjon. Det forberedes flere saker for behandling i Fylkesnemnda og det er berammet ankesaker i Tingretten.

MGBV har og pr. i dag 13 fosterhjemsplasserte barn/ unge fra andre kommuner. Disse har MGBV ansvar for å skaffe egnede tilsynsførere som skal kurses og veiledes i sitt oppdrag.

Midt-Gudbrandsdal regnskaps- og skatteoppkreverkontor

Generelt om budsjettforslaget

2017-budsjettforslaget bygger på de forutsetningene som var grunnlaget for kommunestyrenes vedtak i november 2004 om interkommunalt samarbeid, og Ringebu kommunes budsjettdirektiv samt generelt innsparingskrav for de interkommunale selskapene.

For økonomiplanperioden og budsjett for 2017 er MGRS utfordret på 3 % reduksjon i netto overføring fra kommunene sammenlignet med budsjett for 2016.

Beregning av ramme / innsparingsbehov for MGRS i økonomiplanperioden:

- Lønnsvekst er lagt inn med 2,5 % (prognose SSB) på alle lønnsarter
- KLP er justert ned fra 19,5 % til 17 %
- Arbeidsgiveravgift til folketrygda på 10,6 %.
- Prisvekst er lagt inn med 2 % (prognose konsumprisindeks SSB) på alle driftsarter (1100-1289 og 1300:1499)

Midt-Gudbrandsdal regnskaps- og skatteoppkreverkontor (MGRS) er et interkommunalt samarbeid etter kommunelova § 28c mellom Ringebu og Sør-Fron kommuner. Ringebu er vertskommunen. MGRS ble oppretta 1. juni 2005.

MGRS skal sørge for at oppdragsgiverne fører sitt regnskap i samsvar med Kommunelovens § 48 og Kommunal- og regionaldepartementets forskrift om årsregnskap og årsberetning, og god kommunal regnskapsskikk.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Regnskapsførsel av kommuneregnskapene, interkommunale samarbeid og kirkelig fellesråd
- Innfordring kommunale krav
- Skatteoppkrever

Utfordringsbildet

- Tjenester innenfor ansvarsområdet
- Regnskapsførsel av kommuneregnskapene, interkommunale samarbeid og kirkelig fellesråd.
- Innfordring kommunale krav.
- Skatteoppkrever-gjøremål.

MGRS har utarbeidet og revidert arbeids- og rutinebeskrivelser både innen regnskap og innfordring. Dette arbeidet har ført til ulike effektiviseringstiltak, tiltak av betydning er at en 80 % stilling innen tjenesteområdet ble redusert, dette ble iverksatt fra 1.1.2016. Til tross for 80 % stillingsreduksjon har MGRS



levert tjenester til oppdragsgiverne av samme kvalitet som tidligere år.

MGRS arbeider aktivt for at dagens teknologiske muligheter innen regnskapsførerfaget skal utnyttes på en god og effektiv måte. Dette vil kreve en større kompetanse innen IKT hos medarbeiderne.

Organisatorisk er skatteoppkreveren (SKO) underlagt den kommunale administrasjon og de kommunale myndigheter. Faglig sett er skatteoppkreveren underlagt de statlige myndigheter.

Det settes krav om måloppnåelser på innfordring av de forskjellige skattearter, og SKO rapporterer resultater til Skatteetaten 4 ganger pr. år.

For både skatt og kommunal innfordring ser tjenesteenheten at det er svært viktig å være raskt og tett på de som skylder penger, og ha gode rutiner for oppfølging av krav.

Det er mange som har mye forbruksgjeld, og tjenesteenheten konkurrerer med stadig mer aggressive kredittselskaper om de samme pengene.

Vurdering av tjenestetilbudet

Tjenesteleder har foreslått at ytterligere 0,2 årsverk reduseres innen MGRS. Det er sårbart ved eventuell sykmelding og ferieavvikling, men tjenesteleder vurderer det slik at kvaliteten på tjenesten ikke forringes. Andre kutt er på ulike driftsposter. Størst økning på driftsutgift er husleie, dette er dekt inn eget budsjettområde.

Forslag til tiltak vil gi en samlet besparelse på kr 148.800

Beskrivelse av tiltak

Reduksjon i lønn(inkl sosiale utgifter)	20 % stilling	kr 102.000
Økning husleie		kr 60.000
Reduksjon andre driftsposter		kr 85.800
Økning inntekter, purregebyr og gebyr utlån		kr 21.000